

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

BROJ
691

Subotica, 15. srpnja 2016. Cijena 50 dinara

Kontinuitet stručne
edukacije

70 godina Gupca
u Tavankutu

Incident
u Apatinu

INTERVJU
Marinko Piuković

Takmičenje risara u Đurđinu

SADRŽAJ

AKTUALNO

5

Incident u Apatinu
PREBIJEN MLADIĆ IZ SONTE

RAZGOVOR

19

Vesna Prčić, narodna zastupnica
**IZAZOV JE RADITI U SKUPŠTINI
VOJVODINE**

ŠIROM VOJVODINE

24-25

Zorica i Josip Šafarik, poljoprivrednici iz Sota
ZAJEDNO JE SVE MNOGO LAKŠE

REPORTAŽA

26-27

Rezervat prirode Zasavica
RAJ NETAKNUTE PRIRODE

KULTURA

30-31

Izložba S Božjom pomoći u Subotici
**BUNJEVAČKO MOMAČKO KOLO I
DUŽIJANCA**

SPORT

51

Jelena Ademi, triatlonka
**PONOSNA NA SVOJ PREMIJERNI
HALF IRONMAN**

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Zvonko Sarić, Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov**DIREKTOR**Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs**GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:**
dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)**POMOĆNIK I ZAMJENIK
GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

LEKTOR:

Zlatko Romić

REDAKCIJA:Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)**ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:**

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarije.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:Thomas Šujić (tehnički urednik)
(tsujic@hrvatskarije.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica)
(jademi@hrvatskarije.rs)**FOTOGRAFIJE:**

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarije.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarije.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarije.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarije.rs)**KOMERCIJALISTICA:**

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarije.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;
++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarije@tippnet.rs
WEB: www.hrvatskarije.rs**TISAK:** *Sajnos* doo Novi SadList je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

Bre

»Četrdeset mi je godina, ružno doba: čovjek je još mlad kako bi imao želja, a već star da ih ostvari. Šteta što nemam deset godina više, pa bi me starost čuvala od pobuna ili deset godina manje, pa bi mi bilo svejedno«, napisao je Meša Selimović u romanu *Derviš i smrt* i u duhu tih njegovih riječi, sada, kada sam u svojoj pedeset i nekoj, udaljen od »mladosti koja se ničega ne boji, pa ni sebe«, napisat ću ovaj uvodnik, pipavo, pomalo plašljivo, kako i priliči mojim godinama.

Redatelj Luis Buñuel je još 60-tih rekao da skandal više nije moguć, ali nije rekao da bezobrazluk više nije moguć. »Šta je bre, Hrvati?«, rekao je Cane, pjevač srbijanskog rokenrol benda *Partibrejkers* u Sloveniji 1992., na prvom koncertu, kada su i Hrvati mogli vidjeti i slušati taj bend, u vrijeme koje se može najblaže okarakterizirati kao ne baš stvoreno za tulume. No, već 2014., na koncertu u zagrebačkoj *Tvornici*, isti taj Cane je rekao u stanki između dvije pjesme: »Palite svjetla da vidim ove divne ljude.« Fina promjena, nema što!

Meni je dovoljno i sunce da vidim divne Subotičane, raznih nacionalnosti, moje sugrađane i nikome sigurno neću reći u nekoj nacionalnoj varijanti ono Canetovo »bre«, ni u ovo vrijeme koje nije baš stvoreno za žurke i nadam se da će sunca i dalje biti dovoljno, ali kada oni koje sebe nazivaju političarima ili domoljubima, počnu upravljati s osvjetljenjem, onim dnevnim ili noćnim, odmah nastaju problemi. Sjetimo se vremena kada su Srbi vodili besmislene ratove sa susjedima, čiji je cilj bio formiranje Velike Srbije. Hoćemo li sada reći »bre?« I što je sad? Tišina dečki? Na vlasti su sada u Srbiji bivši članovi radikalne stranke koji su zagovarali razne granice, primjerice Karlobag – Ogulin – Karlovac – Virovitica. Rekao sam sad nešto što ne znate? Ljudi su zbog toga bili u rovovima i ginuli.

No dobro, tu smo di smo, u kanikuli ovog ljeta, a nakon što je Povjerenstvo za dodjelu zvanja i priznanja usvojilo prijedlog Saveza srpskih udruženja Sjevernobačkog okruga da Matija Bećković ove godine dobije zvanje Počasnog građanina Subotice, taj prijedlog je i usvojen ovoga tjedna na sjednici subotičkog parlamenta. Doma u kojem sjede osobe koje pomno prate književnost i koje su pomno pročitale djela Bećkovića. Znači, trebamo pretpostaviti da je nagrada dodijeljena zbog književnog rada. Ili? Možda je Bećković nečim drugim zadužio Subotičane? Možda ću to saznati jedne noći, pa ću pozvati zadužene majstore da upale sva svjetla, kako bih mogao pročitati stihove Bećkovića: »Molio sam za sluh fizičkih radnika, divio se njihovom surovom apetitu.«

Stihovi su to pjesnika u službi naroda, tada socijalističkog, a kasnije estradnog nacionalizma, suradnika prvog jugoslavenskog erotskog časopisa *Čik*. Tu i mi, Hrvati, ne manjkamo glede nekadašnjih suradnika, pa još kad pjesnik Bećković kaže »Srpska vojska je zauzela Skadar i Jedrene, a ova ne može Borovo Selo i Tenje«, bravo političari za nagradu!

I da ne brzamo. Ovo je paralela, a ne poredenje. Ni jedan umjetnik u Hrvatskoj, a čija su djela značajna, nije davao potporu ministru kulture Hasanbegoviću koji je, među ostalim, izjavio i da »nema razloga da kulturu monopolizira samozvana lijeva avangarda kulturnjačke klase«. Lijep pozdrav retrogarda, slična je situacija i s Bećkovićem. *Fantom slobode*, film kojim se Buñuel dobro našao s pojmom slobode, može se pogledati, ali imate li i dalje snage ostati u iluziji slobode ili odlazimo?

Pitanje je – kamo?

Z. S.

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini najoštrije osuđuje novi brutalni napad na Hrvate

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini najoštrije osuđuje brutalni napad na Hrvata iz Sonte J. B., koji se dogodio 10. srpnja na *Apatinskim ribarskim večerima*. Ovaj napad na nedužnoga mladića hrvatske nacionalnosti očito pokazuje da u srbijanskom društvu i dalje postoji raširena netrpeljivost i negativne predodžbe kada je u pitanju hrvatska nacionalna zajednica, što se u posljednje vrijeme znade manifestirati fizičkim nasiljem. Veoma je zabrinjavajuće to što se za

manje od pola godine pojavilo nekoliko slučajeva etnički motiviranih napada, čije su žrtve bile osobe hrvatske nacionalnosti, i to što su svi napadi kao sredstvo koristili fizičko nasilje.

Kao narodni zastupnik i predsjednik političke stranke hrvatske nacionalne zajednice, zahtijevam od nadležnih državnih tijela da se slučaj brutalnog prebijanja građanina J. B. pod hitno istraži i da se vinovnici ovog jezovitoga napada pod hitno pronađu i kazne. Nije primjereno da jedno društvo koje

sebe smatra demokratskim i koje pretendira na članstvo u Europskoj uniji dopušta i tolerira ovakve slučajeve. I ovom prigodom podsjećam da je hrvatska nacionalna zajednica u Republici Srbiji izuzetno ranjiva i da je od svih drugih nacionalnih zajednica, zbog negativnog nasljeđa iz 1990-ih, i dalje u javnosti objektom najnegativnijih predodžbi koje u posljednje vrijeme rezultiraju fizičkim nasiljem.

Stoga je veoma važno da nadležna tijela intenziviraju

svoju suradnju s predstavnicima Hrvatskog nacionalnog vijeća i narodnim zastupnikom u Narodnoj skupštini Republike Srbije, jer se samo na taj način može odgovoriti na ovako teške slučajeve. Pripadnike hrvatske nacionalne zajednice u Republici Srbiji pozivam i hrabrim da ovakve ili slične slučajeve prijave nadležnim tijelima, te da se obrate i traže potporu od Hrvatskog nacionalnog vijeća i narodnog zastupnika DSHV-a.

**Predsjednik DSHV-a
Tomislav Žigmanov**

Mirović s poduzetnicima

Predsjednik Pokrajinske vlade **Igor Mirović** razgovarao je 12. srpnja s predstavnicima Unije poslodavaca Vojvodine. Tijekom razgovora razmijenjena su mišljenja oko načina za unaprjeđenje gospodarskog ambijenta u Pokrajini i razvoja poduzetništva.

U skladu s prioritetima programa nove Pokrajinske vlade koji su usmjereni na brži ekonomski razvoj Vojvodine, predsjednik Mirović istaknuo je kako postoji spremnost da se, kroz zajedničko identificiranje problema i modela njihovog rješavanja, podrže mjere za jačanje položaja gospodarskih subjekata i očuvanje radnih mjesta u Pokrajini.

Predsjednik Unije poslodavaca Vojvodine **Stanko Krstin** upoznao je predsjednika Mirovića s načinom rada ove reprezentativne organizacije, koja okuplja više od 30.000 gospodarskih subjekata, s osnovnim zahtjevima u pogledu zajedničkog djelovanja, što je u interesu i AP Vojvodine, poslodavaca i zaposlenih.

Ivan Karan v. d. ravnatelja *Hrvatske riječi*

Ivan Karan iz Stanišića imenovan je za vršitelja dužnosti ravnatelja Novinsko-izdavačke ustanove *Hrvatska riječ* na razdoblje najdulje 6 mjeseci. Odlučio je to Upravni odbor te ustanove na svojoj VII. izvanrednoj sjednici održanoj u utorak, 12. srpnja.

Obljetnica DSHV-a

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini obilježava danas, 15. srpnja, 26. obljetnicu osnutka. Program obilježavanja će započeti u 17 sati, kada će biti služena sveta misa u franjevačkoj crkvi Svetog Mihovila Arkandela, nakon čega će od 18 sati biti organiziran prijam u dvorištu Doma DSHV-a u Subotici (Beogradska cesta 31).

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 10 i 29 Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*»Sl glasnik RS«* br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta »Design Office« PR Subotica – »Norma grupa jugoistočna Evropa« d.o.o, Subotica, Batinska br. 94, podnio je dana 30. 6. 2016. godine pod brojem IV-08-501-211/2016, Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »Rekonstrukcija dijela proizvodnog pogona u laboratorijski i uredski prostor«, na katastarskoj parceli 33928/11 KO Donji grad, Subotica, (46.078877°, 19.636103°).

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se obaviti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ove obavijesti mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronski na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

INCIDENT U APATINU

Prebijen mladić iz Sonte

*Nasrtaja na ovoga mladića bilo je i ranije i to u Sonti, na katolički Božić i na kirbaj. I tada su mu nanese-
ne teže tjelesne ozljede, a kako napadnuti kaže, vinovnici tih sukoba odgovorni su i za ovaj napad*

Na zatvaranju 53. Apatinskih ribarskih večeri u toaletu jednog apatinskog kafića devetnaestogodišnjak J. B. hrvatske nacionalnosti iz Sonte, sačekan je i brutalno napadnut od skupine mladića iz obližnje Prigrevice. Napadnuti mladić bio je u društvu jednoga prijatelja iz Stapara, kojega su napadači stisli uza zid, ne dopustivši da mu na bilo koji način pomogne, niti da pozove policiju. Nasrtaja na ovoga mladića bilo je i ranije i to u Sonti, na katolički Božić i na kirbaj. I tada su mu nanesene teže tjelesne ozljede, a kako napadnuti kaže, vinovnici tih sukoba odgovorni su i za ovaj napad.

Roditelji napadnutog obratili su se sutrađan policiji, tajnici MZ Sonta i dužnosnici Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Renati Kuruc**, ali i nadležnim tijelima hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji. Prema njihovim riječima, ovaj slučaj, ali i mlaka reakcija policije, izazivaju u njima veliku strijepnju i zabrinutost za svoje dijete. Mladiću su ovoga puta nanesene tjelesne ozljede, čak i u predjelu leđa, gdje su vidljivi tragovi ugriza.

Reagirali su predsjednik Povjerenstva za praćenje kršenja prava nacionalne manjine pri HNV **Darko Baštovanović** i zastupnik u Skupštini Srbije, predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov**.

»Primjerene reakcije državnih tijela tada nije bilo, a vodstvo hrvatske zajednice sada čeka zapisnik iz policije i liječnički nalaz kako bi se dalje postupalo«, rekao je među ostalim Baštovanović.

Osim službenog priopćenja stranke, Tomislav Žigmanov

je u najhitnijem roku inicirao i sastanke s lokalnim dužnosnicima u Sonti i Apatinu. U Sonti su se on i generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša** sastali s tajnicom MZ Renatom Kuruc i predsjednikom MO DSHV **Andrijom Adinom**, a kasnije su posjetili i napadnutog i njegove roditelje, kako bi se detaljno obavijestili o incidentu.

»Nažalost, i to je dio posla generalnog konzula na području koje pokriva. Sonta je mjesto s najvećim postotkom hrvatskih državljana u Srbiji i moja je zadaća skrbiti o njima. Žao mi je da se ovako nešto neprimjereno događa, a posebno mi je žao što se istoj osobi ovo opetovano događa. Koliko sve ovo ima veze s nacionalnim pitanjem teško je reći kad niste u to osobno uključeni i to je jedna od tragedija u odnosima Hrvata i Srba i na prostorima u Hrvatskoj i na prostorima u Srbiji. Najtragičnije je to što su u inkriminirana događanja upletena djeca rođena poslije Domovinskog rata. Oni ne mogu osobno znati što je suština problema u odnosu Hrvata i Srba, odnosno kad su u pitanju odnosi između Hrvatske

moгу s pozicije svoje funkcije, a sve u smislu toga što želim sav svoj aktivitet upotrijebiti u korist ne samo Hrvata, nego i pripadnika svih drugih nacija koji žive na ovom području«, rekao je Velimir Pleša prije odlaska u Apatin, na sastanke s predsjednikom općine **Radivojem Sekulićem** i nadležnim dužnosnicima policije.

Kako saznajemo, u Apatinu su se Žigmanov i Pleša susreli s načelnikom UOP-a **Srećkom Vejinom** i **Milanom Glumcem** iz policijske uprave Sombor gdje su upoznati s postupanjem policije koje je djelo kvalificirala kao kazneno i predalo tužiteljstvu u Somboru. Zamjenica predsjednika općine Apatin **Dubravka Korać** je također iznijela svoje spoznaje, osudila sam događaj, naglasila da je to bio izolirani incident, te iskazala nadu da se takvo što ubuduće neće događati.

Ivan Andrašić

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 20 i 29 Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Sl glasnik RS« br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTEJUVU ZA DAVANJE SUGLASNOSTI NA STUDIJU PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta »TELEKOM SRBIJA« ad, Beograd, Takovska br. 2, Izvršna jedinica Subotica, Prvomajska br. 2-4 podnio je dana 11. 7. 2016. pod brojem IV-08-501-226/2016, Zahtjev za davanje suglasnosti na Studiju procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »SUU95 SU-PESNIČKA (UMTS)«, Subotica, na katastarskoj parceli broj 2224/3 KO Novi grad, Subotica, (46.106959°, 19.688558°).

Javni uvid u predmetnu Studiju može se obaviti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. Kat, soba 226, svakog radnog dana od 10 do 12 sati od 15. 7. 2016. do 12. 8. 2016., a javna prezentacija Studije bit će održana 15. 8. 2016. godine u 12 sati u prostorijama Odsjeka.

DRUGI HRVATSKI ISELJENIČKI KONGRES ODRŽAN U ŠIBENIKU

Doprinos kvalitetnijim javnim politikama

Posebna tematska oblast bila je posvećena kulturi, stanju i perspektivama hrvatskih manjina polazeći od činjenice da je održavanje veza između hrvatskih povijesnih iseljeničkih zajednica i Hrvatske kao domovine njihovih predaka od iznimne važnosti za očuvanje njihova etničkog identiteta, jezika i autohtone kulture u okruženju većinskih naroda susjednih zemalja

Sosnovnim ciljem rasvijetljavanja glavnih teškoća i zapreka u odnosima između hrvatskih iseljeničkih zajednica i hrvatskoga političkog i gospodarskog sektora u Šibeniku je početkom srpnja, pod pokroviteljstvom predsjednice Hrvatske **Kolinde Grabar – Kitarović**, održan drugi Hrvatski iseljenički kongres.

Kongres je okupio gotovo 250 znanstvenika i gospodarstvenika iz 11 zemalja svijeta koji su analizirali promjene i procese u hrvatskim iseljeničkim zajednicama, mogućnostima suradnje hrvatskog iseljništva s domovinskom Hrvatskom, demografskim i kulturnim aspektima iseljništva kao i institucionalnim okvirima za povratak, suradnju i investiranje u Hrvatskoj. Akademska zajednica okupljena oko ovog Kongresa nastoji potaknuti učinkovitije oblikova-

nje kvalitetnijih javnih politika prema iseljništvu.

ISELJENICI – INTEGRALNI DIO HRVATSKOG NARODA

Kao izaslanik predsjednice Hrvatske predstojnik Državnog ureda za Hrvate izvan RH **Zvonko Milas** je pri-

godom otvorenja kongresa u Hrvatskom narodnom kazalištu u Šibeniku ukazao na potrebu ponovne uspostave povjerenja i zajedništva između iseljene i domovinske Hrvatske i na ulogu Kongresa u snaženju zajedništva nacije.

»U proteklom razdoblju, stječe se dojam, nestalo je pove-

renja između iseljene i domovinske Hrvatske i treba ga vratiti. Domovina je stvorena u teškoj patnji i ne smijemo dopustiti da uništimo sve dobro što je napravljeno u posljednjih 25 godina«, poručio je Milas. U ime domaćina na svečanom otvaranju prisutnima se obratio gradonačelnik Šibenika dr. **Željko Burić**, zaželjevši sudionicima plodonosne rasprave a riječi ohrabrenja sudionicima je uputio i šibenski biskup emeritus **Ante Ivas**. U ime predsjednika Hrvatskog sabora **Željka Reinera** njegova izaslanica i saborska zastupnica **Margareta Maderić** istaknula je kao jedan od najvećih nacionalnih problema aktualni odlazak mladih, ukazavši i na poteškoće povratnika u ostvarivanju njihovih prava zbog birokratskih prepreka. Uz potpredsjednika Hrvatskog sabora **Ivana Tepeša**,

Dr. sc. Marin Sopta

POP RATNI PROGRAM – ERO I KRKA

U popratnom kulturnom i umjetničkom programu, uz ljepote šibenske Katedrale i ostale znamenitosti Krešimirova grada, sudionici HIK-a gledali su operu Jakova Gotovca *Ero s onoga svijeta* u izvrsnoj izvedbi splitskog HNK-a, te plesača KUD-a *Jedinstvo* na fascinantnoj novootvorenoj pozornici na tvrđavi sv. Mihovila, zaštitnika Šibenika. Posljednjeg dana HIK-a sudionici su razgledali Nacionalni park Krka, posjetivši potom i franjevačku crkvu i samostan na otočiću Visovcu, nakon čega se druženje nastavilo u eko oazi Pakova sela s kulinarskim delicijama toga kraja. Tijekom ove završne večeri dr.sc. Marin Sopta najavio je i održavanje trećega Kongresa. Prvi Hrvatski iseljenički kongres uspješno je održan 2014. u Zagrebu, kao i ovaj protekli zahvaljujući entuzijazmu dr. sc. Marina Sopte, tajnice kongresa **Tanje Trošelj Miočević** i drugih suradnika.

radu Kongresa prisustvovao je predsjednik Hrvatske gospodarske komore **Luka Burilović**, predsjednik saborskog Odbora za Hrvate izvan RH zastupnik dr. sc. **Božo Ljubić**, zastupnik i umirovljeni general **Željko Glasnović**, te zastupnik RH u Europskom parlamentu **Davor Ivo Stier**. Ivo Stier je ukazao na postojeće stereotipe koje na hrvatsko iseljeničtvo gledaju kao na neprijatelja, a koji su »neki derivat prošlih i propalih politika«.

»Iz tih stereotipa danas se i ulogu hrvatskih iseljenika želi ograničiti. Neće ga više nazivati neprijateljskim, ali često se hrvatske iseljenike prikazuje u javnom prostoru RH kao radikale, ekstremiste ili se u blažoj varijanti njihova uloga želi svesti samo na očuvanje kulture, fol-

klora ili eventualno nekog financijskog doprinosa. Umjesto da se prihvati činjenicu da su hrvatski iseljenici integralni dio hrvatskog naroda« istaknuo je Stier.

DOPRINOSI ISELJENIŠTVA

Predsjednik Programsko-organizacijskog odbora HIK-a dr. sc. **Marin Sopta** naglasio je kako je cilj da radni dio HIK-a sustavno analizira razvojne doprinose hrvatskog iseljeničtva modernizaciji hrvatskog društva.

»Posebno je važno cjelovito rasvijetliti i opisati ukupni prinos hrvatskog iseljeničtva uspostavi hrvatske državne samostalnosti i razvitku na prijelazu u XXI. Stoljeće«, kazao je Sopta.

Nakon ceremonije svečanog otvorenja u HNK-u i uvodne Dokumentarne večeri Kongres

se u intenzivnom trodnevnom programu odvijao na četiri lokacije u Šibeniku kroz plenarnu sesiju, gospodarski forum, te jedanaest panel diskusija: *Poduzetništvo i ulaganje u hrvatsko gospodarstvo, Hrvatska iseljenička politika, Portreti, Migracije žena i identiteti iseljeničkih zajednica, Društvene mreže, Hrvatsko iseljeničtvo i javnost, Pastoralna skrb u hrvatskom iseljeničtvu, Iseljavanje i povratak: teškoće i perspektive, Hrvati kao nacionalne manjine, Jezik, kultura i književnost, te Uloga institucija u hrvatskom iseljeničtvu.*

HRVATSKE MANJINE

Posebna tematska oblast bila je posvećena kulturi, stanju i perspektivama hrvatskih manjina polazeći od činjenice da je održavanje veza između hrvatskih povijesnih iseljeničkih zajednica i Hrvatske kao domovine njihovih predaka od iznimne važnosti za očuvanje njihova etničkog identiteta, jezi-

vitalnosti, a osobito povezanosti s Hrvatskom, jer je to Zakonom i bilateralnim ugovorima sa susjednim zemljama zajamčena obveza Hrvatske spram njezinih sunarodnjaka izvan hrvatskih nacionalnih granica«. O hrvatskim manjinama govorili su znanstvenici iz Hrvatske, Crne Gore, Srbije i drugih zemalja. O Hrvatima kao nacionalnoj manjini u Srbiji izlagali su dr.sc. **Jasminka Dulić**, dr.sc. **Zlatko Šram** i dr.sc. **Krešimir Bušić**.

REZOLUCIJA KONGRESA

Sudionici Drugog HIK-a formulirali su Rezoluciju u kojoj traže formuliranje i provođenje suvisle razvojne politike spram hrvatskog iseljeničtva. Među ostalim traže: uspostavu i obnovu Ministarstva iseljeničtva koje bi trebalo razviti izradu strategijskog okvira državne politike i prema Hrvatima izvan Hrvatske, reviziju iseljeničke legislative, promjenu zakona kojima se definira zastupljenost hrvatskog

Organizatori Kongresa bili su Centar za istraživanje hrvatskog iseljeničtva, te Centar za kulturu i informacije **Maksimir**, uz mnoge suorganizatore.

ka i autohtone kulture u okružju većinskih naroda susjednih zemalja. Istaknuto je kako su »hrvatske manjinske zajednice rasadište lobista i prirodni most Hrvatske prema susjedima, zbog čega treba posvetiti posebnu pozornost njihovu održanju, kulturnom razvoju i

iseljeničtva, uklanjanje zapreka gospodarskoj suradnji s hrvatskim iseljeničtvom, osnutak Muzeja hrvatskog iseljeničtva, te uspostavu stalnog Tajništva hrvatskog iseljeničkog kongresa koje bi bilo stalna adresa za koordinaciju budućih kongresa.

H. R.

STRUČNO USAVRŠAVANJE ZA ODGOJITELJE, UČITELJE I NASTAVNIKE IZ VOJVODINE U ZAGREBU

Održan kontinuitet stručne edukacije

*Kvalitetna edukacija i povezivanje odgojno-obrazovnih radnika koji njeguju hrvatski jezik i kulturu izvan granica Hrvatske bili su vidljivi rezultati i ovog stručnog skupa *
Odlazak petnaestoro sudionika iz Vojvodine financiralo je Hrvatsko nacionalno vijeće*

Ministar Šustar primio predstavnike hrvatske nastave u Vojvodini

Tijekom trajanja stručnog skupa u Zagrebu, na poziv ministra znanosti obrazovanja i sporta Hrvatske **Predraga Šustara**, predstavnici hrvatske nastave u Vojvodini posjetili su Ministarstvo gdje je održan radni sastanak. Nakon upoznavanja ministra s načinom provođenja nastave na hrvatskom jeziku u Vojvodini uslijedio je razgovor o konkretnim načinima rješavanja svih važnih pitanja za ostvarivanje prava na obrazovanje Hrvata u Vojvodini kao što su smještaj studenata u domove, dodatno stručno usavršavanje učitelja i nastavnika te nabava knjiga i lektire na hrvatskom jeziku. Bilo je riječi i o mogućnostima otvaranja katedre za hrvatski jezik u Vojvodini, osiguravanju pomoći pri kupnji udžbenika za nastavu na hrvatskom jeziku kao i drugim važnim pitanjima.

Učitelji i nastavnici na hrvatskom jeziku iz Vojvodine istakli su značaj stručnog skupa koji organizira Agencija za odgoj i obrazovanje sa željom da se suradnja nastavi i u budućnosti, te pozvali ministra da na jesen posjeti škole i vrtiće u Vojvodini u kojima se odvija nastava na hrvatskom jeziku.

Odgojitelji, učitelji i nastavnici, koji u zemljama diljem Europe i svijeta izvode nastavu na hrvatskom jeziku i podučavaju djecu hrvatske manjine, iseljenika i Hrvata u BiH, okupili su se u Zagrebu na stručnom skupu koji je od 4. do 8. srpnja 2016. godine organizirala Agencija za odgoj i obrazovanje. Ovogodišnjem stručnom skupu koji je održan u prostorijama Osnovne škole *Kajzerica*, jedne od najljepših i najmodernijih škola u Zagrebu, sudjelovalo je više od 90 odgojno-obrazovnih radnika iz Australije, Austrije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Italije, Mađarske, Makedonije, Rumunjske, Slovačke, Slovenije, Srbije (Vojvodine) i Švedske. Odlazak petnaestoro sudionika iz Vojvodine financiralo je Hrvatsko nacionalno vijeće.

MULTIDISCIPLINARNO STRUČNO USAVRŠAVANJE

Svečanom otvorenju su prisustvovali brojni uzvanici i uvaženi gosti. Tom prigodom ravnateljica Agencije za odgoj i obrazovanje **Jadranka Žarković – Pečenković** poželjela je svim sudionicima srdačnu dobrodošlicu u Zagreb i istaknula da organizacijom i provođenjem ovoga stručnog usavršavanja Agencija nastoji pridonijeti unaprjeđivanju i razvoju odgoja i obrazo-

vanja na području školovanja djece hrvatskih građana u inozemstvu.

»Želja mi je da vam pripremljeni sadržaj, predavanje i radionice, budu na osobnu izgradnju i profesionalnu korist u narednoj školskoj godini. Osim prilike za multidisciplinarno stručno usavršavanje ovaj skup je svakako i prilika za posjet domovini, upoznavanje s kulturnom i prirodnom baštinom te razmjenu ideja i iskustava«, kazala je Jadranka Žarković – Pečenković.

Sudionike skupa pozdravili su **Jelena Pavičić – Vukičević**, potpredsjednica Gradske skupštine Grada Zagreba, **Željko Rupić**, zamjenik ravnatelja Hrvatske matice iseljenika te **Milan Bošnjak**, savjetnik s posebnim položajem za pitanja hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske koji je, među ostalim, istaknuo:

»Posao koji je vama povjeren je jedan od najplemenitijih i najvažnijih poslova koje čovjek može raditi. Biti učitelj nešto je dostojanstveno. A biti učitelj materinskoga jezika daje dodat-

Hrvatske, koji je uputio iskrene zahvale odgojiteljima, učiteljima i nastavnicima iz inozemstva na radu i trudu koji ulažu u obrazovanje djece hrvatskih građana u inozemstvu.

»Znam koliko je to teško, a koliko je to dragocjeno za nas. Zato stojim vam na raspolaganju, i ono što imamo, kao primjerice ovaj stručni skup,

PREDAVANJA I RADIONICE

Pozdravno pismo sudionicima uputio je Ured predsjednice Hrvatske **Kolinde Grabar – Kitarović**, koje je pročitala voditeljica ovog stručnog usavršavanja **Tihana Šimunić**, čijim višegodišnjim zalaganjem je edukacija održala potrebnu kvalitetu i kontinuitet.

Među brojnim temama istakla su se predavanja o identitetu i imidžu Hrvatske u globalnom svijetu koje je održao prof. dr. sc. **Božo Skoko**, profesor s Fakulteta političkih znanosti. Prof. dr. sc. **Ante Bežan** s Učiteljskog fakulteta u Zagrebu govorio je o identitetu hrvatskoga jezika, sa sociološkog, povijesnog, kulturnog i političkog aspekta. Prof. dr. sc. **Vladimira Velički** je oduševila polaznike seminara predavanjem o značaju i načinu pričanja priča djeci dok je prof. dr. sc. **Nevio Šetić** predstavio Hrvatski pedagoško-književni zbor. U okviru terenske nastave sudionici stručnog skupa su uz pomoć Turističke zajednice grada Zagreba organizirano posjetili sve značajne lokalitete u Zagrebu. Za sve sudionike stručnog skupa gradonačelnik Zagreba **Milan Bandić** priredio je svečani prijem u palači Dverce.

Iako po mnogo čemu drugačiji od prethodnih seminara, i ovaj je ispunio očekivanja. Kvalitetna edukacija i povezivanje odgojno-obrazovnih radnika koji njeguju hrvatski jezik i kulturu izvan granica Hrvatske bili su vidljivi rezultati i ovog stručnog skupa.

Bernadica Ivanković

nu snagu, jer jezik nosi tradiciju, dušu i život svakoga naroda.«

Otvorenju je prisustvovao i **Predrag Šustar**, ministar znanosti, obrazovanja i sporta

zadržat ćemo bez obzira na sve okolnosti«, kazao je ministar Predrag Šustar i pozvao sve na suradnju s Ministarstvom u kreiranju budućih planova i radnji.

Tijekom stručnog usavršavanja uslijedila su predavanja i radionice iz hrvatskoga jezika, književnosti, povijesti, geografije te glazbene i likovne umjetnosti.

MARINKO PIUKOVIĆ, DIREKTOR UDRUGE BUNJEVAČKIH HRVATA DUŽIJANCA

Entuzijazam za unaprjeđenje manifestacije

*Plan je sastaviti trodnevni paket za središnju proslavu Dužijance i ponuditi ga turističkim agencijama * U sklopu projekta Muzeja Dužijance – identiteta vojvođanskih Hrvata započeta je izgradnja hangara u Đurđinu, izložbenog prostora za stalni smještaj i prezentaciju starih žetelačkih strojeva tijekom cijele godine*

Razgovarao: Davor Bašić Palković

Žetvena manifestacija *Dužijanca* u Subotici počela je još u travnju, a trenutačno je u svojoj intenziviranoj fazi, kada nas do završnice 20. kolovoza gotovo na svakih nekoliko dana očekuje neki program. Protekloga vikenda održana je jedna od najatraktivnijih manifestacija *Dužijance* – *Takmičenje risara*, a pred nama je još dosta sadržaja među kojima se svakako ističe središnja proslava *Dužijance* od 12. do 14. kolovoza.

Tim povodom razgovarali smo s **Marinkom Piukovićem**, direktorom Udruge bunjevačkih Hrvata *Dužijanca* koja od prije dvije godine organizira ovu manifestaciju. Osim o programu

ovogodišnje *Dužijance*, Piuković govori i o izazovima organiziranja ove manifestacije, kao i o planovima za njezino unaprjeđenje, kako u kontekstu razvoja turističkih potencijala tako i u smislu prezentacije naslijeđa bunjevačkih Hrvata.

HR: Uz brojne druge, dosad su održane dvije veće manifestacije u sklopu *Dužijance* – *Djeca u Dužijanci* i *Takmičenje risara*. Kako ste zadovoljni odzivom publike i drugim aspektima navedenih manifestacija?

Manifestaciju *Djeca u Dužijanci* organizira HKC *Bunjevačko kolo*. Žao mi je što zbog nedostatka novca ta manifestacija nije bila održana u sre-

dištu grada, jer nije bilo sredstava za rentiranje pozornice, rasvjete i ozvučenja. Ove godine HKC nije dobio sredstava za to, ali mislim da je nastup djece u *Bunjevačkom kolu* bio dobro priređen. Smatram i da bi radionice za djecu koje su bile prije dvije godine trebalo više intenzivirati. Naime, ove su godine djeca išla na ergelu *Kelebija*, gdje im je bilo lijepo, ali su izostali sadržaji vezani za *Dužijancu*, gdje se oni upoznaju s tehnikama pletenja žita, izradom perlica ili nekim igrama koje su zaboravljene. U tom smislu, volio bih da taj izlet iduće godine bude u Đurđinu gdje imamo etno-salaš i druge sadržaje koje želimo dugoročno staviti u funkciju održavanja

Dužijance. Što se tiče *Takmičenje risara* ono je prošlo dosta dobro. Natjecanje je održano prvi puta u Đurđinu na parceli koja će biti stalna lokacija te manifestacije. I ove godine smo priredili *risarski ručak* za sve, odnosno bilo je dovoljno hrane za sve. Zanimljivo je da smo imali i nekoliko turista iz Japana i Ukrajine. Prateće natjecanje u kuhanju tarane je i ove godine izazvalo veliku pozornost i lijep broj sudionika. Novina je da smo za potrebe natjecanja osigurali domaću taranu koju je proizvela jedna žena s Bikova. Nažalost, nismo uspjeli na najbolji način prezentirati rad na starim poljoprivrednim strojevima, zastajkivali su u radu.

Ostaje nam zadatak to dotjerati za iduću godinu.

HR: U svezi s *Dužijancom* često se spominju i njezini turistički potencijali. Kako vidite taj dio aspekt manifestacije?

Želimo pojačati marketinšku priču oko *Dužijance*, a za to ćemo angažirati profesionalce iz toga sektora. Plan je sastaviti trodnevni paket za središnju proslavu *Dužijance* i ponuditi ga turističkim agencijama. U tu ponudu bi bio uključen i posjet Đurđinu, na kojem bi turisti proveli drugi dan boravka, doživjeli risarski ugođaj na njivi, prije večernjeg programa u gradu. U smislu turističke ponude, plan je više se povezati i s ugostiteljima koji bi u ponudi tih dana imali autentična jela i pića s ovih prostora i tamburašku glazbu. Voljeli bismo i raditi ćemo na tomu da grad tih dana bude više okičen u duhu *Dužijance*, da to ne budu samo aranžirani izlozi. Moja ideja je napraviti i sajam skulptura od slame, to nije novina, toga ima u svijetu i regiji. Da se skulpture prave u sklopu *Takmičenja risara*, a da ih kasnije prenesemo u grad za središnju proslavu *Dužijance*. A i samu nedjeljnu povorku sudionika u nošnjama želimo učiniti atraktivnijom. Nadalje, želimo redizajnirati izgled bine po modelu kakva je bila ranije, da zamijenimo tu čeličnu konstrukciju kako bi imala vizualni identitet sukladan duhu žetvene svečanosti. Folklorni program bismo isto usmjerili k dovođenju KUD-ova koji imaju koreografije vezane za žetvu ili neki žetveni običaj. U konačnici, voljeli bismo uključiti i više zaprega kao i prikaz kosidbe na prikolicama, što je organizacijski zahtjevno. Svjesni smo toga da se današnji turisti žele zabaviti, popiti čašu vina, pojesti nešto, čuti tamburaše. Ipak, u svim tim planovima ne želimo da *Dužijanica* preraste u neki vašar već da bude dostojanstvena proslava završetka žetve, zahvala Bogu u duhu crkvenog obi-

čaja kako je i utemeljena prije 105 godina. Dodao bih i to da iz godine u godinu proširujemo naš program, sa sadržajima kao što su *Priskakanje vatre na sv. Ivana Cvitnjaka*, natjecanja u kuhanju tarane, natjecanja u pucanju bičevima, koje se ove godine održava drugi puta, tu je i Revija *Dužijanica* i svakako najznačajniji je kompleksni projekt *Muzej Dužijanica – identiteta vojvođanskih Hrvata*.

HR: Kako se razvija projekt *Muzej Dužijanica – identiteta vojvođanskih Hrvata* za kojega ste dobili financijsku potporu Zaklade Adris i Državnog ureda za Hrvate izvan Hrvatske?

U sklopu projekta *Muzeja Dužijance* započeta je izgradnja hangara u Đurđinu, izložbenog prostora za stalni smještaj i prezentaciju starih žetelačkih strojeva tijekom cijele godine. U tu priču uključen je već postojeći etno salaš u sklopu župe sv. Josipa Radnika u Đurđinu kojega je ta župa ugovorom ustupila UBH-u *Dužijanica* na upravljanje na razdoblje od deset godina. I taj objekt zahtijeva određena renoviranja. Nadalje, plan je u blizini izgraditi i *Risarski salaš* gdje će se uzgajati stare sorte biljaka i životinja, u smislu očuvanja genoma. Taj će salaš biti izgrađen od slame i trebao bi imati i smještajne kapacitete za turiste ili djecu koja bi tamo dolazila na radionice. Dio Muzeja bi bio i u gradu, a tu mislim na stalni postav *kruna* za *Dužijancu*, koje se trenutno čuvaju u Biskupijskoj riznici i nisu dostupne javnosti. Mi smo prošle godine tu građu obradili, popisali autore i godine nastanka *kruna*. Glede pronalaženja izložbenog prostora, razgovarali smo s tajnikom Biskupije vlč. **Mirkom Štefkovićem**, a to bi moglo biti u *Katoličkom krugu* ili u prostorijama u Ulici Matije Gupca koji su vraćeni Crkvi. Uz *krune*, tamo bismo posjetiteljima ponudili na gledanje i arhivu video snimaka *Dužijance* od kraja 80-ih godina naova-

mo koju posjeduje snimatelj **Zvonimir Sudarević**. Također, trebamo obraditi i fotografije vezane za *Dužijancu*, posebice iz razdoblja od 1968. do 1971., a neki njihov odabir bi se tamo mogao naći. Vjerujemo da bi takav multimedijalni pristup u prezentaciji baštine mogao biti zanimljiv široj publici.

HR: Kakva je financijska konstrukcija ovogodišnje *Dužijance*?

Dužijanica se najvećim dijelom financira iz proračuna Grada Subotice, kao manifestacija od posebnog značaja za Grad. Ove je godine Grad za *Dužijancu* osigurao 1,2 milijuna dinara. Na natječaju Ministarstva kulture i informiranja dobili smo 200.000 dinara, od Pokrajinskog tajništva za poljoprivredu 120.000 dinara za *Takmičenje risara*, a po 20 tisuća za *Takmičenje risara* i *Dužijancu* dobili smo na natječaju Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice. Očekujemo rezultate natječaja Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu i natječaja Hrvatskog nacionalnog vijeća, kao i pomoć Grada Zagreba. Imamo i potporu privatnih donatora, te sponzore – banku *Credit Agricole* i osiguravajuće poduzeće *Delta Generali*. Institut *NS seme* nam je primjeric dao sjeme koje je posijano za *Takmičenje risara*. Naš idealni, ovogodišnji proračun za sve manifestacije i prateće sadržaje, poput Revije *Dužijanica*, je oko 5 milijuna dinara. Vjerojatno je da nećemo imati toliko sredstava, te ćemo se prilagođavati financijskim uvjetima u smislu broja gostujućih KUD-ova ili sličnih stavki.

HR: Kako ste zadovoljni odzivom publike?

Neki su programi bolje posjećeni, poput *Takmičenja risara*, a neki slabije. Primjetili smo i da je posljednjih godina središnja proslava *Dužijance*, prijednevni program u nedjelju, ima manji broj posjetitelja nego ranije. Međutim, s druge

strane, uvidjeli smo da su dobro posjećeni oni programi u koje je i sama publika uključena. Tako smo tri godine unatrag imali krcati trg na *Bandaščinom kolu*, završnom programu u nedjelju navečer. Uključenost ljudi u sadržaje je vjerojatno i razlog dobre posjećenosti *Takmičenja risara*. U svezi s ovom temom, tu su upravo važni već spomenuti planovi na jačanju turističkog aspekta *Dužijance* i marketinga manifestacije.

HR: Koliko je ljudi uključeno u organiziranje *Dužijance*, kako se nosite s tim izazovima budući na bogat program i planove za unaprjeđenje manifestacije?

Udruga bunjevačkih Hrvata *Dužijanica* ima 48 članova i gotovo svi oni imaju neku manju ili veću zadaću u organizaciji *Dužijance*. Najviše ljudi zahtijevaju *Takmičenje risara* i središnja proslava *Dužijance*. Osim članova, tu je još nekoliko desetaka osoba, ukupno preko stotinu, uključenih u ove aktivnosti. Velikom većinom one rade volonterski, trenutačno imamo samo jednu osobu u Uredu, etnologinju uposlenu po ugovoru. Prošle smo godine imali uposlene dvije osobe, a jednu smo uposlili preko javnih radova, ali ove godine taj se natječaj nije odnosio na kulturu. Općenito, otvoreni smo za mišljenja i sugestije drugih, među ostalim i zbog toga večeras u župi svetog Roka organiziramo okupljanje bivših bandaša i bandašica od sredine 80-ih do danas, koje želimo uključiti u organiziranje *Dužijance*. Da neke ljude, koji recimo 15 godina nisu bili na godišnjem, oslobodimo obveza, a i da drugima damo priliku. Na *Takmičenju risara* proveli smo anketu u cilju unaprjeđenja manifestacije. Sadržaji se proširuju, pa će biti potrebe za uključivanjem većeg broja ljudi. Kulturni amaterizam je u krizi, ali mi se borimo protiv toga. Vjerujemo da publika prepozna je energiju koja dolazi upravo iz entuzijazma. A to je ono što odlikuje *Dužijancu*.

SVEČANA AKADEMIJA U POVODU 70 GODINA OD OSNUTKA HKPD MATIJA GUBEC
I 55 GODINA ORGANIZIRANOG SLAMARSKOG STVARALAŠTVA

Sumiranje činjenica i emocija

*Uključivanje u projekt Bogatstvo različitosti, potporu projektu osnutka Galerije
Prve kolonije naive u tehnici slame te doniranje kuće u selu i salaša koji je danas okosnica
seoskog turizma u Tavankutu neki su od značajnih momenata posljednjih godina*

S ciljem sažimanja i sagledavanja svega onoga što se u okviru Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva *Matija Gubec* u Tavankutu događalo proteklih 70 godina kontinuiranoga rada, održana je 8. srpnja svečana akademija u Tavankutu. Predsjednik društva **Ladislav Suknović** sažeto je uveo prisutne u večer posvećenu obilježavanju 70 godina od osnutka ovoga društva i 55 godina organiziranog slamarskog stvaralaštva kao »...susret predviđen i za sumiranje činjenica i za emocije, za hvalu, ali i za konstruktivnu kritiku i prijedloge...«.

ZNAČAJNI MOMENTI

Suknović je ukazao na nekoliko značajki razvojnoga puta ove udruge, od vremena osnutka kada se njeno osnovno djelovanje odvijalo u pravcu uključivanja mladih u pojedine sekcije (folklornu, dramsku, likovnu), pa sve do današnjih dana kada se udruga kreće u pravcu proširivanja svoje osnovne djelatnosti i programskih aktivnosti, kao što je projekt razvoja seoskog turizma u Tavankutu, smatrajući time i sigurniji opstanak na sve zahtjevnijem programskom i projektnom tržištu. Među značajne momente posljednjih godina Suknović je istaknuo uključivanje u projekt *Bogatstvo različitosti*, potporu projektu

osnutka Galerije Prve kolonije naive u tehnici slame te dvije okosnice koje doprinose stabilnosti udruge: doniranje kuće od strane nekadašnjeg predsjednika **Branka Horvata** koja postaje sjedište udruge, te doniranje salaša od strane **Jasne Balažević**,

arheologinje iz Zagreba, rođene Tavankučanke i nekadašnje članice udruge, a koji je danas okosnica seoskog turizma u Tavankutu, pod imenom Etnosalaš **Balažević**. Suknović je na kraju svoga izlaganja istaknuo značaj generacijske solidarnosti

u udruzi, te je s ponosom ukazao na svoje prethodnike.

»Rad kao mjerilo vrijednosti čovjeka nije uvijek ovjekovječen samo uspjesima, brojni su i problemi te pogreške. No, to je siguran znak da postojimo«, istaknuo je Suknović.

GUPČEVA PORODICA

Akademiji su prisustvovali nekadašnji predsjednik i autor monografije *HKPD Matija Gubec*, objavljene 1996. povodom 50. obljetnice udruge **Naco Zelić**, nekadašnji predsjednik **Branko Horvat**, dugogodišnja voditeljica slamarske sekcije u udruzi **Jozefina Skenderović**, nekadašnji predsjednik te autor dokumentarnog filma *Od zrna do slike* **Branko Istvančić**, umirovljena djelatnica Hrvatske matice iseljenika iz Zagreba

Marija Hećimović, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov**, te predsjednica Galerije Prve kolonije naive u tehnici slame **Ljubica Vuković – Dulić**. Svi su se oni iz svojega aspekta djelovanja osvrnuli na određene značajke vezane za dvije aktualne obljetnice. Tako je Naco Zelić ukazao na značajke razdoblja djelovanja udruge do 1971. godine, kada su postavljeni čvrsti temelji udruge i kada su dramska, folklorna i likovna sekcija bile postigle značajne uspjehe kako na lokalnom tako i na širem jugoslavenskome prostoru. Također je ukazao i na teškoće vezane uz razdoblje *Hrvatskoga proljeća* koje nisu mimoišle ni voditelji i članove ove udruge. Branko Horvat je istaknuo značaj *Gupca* u obrazovnom i kulturnom uzdizanju Tavankuta i Tavankučana, te stvaranju velike *Gupčeve* porodice. Kao osobito važnu prekretnicu istaknuo je povratak hrvatskog predznaka u naziv društva 1991. godine koji je nedvojbeno ukazao na njeno programsko usmjerenje, zbog kojeg je Društvo prošlo novo teško razdoblje djelovanja, no koji i danas s ponosom nosi. Jozefina Skenderović sažela je značajne odrednice u razvoju slamarstva i slamarske sekcije u Društvu, te ukazala na značajne izložbe i gostovanja. Suradnja Hrvatske matice iseljenika iz Zagreba te *Gupca* odvijala se najčešće posredstvom Marije Hećimović, koja je sažela različite aspekte aktivnosti koje su vezale ove dvije institucije. Tomislav Žigmanov je naglasak stavio na poimanje značaja kulture sjećanja i memoriranja vlastitih aktivnosti, a Ljubica Vuković – Dulić na potrebu institucionaliziranja slamarske materijalne baštine u Tavankutu. Na kraju akademije prisutni su imali prigodu pogledati kolaž isječaka dokumentarnih snimaka vezanih za Tavankut, koji je za ovu prigodu priredio Branko Ištvančić.

I. D.

OTVOREN XXXI. SAZIV PRVE KOLONIJE NAIVE U TEHNICI SLAME

Na ljetnjoj pozornici Etnosalaša *Balažević* 8. srpnja je otvoren XXXI saziv Prve kolonije naive u tehnici slame. Prisutni su već na samome otvorenju mogli pogledati nove slamarske radove priređene za ovaj saziv kolonije. Riječ je o novoj 21 slici, koje će biti prikazane i u Subotici tijekom kolovoza i programa *Dužijance*. Program otvorenja kolonije upriličili su članovi folklornog odjela HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta, te KUD-a *Kupjenovo* iz Kupjenova kod Zaprešića. Ovogodišnji saziv kolonije prigodnim je riječima otvorio Naco Zelić, nekadašnji predsjednik Društva te dugogodišnji promoter slamarstva.

Rad polaznika ovogodišnje kolonije održava se u prostoru OŠ *Matija Gubec* u Tavankutu do subote, 16. srpnja, kada će kolonija biti svečano zatvorena. Tijekom kolonije održavaju se brojni popratni programi.

U MONOŠTORU ODRŽAN XI. FESTIVAL MARIJANSKOG PUČKOG PIVANJA

Čuj nas, Majko, nado naša

Na ovogodišnjem festivalu pjevane su pjesme posvećene Mariji, a pjevaju se na putu do nekog svetog mjesta

U subotu, 9. srpnja, u Bačkom Monoštoru je održan XI. Festival marijanskog pučkog pjevanja. Članovi KUDH-a *Bodrog*, veliki štovatelji Blažene Djevice Marije, utemeljili su ovaj festival prije jedanaest godina s namjerom okupljanja pjevačkih skupina KUD-ova i crkvenih zborova Bačke i Srijema, a kroz godine je prerastao u međunarodni. Tako su na Festivalu nastupale i pjevačke skupine iz Hrvatske, Mađarske i BiH. Ove godine, osim domaćih MPS *Bodroški bećari* i ŽPS *Kraljice Bodroga*, u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla pjevale su i četiri skupine iz Hrvatske, a u posljednji čas sudjelovanje je otkazala pjevačka skupina HKPD-a *Silvije Strahimir Kranjčević* iz Bačkog

Brega. Sudionici su u crkvu sv. Petra i Pavla, odjeveni u starinske nošnje svojih mjesta, došli u mimohodu od mjesnog Doma kulture. Riječima: »Pogledom pratimo dan od svitanja do suto-

na. Slično je i s čovjekom: svaki život je od rođenja put prema zalazu – smiraju. Naš nemirni hod kroz život uvijek je putovanje Božjeg hodočasnika. Protkan je dionicama životne radosti, ali

i križnoga puta. Na tom putovanju bitno je ostati uvijek vjeran Bogu i uzdignuta pogleda prema vječnosti. Na tom te putu nebeska Majka želi pratiti. Marija je divno, veliko srce, koje želi uskladiti ritam našega srca sa srcem svoga Sina. Ti otkucaji prate nas na hodočašću u životu, da u konačnici prispijemo u mir nebeske tajanstvenosti. Zato rado pođi, dragi hodočasniče, zatraži i primi Božju snagu i blagoslov na svom životnom hodočašću.« Festival je najavila **Anita Đipanov**. Predstavnik hrvatskih institucija HNV-a i NIU *Hrvatska riječ*, **Željka Pakledinca** i **Ivana Karana**, te sudionike, u ime organizatora, KUDH-a *Bodrog*, pozdravio je predsjednik **Željko Šeremešić**, a u ime domaćina monošto-

KOMENTARI SUDIONIKA

Anita Đipanov, Bački Monoštor: »Svaki je čovjek hodočasnik od rođenja do vječnosti. Hodočastiti, znači poći na put. Sve procesije su upozorenje čovjeku kako na ovom svijetu nema trajnog boravišta. Svi smo u jednom toku, poput rijeke koja teče od izvora prema ušću, u ocean vječnosti. Stoga je naša svagdanja molitva, potkrijepljena radošću pjesme, hodočašće uma, srca i duše, našega cijeloga bića, vođenog samo jednom težnjom: biti s Bogom.«

Željko Šeremešić, predsjednik KUDH-a *Bodrog*: »Kad se manifestacija završi ovako kako se završila današnja, čovjek ne može a da ne osjeti neko unutarnje zadovoljstvo. U organizaciju ovakove manifestacije potrebno je uložiti puno rada, a i nemalo sredstava, do kojih sve teže dolazimo. Na sreću, imam vrlo dobru i uhodanu ekipu suradnika, pa već sada znamo i kako će nam manifestacija izgledati iduće godine. Ovaj festival nije slučajno napravljen, samo je izraz dubokog štovanja Gospe od Monoštoraca, a vrlo smo zahvalni Veleposlanstvu RH u Beogradu, ZKVH-u i HNV-u, koji su prepoznali vrijednost projekta i financijski nas podržali.«

Vladislav Molnar, voditelj MPS KUD-a *Šokadija Stari*

Mikanovci: »Današnje gostovanje nam je prvo s ove strane Dunava. Doživljeno mi se urezalo u dušu, divim se našim domaćinima na entuzijazmu u čuvanju svoje tradicijske baštine. Za mene posve neočekivano, mislim da su u punoj mjeri uspjeli sačuvati svoj kulturni i vjerski identitet, a time i svoje nacionalno biće.«

Željko Burazović, pročelnik Upravnog odjela za poljoprivredu Brodsko-posavske županije: »Iskreno, ugodno sam iznenađen što se na ovim prostorima na jedan ovako izravan način baštini hrvatska nošnja, ples, pjesma i dobro je da je situacija takova da se ljudi i njihova nastojanja u punoj mjeri uvažavaju. Dobro je da se promovira identitet svakoga nacionalnoga bića, a dok je te žive riječi, žive pjesme, do tad ćemo biti i prepoznatljiviji.«

Vladimir Živković, Sveta Nedjelja. »U svojstvu neke vrste menadžera danas sam u Monoštor doveo dvije grupe iz Zagreba. Naša je zadaća da svojim dolaskom podržavamo manifestacije autohtonih Hrvata s ovih prostora. Pjevanje na današnjoj manifestaciji vrlo me se dojmilo, doslovno mi je potjeralo suze na oči. Prezadovoljan sam i ponosan što sam na bilo koji način sudjelovao u jednom ovako velikom i lijepom događaju.«

rački župnik vlč. **Goran Vilov**. Proteklih godina na Festivalu su se izvodile Marijanske pjesme koje se pjevaju tijekom svibnja, te u crkvenom vremenu kroz godinu. Potom su uslijedile marijanske korizmene, uskrсне, božićne, pjesme iz doba adventa, a tema ovogodišnjeg festivala su pjesme posvećene Mariji, koje se pjevaju na putu do nekog svetog mjesta, odnosno hodočasničke pjesme. Tako su redom *Bodroški bečari*, KUD *Mihovil Krušlin* – Šenkovec, ŽPS *Vranovke* KUD-a *Vranovci* – Bukovlje, vokalna

grupa *Wisla* Poljske kulturne udruge *Mikolaj Kopernik* iz Zagreba, MPS KUD-a *Šokadija* iz Starih Mikanovaca i domaće *Kraljice Bodroga* pokazali su milozvučnost i raskoš pučkog pjevanja. Na koncu koncerta, u čast Blaženoj Djevici Mariji, sve skupine su zajednički otpjevale stari napjev *Čuj nas, Majko*. Po izlasku iz crkve upriličeno je malo narodno veselje, a potom i zajednička svečana večera uzvanika i sudionika u velikoj dvorani Doma kulture.

Ivan Andrašić

CIKLUS HRVATSKOG FILMA U VOJVODINI 2016.

Dokumentarac o istraživaču glagoljice i freskoslikarstva

Ovogodišnji Ciklus hrvatskog filma u Vojvodini započeo je u subotu, 9. srpnja, kada je na ljetnoj terasi *Etnosalaša Balažević* u Donjem Tavankutu prikazan dokumentarni film *Az, Branko pridivkom Fučić* redatelja **Bernardina Modrića** iz Rijeke, koji je ujedno bio i gost programa.

Dokumentarni film *Az, Branko pridivkom Fučić* (2016.) poetska je i kontemplativna priča o najuglednijem hrvatskom istraživaču glagoljice i freskoslikarstva **Branku Fučiću** čija je djelatnost obilježila povijest umjetnosti naših krajeva druge polovice prošloga stoljeća. Ovaj film dočarava njegov svijet mističnih priča i prizora sačuvanih na zidovima crkava, kamenitim putovima, uličicama istarskih, krčkih i primorskih gradića, seoskim grobljima... Uz režiju Bernardin Modrić potpisuje i scenarij, snimatelj je **Robert Kalčić**, montažer **Tin**

Branko Fučić

Kowalski, a skladatelj glazbe **Igor Karlić**.

Bernardin Modrić rođen je 1954. u Ogulinu. Debitira na filmu 1980. godine, a osim dugometražnog dokumentarnog filma *Ritam rock plemena* režirao je još oko 130 kratkih igranih i dokumentarnih filmova koji su prikazivani i nagrađivani u zemlji i svijetu. Član je Zajednice hrvatskih umjetnika, Društva hrvatskih filmskih redatelja, Društva hrvatskih filmskih djelatnika i Hrvatske udruge producenata.

Ciklus hrvatskog filma u Vojvodini održava se u organizaciji Udruge za audiovizualno stvaralaštvo *Artizana* iz Zagreba i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, a u okviru međunarodne suradnje i uz potporu Hrvatskog audiovizualnog centra.

I. D.

TAKMIČENJE RISARA U ĐURĐINU:

Isto u boljoj varijanti

Iako na prvi pogled isto, nekoliko je detalja po kojima se ovogodišnje Takmičenje risara, svakako najatraktivnija manifestacija Dužijance, razlikovalo od prethodnih; po nečemu na bolje, a po nečemu baš i ne

Izbor Đurđina kao stalne lokacije održavanja Takmičenja risara (o čemu je u Hrvatskoj riječi već više puta bilo pisano, a o čemu možete više pročitati i u intervjuu u ovom broju) svakako bi trebao pridonijeti i učvršćivanju strukture ove manifestacije, i to ne samo kada je riječ o jednodnevnom programu od pletenja uža do proglašenja pobjednika natjecanja nego prije svega u njezinoj organizaciji: salaš i njiva kao najnužnija »logistika« trajno su osigurani, a preostalih 364 dana u godini (do sljedećeg Takmičenja) stvar su maštovitosti i sposobnosti organizatora, Udruge bunjevačkih Hrvata Dužijanca kako što češće i u što većem broju privući ljude da vide kako je izgledao »pravi« život na salašu.

Ako se za ovaj neutralni uvod svakako može primijeniti najnemaštovitiji zaključak o »budućnosti nekog početka« da će to, svakako, »vrijeme pokazati«, onda se jedna činjenica svakako mora podvući kao posebno problematična. Ne, nije riječ o tome što novoizabrani gradonačelnik **Bogdan Laban** nije u subotu došao u Đurđin nego o

tome što je preko svog izaslanika, predsjednika Skupštine grada **Tivadara Bunforda** javnost šturo obavijestio kako su razlozi za to obiteljske naravi, ostavljajući prisutnima da do mile volje nagađaju i komentiraju što je tu, zapravo, posrijedi: ignoriranje ove manifestacije ili je zaista riječ o opravdanom izostanku. Iako škrt na riječima, ali čitatelji-

ma za informaciju neka posluži Labanova izjava u utorak da ga je bolest supruge, kao prvog gradonačelnika do sada, spriječila doći na Đurđin i otvoriti Takmičenje risara.

Mnogo ljepša slika bila je svakako grupa mladih ljudi koji na engleskom komentiraju ono što do tada nikada nisu vidjeli. Iako organizatori Takmičenja

risara, pa i Dužijance općenito, upravo turizam ističu kao najneiskorišteniji potencijal gosti iz Južne Koreje, Ukrajine, Češke, Francuske i Španjolske u Đurđinu su se pojavili zahvaljujući organizatorima jedne druge manifestacije: Seoskih igara bez granica, koje će u nedjelju biti održane na Bikovu. **Jovica Marcikić**, koji ih je i doveo vidje-

ti kako se nekada odvijala kosidba i vršidba žita, kaže kako je riječ o volonterima koji su došli pomoći u pripremi nekadašnjih seoskih igara u našim krajevima. Mladoj **Sonii Andrave** iz Seville (Španjolska) sve je u subotu na Đurđinu bilo zanimljivo: i radne nošnje i ručna kosidba i okus tarane za koju kaže kako, i pored paprike u njoj, uopće nije ljuta. Želja za upoznavanjem novih

sredina, a samim tim i kultura, bila je presudna i da dvadesetogodišnji **František Novotný** na kraće vrijeme napusti Češku i čuje jezik, zvuke i melodije kakve u svom Pragu rijetko kada uživo ima prilike čuti.

A kada smo već kod spomenute tarane, recimo i to kako je za svaku pohvalu činjenica da je ove godine nije okusio samo onaj tko nije htio. Naime, sudio-

nici natjecanja u kuhanju tarane dijelili su je prisutnim gostima, a zna se: »kad je besplatan, i sirčet je sladak«. Sladak je, naravno, bio i risarski »ručak« (doručak) kako na svježem zraku i na balama slame samo već može biti slani-

na sa slatkom mljevenom paprikom, solju, lukom i »kiselnom«.

Dijelili su svoje umijeće i risarski parovi, kako oni stariji tako i mlađi, s više stotina zna-

tiželjnika oko pokaznih parcela. Ali, kako god da obrneš i tko god da dođe iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Mađarske, Vojvodine i okolnih sela Subotice jedna stvar ostaje ista: pobjednik je otac ili sin iz obitelji **Kujundžić**. Prošle godine to je bio otac **Stipan**, a ove sin **Marinko**. Obojica s risarušom **Ružom Juhas**.

Z. R.

15. srpnja 2016

17

Što mislite o dodjeli zvanja Počasni građanin Subotice Matiji Bečkoviću

ĐORĐE DRAGOJLOVIĆ,
Subotica

Sramno je šutjeti

To je nagrada predviđena prije svega za Subotičane ili one koji su podrijetlom iz Subotice ili za one koji su svojim stvaralaštvom pridonijeli ovom gradu. Uklapa li se Matija Bečković po bilo kom kriteriju za dobitnika ovog zvanja? Ni u jednom. Stoga smatram kako je ovo pokušaj nametanja Subotici nečega što prirodno nema nikakve veze s njom. Da budem još precizniji: Subotica se pokušava još više »posrbiti«, jer valjda nije toliko srpska koliko bi to netko htio ili želio. Stoga je i sam Matija Bečković ovom prigodom »slučajna žrtva«: nije baš iz Subotice, ali je rođen nedaleko od nje. Kao da predlagачi nisu mogli naći nekog Srbina iz Subotice ili koji je u njoj rođen ili ju je svojim stvaralaštvom zadužio, pa da ga predlože za nagradu. Ali, ne: ovo je prije svega politička odluka u kojoj je sudjelovao i Savez vojvođanskih Mađara, ne možda zbog toga što se slažu ili ne slažu s njom, nego iz jednostavnog razloga što su u koaliciji s takvom političkom idejom. Što se šutnje javnosti tiče, ona je najbolji komentar sama za sebe. Ta je šutnja sramna i nastavak je godinama stvaranog ozračja u kom se čini da je upravo šutjeti najbolje. Uostalom, što ima netko nešto reći kada premijer to sve na televiziji dnevno ponovi petnaest puta!

Z. R.

LARISA INIĆ,
Subotica

Ubijen multikulturni duh

Matija Bečković kao laureat nagrade *Počasni građanin* u Subotici, s kojom nikakvih dodirnih točaka nema, je klasično primitivno obilježavanje teritorija kakvom smo svjedočili 90-ih. Odluka pokazuje kakve su zaista namjere nove vlasti, odnosno da o toleranciji nema ni govora. Ona još više ukazuje na narav odnosa koalicijskih partnera u gradu. U ovom je slučaju SVM onaj manji mačor, koji je ostao obilježen, a svi znamo kako se to radi u mačijem rodu. Da je riječ o klasičnoj bahatosti govori i činjenica da je sličan dogovor SNS-a s omiljenim koalicijskim partnerom (SVM) mogao postići i u Bečkovićevoj rodnoj Senti. Poslije dvostrukog skandala s **Radomirom Konstantinovićem**, sulude ideje da Fondacija *Danilo Kiš* ponese ime **Brane Crnčevića** i apsolutne ravnodušnosti prema svim stvarateljima koji iskaču iz okvira podobnosti takozvanim patriotama, jasno je da naprednjačka vlast robuje plemenskim principima i atavizmima, te da je vuk koji, ma kakav europski kostim obukao, nikada neće promijeniti ćud. Izborom Bečkovića, Subotica je izgubila svoju suštinu i ona od jučer nije više grad **Kiša**, Konstantinovića, **Kosztolányija** i **Csátha**, ona je postala sve ono čemu je odoljevala 90-ih godina kada je u mraku Miloševićeve Srbije bila iskrica antiratnog aktivizma, demokratičnosti i slobodnog mišljenja. Subotica od utorka više ne postoji, jer je njen multikulturni duh bukvalno ubijen, a ono malo preostalog europejstva iščezlo je šutnjom uplašanih, obeshabrenih i poniženih žitelja, koji sebe više ne mogu nazivati građanima. Subotica iz 90-ih bi već bila na ulicama i protestirala.

D. B. P.

BOŠKO KOVAČEVIĆ,
Subotica

Nagrada selu, a ne gradu

Stvarno ne znam porive i namjere ljudi koji su predlagali i odlučili o tome da Matija Bečković dobije priznanje. Ostaje samo jedno veliko otvoreno pitanje – koliko je, doista, u nekakvom kontinuitetu svog stvaralaštva Matija Bečković živio i ostavio traga na ovim prostorima? Naravno da se ovo priznanje može promatrati i kroz političku prizmu i tu i jest problem: Grad, naime, već godinama nagrade dodjeljuje paralelno, ne za Suboticu nego za njene zaseoke. To je depasirano, jer su u ovoj zemlji pomjerene sve moguće vrijednosti i sve se relativizira. I ranije je bilo primjera da su nagrade dobijali razni nacionalni korifeji i ovo je finale ružne i tužne priče koja će se ustaliti i na kraju obesmisлити bilo kakva priznanja. Da je čovjek od moralnog integriteta, Matija Bečković bi ovu nagradu odbio. Ali...Ne znam, zaista ne znam, kako je došlo baš do ovakvog prijedloga. Mogao je biti predložen netko, poput primjerice Radomira Konstantinovića, o kome smo govorili prilikom predstavljanja zbornika radova s Međunarodnog okruglog stola posvećenom ovom književniku i filozofu, koji je ovdje živio oko osam godina, koji se ovamo stalno vraćao sa svojim knjigama i sudjelovao u veoma ozbiljnim razgovorima i imao je neki kontinuitet prisutnosti.

Z. R.

**RAZGOVOR POVODOM
POČETKA MANDATA:**
**VESNA PRČIĆ, POKRAJINSKA ZASTUPNICA,
PREDSJEDNICA SUBOTIČKE PODRUŽNICE DSHV-a**

Izazov je raditi u Skupštini Vojvodine

Izabrani ste u Odbor Skupštine APV za nacionalnu ravnopravnost. Hoće li na sjednicama biti puno posla i »borbe«, jer je nadležnost tog Odbora u vezi s predlaganjem mjera u oblastima obrazovanja, kulture, informiranja i službene uporabe jezika i pisma, kao i drugih pitanja vezana za ostvarivanje Ustavom zajamčene potpune ravnopravnosti pripadnika nacionalnih manjina?

Odbor je konstituiran početkom tjedna izborom zamjenika predsjednika, a budući da je poslan poziv za sjednicu Skupštine, Odbor je razmatrao i Izvješće o radu pokrajinskog zaštitnika građana-ombudsmana za 2015. godinu. Ovaj odbor ima izuzetno važnu nadležnost – prati ostvarivanje prava nacionalnih manjina-nacionalnih zajednica u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i međunarodnim standardima u oblasti nacionalne ravnopravnosti, a što pretpostavlja i delegiranje teme o nepoštovanju bilateralnog sporazuma koji su potpisale Hrvatska i Srbija, dakle, kao teme u radu Odbora. Imajući u vidu ovako brojne nadležnosti Odbora, sigurna sam da ću, s obzirom na svoje obrazovanje, ali i iskustva tijekom višegodišnjeg rada u manjinskoj zajednici, u radu Odbora biti u prilici aktualizirati brojne probleme i pridonijeti rješavanju otvorenih pitanja hrvatske zajednice u Vojvodini.

Je li srbijansko nacionalno zakonodavstvo u skladu s međunarodnim standardima u oblasti nacionalne ravnopravnosti?

Načelno jeste, s obzirom na to da postoje pravila usklađenosti te zakonitosti kod usvajanja novih zakonskih, a dakako i drugih akata čija je primjena u oblasti ravnopravnosti svih nacionalnih zajednica tako i Hrvata. U dijelu gdje je usklađivanje izostalo ono svakako slijedi u postupku predpristupnih pregovora. Po meni, mnogo je veći problem realizacije ovako danih prava pripadnicima, koja u situaciji nekonzumiranja bivaju u cijelosti derogirana a kao takve, Hrvati ih apsolutno u svom svakodnevnom životu čak zaboravljaju a nacionalna samosvijest i identitet blijede.

Mislite li da će Vučićevo obećanje o daljnjem redovitom financiranju NIU Hrvatska riječi biti održano-realizirano, s obzirom na to da su za ovaj mjesec sredstva umanjena za 50 posto?

Bilo bi uputno da se ne radi o medijski atraktivnom obećanju jer NIU HR zbilja ovisi od sredstava koje koristi isključivo za djelatnost za koje je osnovana imajući u vidu da su vlastiti prihodi minorni u odnosu na troškove organizacije i rada ustanove. Vidjet ćemo kako održati ova dostignuta prava na razini dovoljnih radi nesmanjivanja broja stranica tjednika ili neprihvatljivog gašenja podlistaka, u situaciji trenutačnih sredstava u proračunu Pokrajine.

Prođu li za građane sjednice pokrajinskih Odbora nezapaženo, jer su sjednice pokrajinskog parlamenta medijski pokrivenije? Koliko je važan rad tih odbora?

Apsolutno neprimjetno, ali djelomično zahvaljujući stavu da odbori predstavljaju prvu instancu, odnosno radna tijela Skupštine koja razmatraju pojedine materijale te su sugrađani u prilici čuti i saznati pojedinosti iz materijala tek tijekom rasprave o istom ili eventualno iz medija. U tom smislu postoje i Odbori koji su prilično neatraktivni za građane – smatram da će svi s više pažnje pratiti rad i teme koje su na dnevnom redu Odbora za nacionalnu ravnopravnost u kom sam član, osobito u svjetlu

isticanja najnovijih primjera fizičkog nasilja nad Hrvatima, netrpeljivosti ili negativnih atributa spram Hrvata, nego rad Odbora za utvrđivanje istovjetnosti pokrajinskih propisa na jezicima u službenoj uporabi, u kome je najavljeno nakon konstituiranja da ću biti izabrana za podpredsjednicu Odbora.

Kakvi su Vaši prvi dojmovi o radu u pokrajinskom parlamentu?

Rekla bih da je izazov raditi u Skupštini Vojvodine. Iza televizijske slike ili radijskog prijenosa krije se mnogo iskusnih i vrijednih uposlenika koji rade po svojim nadležnostima, sve s ciljem da Vojvodina bude bolje, organiziranije i ljepše mjesto za život. Ipak, to je dojam o pojavnom. Suštinski, rad u pokrajinskom parlamentu podrazumijeva kontinuirano upoznavanje s različitim oblastima života, sudjelovanje u samom procesu donošenja odluke te praćenje realiziranja takvih odluka, mnogo poznanstava a na sposobnosti zastupnika je da iz svega toga izdvoji benefite, brojne pogodnosti za sve Hrvate koji žive u Vojvodini.

Jeste li ponosni što zastupate ovdašnje Hrvate u pokrajinskom parlamentu? Ta pozicija je stečena radom DSHV-a, kao i Vašim osobnim radom. I onda slijedi logično pitanje: zbog čega je ipak bilo u maloj mjeri izraženo nezadovoljstvo u stranci nakon izbora, unatoč odličnim rezultatima?

Izuzetno sam ponosna! Vjerujem da DSHV ima snage i potencijala, što je pokazao na završenim izborima, nema razloga da nam svakodnevno ne raste broj članova i simpatizera – u cijelom procesu ja doživljam sebe kao onoga tko fizički zastupa DSHV u Skupštini pokrajine. Dakle, bez dvoumljenja: pokrajinski mandat je rezultat DSHV i Hrvata. Kada su u pitanju republički i pokrajinski mandati, nezadovoljstvo članova stranke može se pojaviti iznenada, pri čemu je takvo nezadovoljstvo izuzetno kratkog vijeka. Nezadovoljstvo je izravna posljedica broja osvojenih mandata u Subotici i kao sredstvo i način demokratske borbe sasvim prihvatljivo, do donošenja Odluke.

Zvonko Sarić

Ulica lubenica u prošlosti

NEKAD
i
SAD

Ulica Matije Gupca je posljednjih desetljeća dvadesetog stoljeća imala dvije važne funkcije za cjelokupno stanovništvo. U međuvremenu su gotovo pale u zaborav, ali, osim što se povremeno pripadnicima starije generacije vrte takve slike iz varljivog sjećanja, tu su i fotografije koje dokumentiraju zašto je ova ulica bila važna mnogim Subotičanima, ne samo onima koji u njoj stanuju, ili njome prometuju.

Sedamdesetih godina prošlog stoljeća, od kada potječe fotografija objavljena u onovremenim »zidnim novinama«, u Ulici Matije Gupca u ovo doba godine potrošačima su na raspolaganju bile gomile lubenica. Zahvaljujući sačuvanoj snimci, vidi se na koji način su pritom lagerovane. Ovdje je tada bila tržnica. Prodavao se »zeleniš«, a bliže raskrižju s Ulicom Maksima Gorkog ljeti su stizale gomile lubenica šireći ponudu i izvan uobičajenih granica tržnice.

Nakon tržnice, od 1976. u Ulici Matije Gupca narednih nekoliko godina bila je autobusna stanica za gradski i prigradski promet. Danas je funkcija ove ulice prometna, jedna je od najvažnijih putanja kroz grad, što se vidjelo i po gužvama kada je zatvorena radi obnove instalacija. No, ona je i stara obtnička ulica, sada već s manjim brojem lokala. Opstaje obiteljski stolarski obrt, cvjećarski i ponuda prehrambenih artikala, kao stalno tražena roba zbog blizine čak tri srednjoškolske institucije. U ovom dijelu ulice, bližem Gradskoj kući, obtništvo, odvjetnički uredi i privatne ordinacije postojali su još u devetnaestom stoljeću. Davno, na lokaciji kuće ispred koje se na fotografiji nalaze lubenice, radio je užar.

K. K.

Piše: Zsombor Szabó

Fantom medijske slobode

Često gledamo medijska izvješća, čitamo prosvjedna pisma novinarskih udruga koje se žale na ograničavanja slobode u pisanim ili elektroničkim medijima. Nasuprot ovih »prosvjednika«, slušamo političare, ali i neke novinare, koji tvrde da u našoj Republici nema cenzure, nema ograničenja što i kako da pišu mediji, nema partijskog upliva u rad redakcija. Prije otprilike tjedan dana bili smo svjedoci prosvjeda novinara koji rade u medijima mađarske nacionalne

sama nacionalna vijeća, a glavne i odgovorne urednike, kao i direktore, biraju vijeća to jest komisija sastavljena od članova redakcije i vijećnika koji imaju brojčanu prednost. Zato su mi u prvi mah čudne bile rasprave oporbenjaka, jer znam da je u drugim manjinskim pisanim medijima ovo već odavno praksa, a po riječima oporbenih govornika glavnog urednika je do sada birala sama redakcija. Naravno, pominjana je sloboda tiska i informiranja, isticano je da je samo jedna partija sta-

naslovom snimio svoj pretposljednji film davne 1974. godine. Buñuel je svoj prvi nadrealni film snimio zajedno sa **Salvadorom Dalijem**, naravno i ovaj film je nadrealan, pomalo i apsurdan. Kritika je svojevremeno bila podijeljena, neki su ga hvalili kao sjajnu komediju apsurga, kao žestoku kritiku građanskog društva, drugi su govorili da je film antiklerikalni i nihilistički. Kada sam ga onomad pogledao, meni se generalno dopao, i neke scene sam i zapamtio a napose naziv koji asocira da

ljačkom postrojbom. U završnoj sceni pak vidimo razne životinje zatvorene u ZOO vrtu kako se uznemireno šetaju, i samo čujemo povike »dolje sloboda«.

BUDIMO REALNI, TRAŽIMO NEMOGUĆE

Tijekom 1968. godine u Europi, u više država su izbile studentske demonstracije, najžešći sukobi demonstranata i policije bili su u Francuskoj. Tada je u Parizu lansirana parola »budimo realni, tražimo nemoguće!«. Bili su prosvjedi i u SFRJ, najveći u Beogradu, štrajk na Univerzitetu trajao je sedam dana. Sedmog dana je drug **Tito** održao je govor, koji je prenosila i TV, rekavši da su studenti u pravu, ali je osudio metode studentskog nasilja. Nasilje je, međutim, vršila policija, uz pucnjavu i jurišom na sjedeće demonstrante kod Podvožnjaka u Novom Beogradu. Vođa kompartije je nagovjestio i promjene u ustroju zemlje, čak su donešene i neke »smjernice«. Činilo se da će pomenuta parola postati realnost. Naravno, ništa od tih obećanih reformi se nije ostvarilo i na koncu zemlja je nestala u krvavom ratu. Tada smo prvi put počeli shvatati što znači »fantom demokracije i slobode«. Tada još respektabilni dnevni list »Politika« je imao dva izdanja: jedno za Beograd i studente, kako-tako objektivan, drugi za unutrašnjost pun lažne propagande. Danas su metode možda malo suptilnije, nema direktne cenzure, ali ciljevi se ne mijenjaju, treba javnost uvjeriti u fantoma slobode medija. Zato su mi posljednji subotički demonstranti ličili na one, koji su prihvatili, istina dosta kasno, parolu davnih studentskih prosvjeda, a sami su dosta davno bili studenti, a uz to i akteri ranijih događanja.

Kako je Francesco Goya vidio uvođenje novog poretka (detalj slike)

manjine (*Magyar Szó i Hét Nap*). Prosvjed se odvijao i u Subotici, ispred Mađarskog doma za vrijeme trajanja sjednice Mađarskog nacionalnog vijeća (MNV), a na samoj sjednici u direktnom TV prijenosu (*Pannon RTV*) mogli smo čuti izlaganja članova koji su bili protiv promjene statuta pomenutih listova. U čemu je bila bit predloženih promjena? Trebalo je postojeće Statute uskladiti sa Zakonom po kojem su osnivači pisanih medija na jezicima nacionalnih manjina

vila svoje »šape« na pomenute redakcije. Većinu oporbenjaka znam, iz vremena dok su pripadali partiji koju sad zdušno kritiziraju, među njima i bivši predsjednik MNV-a. Slušajući njih pao mi je na pamet jedan film, čiji je naslov *Fantom slobode* (*Le fantome de la liberté*).

PRETPOSLEDNJI BUNUELOV FILM

Čuveni oskarovac, španjolski redatelj **Luis Buñuel** je s ovim

sloboda (*liberté*), jedna od glavnih parola Francuske građanske revolucije, zapravo ne postoji. Zahvaljujući internetu, ponovno sam pogledao ovo djelo. Film počinje Gojinom slikom »3. svibanj 1808.« koja prikazuje kako Francuzi strijeljahu uhićene španjolske borbe, nastavlja scenom u kojem su francuski vojnici (»oslobodioci od kraljevske tiranije«) jednu katedralu pretvorili u boravak i konjušnicu, a časnik uz vino jede hostiju i kasnije odlazi komandirati stre-

Bajmačka *Dužijanca*

Mladi, okupljeni oko župe sv. Petra i Pavla, vrijedno su radili kako bi se žito očistilo, vijenci se ispleli, te kako bi se na prigodan način zahvalili Bogu za darovani kruh. Osim djece i mladih koji su bili odjeveni u bunjevačku nošnju, važnu ulogu u ovogodišnjoj svetkovini završetka žetve imali su bandaš **Mario Vujević** i bandašica **Estera Ušumović**, sa svojim roditeljima.

U bunjevačkoj narodnoj nošnji mladi su došli u crkvu, dok je nekoliko karuca donijelo zaslužne risare i bandaša i bandašicu. Misno slavlje služio je župnik **Zsolt Bende**. Obitelj **Petreš** je i ove godine, kao i ranijih, bila potpora i okosnica

okupljanja i motiviranja mladih za održavanje *Dužijance*.

Nakon svete mise povorka je otišla u Dom Kulturno-umjetničkog društva *Jedinstvo-Egység*, gdje je odigrano kolo, a nakon toga je slijedio svečani ručak. Krunu, tj. simbol ovogodišnje bajmačke *Dužijance* uradila je slamarka **Klara Vujić** iz Bajmaka. *Dužijanca* je organizirana pod pokroviteljstvom Bunjevačkog kulturnog centa i Nacionalnog savjeta Bunjevačke nacionalne manjine.

Bandašicino kolo se u večernjim satima održalo u dvorištu Doma *Jedinstvo-Egység* u Bajmaku.

I. D.

RADOVI NA ŽUPNOJ CRKVI PRESVETOG SRCA ISUSOVA U ŠIDU

Rekonstrukcija u završnoj fazi

Nakon postavljanja novog tornja, krova, stropa, zatim radovima na uređenju unutrašnjosti crkve, ličenja, postavljanja novih pločica i podnog grijanja, na župnoj crkvi Presvetog Srca Isusova u Šidu, u tijeku su radovi na žbukanju crkve. Svi nabrojani radovi na rekonstrukciji župne crkve u Šidu započeti su milošću samoga Srca Isusova, kojemu je crkva i posvećena. Upravo je snaga Isusovog srca moć i sila koja je opipljivo učinila da konstantno svake godine radovi na određenim fazama, kao što je vraćanje crkve u izvorni izgled iz 1932. godine, konstantno napreduju.

Tako i ove godine, kako navodi župnik vlč. **Nikica Bošnjaković**, Presveto Srce Isusovo objavilo je ljubav prema župnoj crkvi u Šidu, kroz nastavak radova

na žbukanju vanjskih fasada. Sredstva za žbukanja osigurali su sami župljani župe Presvetog Srca Isusova u Šidu, uz pomoć nekoliko anonimnih donatora

iz svijeta i Hrvatske. Važno je naglasiti da je župa Šid sudjelovala na općinskom natječaju za sredstva namijenjena održavanju i popravci crkvenih objekata, tražeći u dokumentaciji za te namjene milijun dinara. Ovim putem župljani župe Presvetog Srca Isusova zahvaljuju na primljenih 100.000 dinara koliko im je odobreno, u očekivanju još mogućih potrebnih sredstava. Izvođač radova na župnoj crkvi u Šidu je samostalna građevinska radnja **Saša Mitrović** iz Crne

Trave, a župljani su se aktivno uključili i u pripremanju hrane za sve radnike.

S. D.

Dužijanca u Žedniku

U nedjelju, 10. srpnja, u Crkvi sv. Marka evangeliste povodom *Dužijance* održana je sveta misa koju je prevodio vlč. **Andrija Anišić**, koji je ujedno i predsjedavajući Udruge bunjevačkih Hrvata *Dužijanca*.

Ovogodišnji bandaš je **Vladimir**

Gršić, a bandašica **Danijela Siracki**. Podmladak *Dužijance* u Žedniku ove godine predstavljaju mali bandaš **Alen Zvekanov**, dok je mala bandašica **Teodora Dožai**.

Vlč. **Željko Šipek** je dobio pohvalu za organiziranje *Dužijance* u Žedniku da je »sve na svome mjestu«.

15. srpnja 2016.

TJEDAN U BAČKOJ

Za godinu-dvije

U okviru 53. *Apatinskih ribarskih večeri* predsjednik općine Apatin **Radivoj Sekulić** ugostio je predstavnike gradova i općina Zapadnobačkog okruga: gradonačelnicu Sombora **Dušanku Golubović**, predsjednika općine Kula **Pericu Videkanjića** i delegaciju upućenu od predsjednika općine Odžaci **Dušana Marijana**. Uz birane riječi dobrodošlice domaćin Radivoj Sekulić poželio je gostima ugodan boravak u svojem gradu i nagovijestio da je došlo vrijeme da Sombor, Kula, Odžaci i Apatin pokrenu ozbiljnu suradnju, ne samo na papiru, nego i u stvarnosti. »Nadam se da ćemo budućom suradnjom uspjeti podići gospodarstvo i znatno poboljšati kvalitetu života građana u Zapadnobačkom okrugu«, naglasio je Sekulić. I gradonačelnica Sombora Dušanka Golubović upoznala je svoje kolege s namjerom svojega grada da snažno podrži svaku suradnju s Apatinom, te da će ubuduće međusobni odnos ovih susjednih gradova biti partnerski i kvalitetan, a Apatin će dobiti potporu od Sombora u svakom smislu. Istaknula je i visok stupanj suglasja na sastanku. »Mi već imamo dobru suradnju sa Somborom i Odžacima, od sad i s Apatinom. Ne želimo da Zapadnobački okrug bude slijepo crijevo, nego središte na mapi Europe«, rekao je, među ostalim, Videkanjić. Na koncu, sudionici susreta su jednoglasno zaključili da će zajednički projekti za kratko vrijeme u Apatinu, Somboru, Kuli i Odžacima oživjeti poljoprivredu i napraviti veliki gospodarstveni pomak, te da će građani u roku od godinu-dvije znatnim boljitkom svojega standarda svjedočiti rezultatima koji u prethodnih 20 godina nisu viđeni niti u jednom od ovih mjesta. Zvuči li vam ovaj zaključak poznato? U svim gradovima i općinama Zapadnobačkog okruga sada su na vlasti pripadnici Srpske napredne stranke. Na vlast su došli, po vlastitoj tvrdnji, izbornom voljom građana, po stvarnim, vrlo ružnim i malo je reći politički nekorektnim događanjima prije, tijekom i poslije izlaska građana na birališta. Pristupanjem preletača, odnosno kupovinom (ili drugim načinima djelovanja na svijest i obraz) zastupnika izabranih na protivničkim izbornim listama namirili su potreban broj za minimalnu većinu u lokalnim parlamentima. A upravo lider sadašnjih vlastodržaca poznat je po javnom negiranju svih rezultata prethodnih struktura. I da, već petu godinu nas iz svih medijskih oruđa uporno granatira izjavama kako će za godinu-dvije na ovim prostorima teći med i mlijeko.

Ivan Andrašić

ZORICA I JOSIP ŠAFARIK: POLJOPRIVREDNICI IZ SOTA

Zajedno je sve mnogo lakše

Za Zoricu i Josipa Šafarika iz Sota svi u šidskoj općini vrlo dobro znaju da su vrijedna i marljiva obitelj. U svom domaćinstvu gaje i do 200 svinja, razne vrste živine i obrađuju 35 hektara zemljišta. Gaje sve vrste poljoprivrednih kultura, od kojih pšenicu i suncokret prodaju a soju i kukuruz ostavljaju u svom ambaru za uzgoj svinja. U sve poljoprivredne poslove uključena je cijela obitelj: majka Zorica, otac Josip i djeca **Valentina** i **Kristina** koje rado pomognu posebno u vrijeme sezone. Od novca koji zarade od poljoprivrede i stočarstva izdržavaju se i školuju svoju djecu i, kako vole reći, život na selu ne bi mijenjali ni za što na svijetu, ma koliko da poljoprivreda iziskuje vremena i truda, mnoga odricanja a ponekad i manju računicu od planirane.

NASTAVAK TRADICIJSKOG POSLA

U vrijeme našeg posjeta zatekli smo obitelj na okupu, svako u svom poslu. Josip se upravo vratio s njive po završetku žetve pšenice i. dok su djeca utovarala posljednje kilograme pšenice u ambar, majka Zorica je hranila svinje, kojih u oborima trenutno ima preko 150. A zbog čega su se nakon sklapanja braka odlučili ipak ostati na selu, a ne kao mnogi preseliti u grad, objašnjava nam Josip:

»Kada smo se uzeli, imali smo od čega početi. Imao sam svoju zemlju, dva traktora i berač i samo sam nastavio raditi ono što je moj otac započeo. Zemlju

sam i ranije volio raditi a volim i danas. Završio sam strojaršku školu za bravare i po završetku školovanja nisam ni pokušavao pronaći posao, samo sam nastavio raditi poljoprivredu kao što su to i moji radili. Vremenom smo kupili kombajn, veliki traktor i još neku pomoćnu opremu, uzeli još nešto zemlje u arendu i skupa nastavili obiteljski posao«, kaže Josip.

Izučen zanat u školi samo mu je pomogao da sve naučeno primijeni u praksi na svojoj mehanizaciji. U tom smislu, smanjio je troškove pa sve popravke na strojevima obavi sam. Ali poljoprivreda iziskuje dosta rada tijekom cijele godine, napose sada kada je sezona radova u polju u punom jeku. Zato nije rijedak slučaj da Zorica sjedne u traktor, dotjera prikolicu na njivu i priskoči u pomoć kad god je potrebno:

»Jednostavno, da bismo sve poslove stigli uraditi, moramo raditi skupa jer jedino tako možemo danas opstati. Kada je sjetva, ona vuče gnojivo, vodu za špricanje...«

DOBRA ORGANIZACIJA

I iako je svaki dan ispunjen mnogobrojnim poslovima, obitelj Šafarik ne bi mijenjala svoj život. Udajom za Josipa, Zorica je već tada bila riješena da ostane u selu i prihvati se posla. Danas je ona velika potpora Josipu i često se dogodi, dok je Josip na njivi, da većinu poslova u kućanstvu odradi sama:

»Odrađujem sve poslove u kućanstvu: hranim svinje, spremam im hranu a pritom i sadim

povrće u vrtu: luk, bob, grašak, mahune, krastavce, rajčice, kukuruz za kuhanje... To radim sama i uvijek imamo posađene sve povrtne kulture. Uglavnom za svoje potrebe, mada nekada ima i previše pa se nešto može i prodati, tako da imam toliko mjesečno da mogu platiti račun

za struju. Što se tiče posla, nekada postignem sve a nekada ne i to je jedina prednost u ovom poslu što ono što ne postignem-danas, mogu odgoditi za sutra. Sve je stvar dobre organizacije«, navodi Zorica.

I pored velikog posla kojeg imaju, ovo dvoje vrijednih ljudi

Josip Šafarik

uspiju pronaći slobodnog vremena za sebe. Zorica je u udruzi žena, gdje je stalno aktivna, a Josip voli otići na pecanje i u lov:

»Na selu si sam svoj gazda. Nekada moraš uraniti rano, a nekada možeš i odspavati i ne moraš biti opterećen da ćeš negdje zakasnuti. Drugačiji je tempo života na selu, nema gužvi kao u gradu, zrak je drugačiji i bez obzira na veliki posao, život je opušteniji i ljepši«.

A ljubav prema ovakvoj vrsti posla na selu prenijeli su i na djecu koja rado pomognu u svemu. Starijoj Valentini upravo je ljubav prema životinjama bila presudna da upiše fakultet na smjeru koji najviše voli: veterini.

MALA RAČUNICA

A na pitanje može li se od poljoprivrede i stočarstva danas živjeti, Josip odgovara:

»Može. A ima li neke računicе, mogu reći da nema. Više sam u minusu nego u plusu. Svinje su sada 140 dinara po kilogramu i to je taman da pokrijem sve troškove, ništa da zadržim. Da su barem 160-170 dinara, onda bi neki dinar i ostao, da se može reći da nisi džabe radio. Jer u stočar-

stvu je puno odricanja, puno posla i nema odmora. Na njiyu ne moram ići svaki dan, mogu odgoditi, a svinje ne, one se moraju redovno hraniti, pojit, da se čisti oko njih. Ali, unatoč svim poteškoćama, nastavljamo s radom. Proizvodnju nećemo proširivati, površinu zemlje ćemo obrađivati kao i do sada, jer jednostavno mora se raditi«.

Na godišnji odmor ova obitelj ne može otići. Jer, nije jednostavno ostaviti nekome da brine o tolikom broju životinja. A razdoblje godine koje slijedi nosi sa sobom već neke druge poslove: žetva suncokreta, soje, kukuruza, a potom berba grožđa, pa onda zimsko oranje, a zatim svinjokolje kada se mještani Sota i najviše duže između sebe:

»To nam je najdraže razdoblje kada idemo jedni kod drugih i pomažemo si. I mislim da smo mi u Sotu po tome jedinstveni«, ističe Josip.

I unatoč maloj računici ova vrijedna obitelj nastaviti će i ubuduće se baviti poljoprivredom i stočarstvom. Jer, kako kažu, tako su naučili, s punim ambarima, svinjcima i kokošnjcima, punim zamrzivačima i mirnim životom na selu koga ne bi mijenjali ni za što na svijetu.

Suzana Darabašić

Zorica Šafarik

TJEDAN U SRIJEMU

U iščekivanju tunela

U posljednje vrijeme radovi na povećanju sigurnosti u prometu sve se češće mogu vidjeti u gradovima Srijema. Tako su u Srijemskoj Mitrovici u tijeku radovi na izgradnji obilaznice i asfaltiranju cesta u Lačarku, a u Šidu su tijekom proteklog tjedna završeni radovi na postavljanju ležećih policajaca i putne signalizacije na onim mjestima gdje je frekventnost prometa najveća, a samim tim i veća ugroženost stanovnika. Radovi na putnoj infrastrukturi svakako su za pohvalu, ali jedan problem koji se proteže već desetljećima prisutan je u Irigu. Naime, prošlo je skoro tri godine od kako je kamion u Irigu udario u kuću obitelji **Stepanović**, nakon čega su Irižani blokirali magistralni put Novi Sad – Šabac. Cilj tadašnjeg prosvjeda bio je da se ukaže nadležnim republičkim institucijama na dugogodišnji problem s kojim se mještani Iriga godinama susreću. Iriškom ulicom danonoćno prolaze teški teretnjaci koji tresu temelje kuća. Učestale su nesreće, a frekventnost prometa dostiže vikendom i preko 20.000 vozila dnevno. Građani se godinama žale na oštećene kuće uz magistralu, buku i prometne nesreće. Desetljećima razne vlasti obećavaju da će se u Irigu riješiti ovaj problem, izgradnjom obilaznice i tunela kroz Frušku goru, ali još uvijek od toga nema ništa. Krajem svibnja prošle godine tadašnja potpredsjednica Vlade **Zorana Mihajlović** izjavila je da je izgradnja Fruškogorskog koridora vraćena u jedan od prioriteta i, kako je rekla, koridor će se sigurno graditi, jer ta prometnica pripada grupi prioriteta Vlade. Kako objašnjavaju stanovnici Iriga, situacija se poboljšala od kako su postavljeni semafor i ležeći policajci. Prometnih nesreća je manje, ali se gužve nisu smanjile a njateže je ljudima koji žive pored tranzitnog puta. Kako navode Irižani, znaju da država zna za njihov problem, ali isto tako su svjesni da se novca nema. Ne gube nadu, kažu vjeruju da će se obilaznica izgraditi čim se za to stvore uvjeti. Kažu, tunel im je obećan još 1954. godine. Samo u proteklom razdoblju, od prosinca 2016. kada je šleper zbog kvara na kočnicama skrenuo s ceste i proletio kroz tri dvorišta, pa u 2008. kada su u teškoj prometnoj nesreći poginule dvije osobe, do posljednje velike nesreće kada je kamion skrenuo na suprotnu kolovoznu traku, prošao kroz kanal i zakačio dvorišnu ogradu i zaustavio se na prozoru kuće, govore dovoljno koliko je izgradnja obilaznice neophodna. A u iščekivanju tunela, Irižanima ne preostaje ništa drugo nego da sami vode računa o svojoj sigurnosti, onoliko koliko je to u njihovoj moći.

S. D.

REZERVAT PRIRODE ZASAVICA

Raj netaknute prirode

Na 12. kilometru od Srijemske Mitrovice prema Mačvi, nalazi se mjesto Donja Zasavica, Zasavica 2 u kojoj je smješten Rezervat prirode *Zasavica*. *Zasavica* je 1997. godine od Vlade Srbije proglašena za rezervat prirode i povjerena je na staranje prvoj nevladinoj organizaciji u Srbiji Pokretu gorana iz Srijemske Mitrovice. Na prostoru od 1.800 hektara i rijeke od 33 kilometra u netaknutom dijelu prirode smješteni su svjetski fenomenična ptica rijetkih vrsta, poput čaplje govedarske koja je samo tri puta do sada registrirana, roze čaplje, također rijetke vrste, kao i preko 200 drugih vrsta ptica, potom 80 vrsta biljaka, leptira, buba, tvrdokrilaca i drugih vrsta životinja kojima pogoduje močvarno tlo. U okviru rezervata prirode nalaze se tri avenije: zaštita i upravljanje, turistički dio i treća avenija po čemu je možda ovaj rezervat prirode i najpoznatiji – s obzirom na to da su u *Zasavici* poznati kao najveći čuvari starih rasa životinja u Srbiji – jeste mini ZOO. U njemu su smještene svinje manguice, zatim lasani, koze, goveda i ono po

čemu su u *Zasavici* danas najprepoznatljiviji, tu je smještena najveća farma muznih magarica u Srbiji, a kako kažu, po veličini su drugi u svijetu. Od ovih životinja proizvodi se paleta zdravih proizvoda kao što su mlijeko i razni sirevi. Ali ono što je najvažnije za sve posjetitelje je da ovo mjesto u Srijemu pruža idealne uvjete za uživanje i odmor u netaknutoj prirodi, koje je, zahvaljujući određenom broju ljudi entuzijasta, danas postalo jedno od omiljenih mjesta za boravak.

POMOĆ PRIRODI

Prilikom realiziranja same ideje, rukovodstvo rezervata prirode imalo je samo jednu želju, a to je da pomognu prirodi, prije svega vodnom režimu, a da ostalo ne diraju:

»Neki misle da to znači uređenje prirode, očuvanje. Ne, jer mi smo ovdje doslovno uredili samo jedan hektar, a ostalo smo prepustili divljini i to je dragocjenost ovog rezervata. Prirodni ambijent je ovdje krasan, zahvaljujući prije svega drinskoj hladnoj vodi. Zato je

ta voda apsolutno čista i zato je ovdje prva kategorija vode«, ističe direktor Rezervata prirode *Zasavica* **Slobodan Simić**.

U tome je, kako su i sami istraživači zaključili, izuzetnost ovog rezervata prirode i to upravo zahvaljujući hladnoj drinskoj vodi koja je u proljeće prve a u jesen druge kategorije i u njoj apsolutno nema zagađenja:

»Sada je *Zasavica* gusta čorba od vodenog bilja, a s prvim mrazom ona pada. U njoj se nalazi mulj raspadnutih biljaka na dubini do 8 metara. Za nekih 200.000 godina, ili možda u još kraćem razdoblju, ovdje će biti livada, a na nekom drugom će probiti voda. Kada se pojavi višak vode u vrijeme vodostaja, taj višak se prebaci u Savu u Mačvanskoj Mitrovici. Tada mi nastojimo održati što veću količinu vode«.

VELIKO BOGATSTVO

Obilazeći *Zasavicu* ne možete ostati ravnodušni na sve ono što vam priroda nudi, a da toga ponekad ne budete ni svjesni. Stječe se dojam da su mnogi zaboravili čari netaknute prirode

i da su nam nekako uvijek interesantnija druga mjesta. Mnogi traže turističke destinacije gdje se nude razne atrakcije. Zato su ovdje češći gosti iz inozemstva, pa se stječe dojam da ne znamo cijeniti ono što imamo, barem kada je priroda u pitanju:

»Mi nemamo naviku ići u prirodu nego više volimo sjediti po restoranima i kavanama. Dakle, mi ovdje imamo logistiku, ali nije stvar da ljudi dođu ovdje i potroše novac, stvar je u tome da dođu ovdje, povedu svoju djecu i nauče skupa sa njima voljeti prirodu«, kaže Simić.

U rezervatu su najvažnije stvari voda, biljke i životinje:

»Ovo je rijeka močvara. Narod to ovdje zove bara i to je najbogatiji oblik života na svijetu. Ako metar zemlje ima 100 organizama, onda metar plitke vode ima 1.000. To je jako veliko bogatstvo i ono što će biti moje zadovoljstvo jeste da ljudi i poslije mene uspiju sačuvati. Jer ovdje nikada nije bila niti jedna tvornica u blizini i za sebe mogu reći da sam otkrio novu rijeku na kraju XX. Stoljeća. Na temelju iskustava iz inozemstva shva-

tili smo da moramo napraviti jedno mjesto gdje će svi moći dolaziti, da dobijaju informacije, a potom, u zavisnosti od zanimanja, otići na pješačke ture, vožnju brodom, pecanje itd. Zato imamo vizitorski centar».

KAMP LJUBITELJA PRIRODE

Osim tri navedene avenije, u rezervatu se nalazi i kamp prilagođen ljubiteljima prirode. U *Zasavici* s ponosom ističu da je njihov kamp u rangu europskih, a da čak ni u bivšoj Jugoslaviji nije bio niti jedan koji je bio u tom rangu:

»Imamo predviđene jednodnevne posjete koji podrazumjevaju obilazak rezervata, vožnju brodom, ručak, boravak u vizitorskom centru, pecanje i druge zanimacije. U ponudi su i smještajni kapaciteti, jer

rezervat posjeduje 16 ležaja, dva najsuvremenija opremljena apartmana, a nudi se mogućnost

i besplatnog smještaja za novinare istraživače».

Za sve radove i opremanje rezervata nevladina organizacija Pokret gorana iz Srijemske Mitrovice sredstva je osigurala

preko međunarodnih projekata i projekata prekogranične suradnje s Hrvatskom: »Mi smo rezer-

vat koji radi i surađuje sa svima. A pošto u ovoj zemlji ništa nije regulirano, pa tako ni financije, jer bi se rezervat trebao financirati iz općinskog proračuna, mi smo morali uraditi međuna-

rodni projekt kako bismo dobili sredstva. Kada smo počinjali, bilo nas je manje, mislim na broj nevladinih organizacija, pa smo samim tim i imali određenu prednost. Do sada je, da bi se postiglo ovakvo savršenstvo, u rezervat preko raznih projekata uloženo oko 2 milijuna eura».

U odnosu na prošlu, ove godine je manji broj posjetitelja, posebno iz Srbije, ali i iz Grčke i Turske odakle su neki posjeti otkazani. Međutim, uvijek ima onih koji dođu i tijekom cijelog dana uživaju u prirodi, životinjama, prirodnom ambijentu, nakon čega se i ponovno vrate. A iduće godine *Zasavica* će proslaviti jubilej: 20 godina postojanja i rada kada će biti objavljen i *Atlas ptica*, u kojem će biti sublimirani svi znanstveni radovi koje je rezervat imao za proteklih 20 godina.

S. Darabašić

Bunjevačko kolo u Koprivnici i Varaždinu

SUBOTICA – Folklorci HKC *Bunjevačko kolo* iz Subotice gostovali su prošloga tjedna u Hrvatskoj. Prvo su nastupili na 10. Međunarodnom festivalu folkloru *Iz bakine škrinje* u Koprivnici. U sklopu toga festivala Subotičani su nastupili nekoliko puta, među ostalim i na koprivničkom gradskom trgu, te u obližnjem Novigradu.

Nakon Koprivnice, članovi HKC-a su u nedjelju nastupili u Varaždinu, na 3. Međunarodnom festivalu tradicijske kulture *FolkloFonija*.

Voditelj Folklornog odjela HKC-a *Bunjevačko kolo* **Andrija Bašić Palković** ističe kako je zadovoljan gostovanjem u Podravini, gdje su se predstavili bunjevačkim i vlaškim plesovima.

»Imamo suradnju s KUD-ovima diljem Hrvatske, ali dosad nismo surađivali s udrugama iz Podravine. Prigodom gostovanja dogovorili smo suradnju s njima, oni će doći kod nas u Suboticu«, kaže on.

Nakon predstojećih nastupa u Tavankutu i na subotičkoj *Dužijanci*, *Kolo* krajem kolovoza očekuje osmerodnevna turneja po srednjoj Dalmaciji, u okviru koje će nastupiti u Zadru, Svetom Filipu i Jakovu, te Biogradu na Moru.

Cro Art u Dušniku i Koljnofu

SUBOTICA – Troje članova HLU-a *Cro Art* sudjelovalo je 3. srpnja na likovnoj koloniji u Dušniku (Mađarska), koja je održana u povodu 800. obljetnice toga mjesta. Tom je prigodom *Cro Art* s mjesnom likovnom udrugom i gradonačelnikom Dušnika dogovorio nastavak suradnje i to u okviru projekta *Panon* koji povezuje slikare iz Srbije, Hrvatske i Mađarske.

Inače, članovi *Cro Arta* od jučer ponovno gostuju u Mađarskoj, a ovoga su puta gosti Gradišćanskih Hrvata, odnosno udruge *Hrvati* u mjestu Koljnof. Oni sudjeluju na tamošnjoj manifestaciji *Slikom kroz naš kraj*.

Atelje 212 u Zagrebu

BEOGRAD – Atelje 212 sudjelovao je s predstavom *Konstelacije* u programu *Ljetnih noći Teatra Exit* u Zagrebu, na kojem je gostovalo i 2015. *Konstelacije* su romantična komedija **Nicka Payne**a u režiji **Saše Milavić Dejvis**.

Program *Ljetnih noći* održava se na otvorenoj sceni Muzeja za umjetnost i obrt (MUO) od 28. lipnja do 6. kolovoza, a nudi 21 predstavu, uključujući produkcije s redovnog repertoara *Teatra Exit* i pet gostovanja iz regije.

Kulturna baština Bunjevaca bez granica

TAVANKUT – U sklopu XXXI. saziva Prve kolonije naive u tehnici slame, večeras (petak, 15. srpnja) u Tavankutu će biti održan koncert folklornih skupina iz Mađarske i Srbije pod nazivom *Kulturna baština Bunjevaca bez granica*. Koncert se održava na Etno salašu *Balažević*, a početak je u 20 sati.

Zatvaranje kolonije slamarki je sutra (subota, 16. srpnja) navečer.

Seminar bunjevačkog stvaralaštva u Tavankutu

TAVANKUT – HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta organizira V. seminar bunjevačkog stvaralaštva, koji je počeo u utorak i trajat će do sutra (subota, 16. srpnja). Seminar obuhvaća sljedeće teme: ples, tamburaška glazba, sviranje gajdi, slamarsku umjetnost i umijeće tkanja i šlinganja. Završni koncert sudionika seminara bit će održan sutra na Etno salašu *Balažević*, u 19.30 sati.

Dužijanca u Tavankutu

TAVANKUT – Za vikend nas očekuje *Dužijanca* u Tavankutu. U sklopu programa, sutra (subota, 16. srpnja) u 19.30 na Etno salašu *Balažević* bit će održano *Risarsko veče*, uz proglašenje *bandaša* i *bandašice*.

U nedjelju, 17. srpnja, u 10.30 sati u crkvi Srca Isusova bit će služena sveta misa, a navečer od 20 sati u prostoru župe Srca Isusova bit će održano *Bandašicino kolo*.

Natjecanje u pucanju bičevima

ĐURĐIN – U okviru programa *Dužijance*, u utorak, 19. srpnja, u Đurđinu će biti održano Natjecanje u pucanju bičevima. Početak je u 17 sati.

Festival europskog filma na Paliću

SUBOTICA – Festival europskog filma Palić počinje sutra (subota, 16. srpnja) projekcijom *Požara na moru* **Gianfrancoa Rosija**, pobjedničkim filmom ovogodišnjeg Berlinala, koji će biti prikazan izvan konkurencije. Prigodom otvorenja, redateljima **Slobodanu Šijan**u (Srbija) i **Ulrichu Seidlu** (Austrija) bit će uručene nagrade **Aleksandar Lifka** za izuzetan doprinos europskoj kinematografiji.

Uključujući i predfestivalski program *Klasici na trgu* na ovogodišnjem festivalu publika će do 22. srpnja imati prilike pogledati ukupno 103 filma u čak 13 programskih cjelina. Uz glavni *Natjecateljski program* i *Paralele i sudare*, tu su i selekcije *Mladi duh Europe*, *Baltik u fokusu*, *Novi mađarski film*, *Eco dox*, *Short Matters!*, *Oči u oči...*

Dobitnik nagrade *Underground Spirit* za dugogodišnji rad na nezavisnom filmu je slovenski redatelj **Karpo Aćimović Godina**.

Pored glavne scene Festivala – Ljetne pozornice na Paliću, projekcije će biti održavane i u kinu *Eurocinema* i u *Filmskom klubu* na Otvorenom sveučilištu u Subotici, te u kinu *Abazija* na Paliću.

Od filmova iz Hrvatske, u selekciji kratkih filmova *Short Matters!* bit će prikazan *Piknik* **Jure Pavlovića**. Taj je film na programu u četvrtak, 21. srpnja, od 19 sati u Art kinu *Lifka*.

ZAVRŠEN JE JOŠ JEDAN EXIT FESTIVAL U NOVOM SADU

Glazbena magija na tvrđavi

Završen je još jedan, 16. po redu *Exit* festival koji je održan od 7. do 10. srpnja na Petrovaradinskoj tvrđavi. Četiri dana, koliko je trajao, kroz vrata Petrovaradinske tvrđave prošlo je 197.000 posjetitelja čime je oboren rekord posjećenosti ove najveće glazbene manifestacije u regiji.

Festival je otvorila glasovita engleska pjevačica **Ellie Goulding**. Najutjecajniji svjetski glazbeni producent i DJ **David Guetta** nastupio je drugog dana Festivala, priredivši nezaboravni scenski i glazbeni ugođaj. Trećeg dana gledali smo, među ostalim, kulturni domaći bend *Disciplin A Kitschme*, koji nas je otpuhao svojim zvukom sirovog rokenrola. Program četvrtog dana Festivala bio je posvećen hip hopu: slušali smo domaći Bassivity, **Stormzyja** i još jednu svjetsku zvijezdu **Wiz Khalifu**. Festival su zatvorili *The Prodigy* pokazavši zašto uspješno traju 25 godina.

Kao i ranijih godina, na *Exitu* su nastupili i glazbenici iz Hrvatske. Prvog dana je to bio riječki bend *Damir Urban&4* koji je svoje hitove *Ruke*, *Astronaut*, *Budi moja voda* i mnoge druge izveo skupa s fanovima. Čudesna je energija koju *Urban* pokreće kod publike, čak i u jutarnjim satima.

»*Exit* je fantastičan, sama svirka je samo jedan dio toga. Iako smo bili u Novom Sadu nedavno, bio nam je izazov napraviti repertoar za dva sata ujutru. Svi smo u nekoj euforiji tada, ali sam se iznenadio publikom koja je bila bistra i moćna što me je pozitivno motiviralo. Jedno je kad imate solo koncert, pa možete svirati i manje poznate pjesme, ali na festivalu kao što je *Exit* gdje imate sat vremena publici trebate isporučiti najbolje od sebe«, istaknuo je **Damir Urban** nakon koncerta.

U nedjelju je na Festivalu nastupila glazbena diva **Josipa Lisac**, a ovo je bio njezin prvi nastup na *Exitu*.

»*Exit* je jedna velika avantura i veoma sam zahvalna što me ljudi iz *Exit tima* nisu zaboravili. Divno je kad se glazba sluša i jako sam sretna što sam ovdje«, kaže **Josipa Lisac**.

Nakon Novog Sada, *Exit avantura* se nastavila u Crnoj Gori, na festivalu *Sea Dance* u Budvi.

A. K.

KULTURAMA

Tavankutsko kulturno ljeto

Ljeto je vrijeme. Ovo nam godišnje doba, osim *Likanikule*, donosi i razna kulturna ljeta, kako se već nazivaju takvi progami karakteristični najviše za turistička mjesta. Iako nije na moru, niti je neko *city break* odredište, i Tavankut, selo nadomak Subotice, ima svoj projekt »kulturnog ljeta« kojega priređuju tamošnji HKPD *Matija Gubec* i Galerija Prva kolonije naive u tehnici slame.

Riječ je o nizu kulturnih priredaba koji je započet *Priskakanjem vatre na sv. Ivana Cvitnjaka*, nastavljen festivalom *Djeca su ukras svijeta*, XXXI. sazivom Prve kolonije naive u tehnici slame, gostovanjem KUD-a *Kupljenovo* iz Hrvatske, *Ciklusom hrvatskog filma u Vojvodini*, Seminarom bunjevačkog stvaralaštva i koji okončava u nedjelju seoskom Dužijancem.

Uz navedeno, u srijedu je tamo održan tamburaški koncert *U zlatnom klasju Tavankuta* a večeras će biti ugošćene folklorne skupine bunjevačkih Hrvata iz Srbije i Mađarske na koncertu pod nazivom *Kulturna baština Bunjevaca bez granica*.

Pretpostavljam da većina sela posjeduje resurse za seoski pa i tzv. kulturni turizam. No, da bi se resursi iskoristili potrebno ih je staviti u tu funkciju. A to osim volje i ideja, zahtijeva menadžere, pisanje projekata, lobiranja... Tavankutski *Gubec* je prije nekoliko godina krenuo u »priču« razvoja seoskog turizma. Kako je i apostrofirano na prošlotjednoj akademiji posvećenoj 70. obljetnici te udruge i 55. obljetnici slamarstva, na tom planu značajni su bili: uključivanje u projekt *Bogatstvo različitosti* kojega realizira Dunavski turistički Klaster *Istar21* u suradnji s Vladom Vojvodine, osnutak »specijalizirane« Galerije Prve kolonije naive u tehnici slame te projekt Etnosalaša *Balažević* koji je danas okosnica seoskog turizma u Tavankutu.

Danas ta »priča« živi. Možda se u Tavankut ne sliva veliki broj turista, ali ih ima. Možda tradicijska kultura bunjevačkih Hrvata nije (a niti mora biti) svima zanimljiva, ali je tamo dostupna. Možda im ni marketing nije najbolji, ali znamo da je Tavankut predstavljan na brojnim sajmovima u zemlji i inozemstvu (među ostalim i u Berlinu) te da je proglašen za najturističnije selo i uvršten na listu portala *Selo uspelo*. Možda *Kulturno ljeto u Tavankutu* nije najbolja manifestacija, ali je bogata sadržajima i predano organizirana.

A svi učinjeni naponi su dovoljni da nam dozvoljavaju zaključiti: *palčevi gore* za ekipu iz *mista di sunce grli Bačku*.

D. B. P.

IZLOŽBA S BOŽJOM POMOĆI U SUBOTICI

Bunjevačko momačko kolo i Dužijanca

Otvorenje izložbe: Branimir Kopilović, Andrija Anišić i Ljubica Vuković-Dulić

Bunjevačko momačko kolo i Dužijanca tema je ovogodišnje izložbe S Božjom pomoći koja se tradicionalno priređuje u sklopu subotičke Dužijance. Izložba se može pogledati u Suvenirnici Gradske kuće do 16. kolovoza.

Bunjevačko momačko kolo bila je katolička prosvjetno-odgojna i zabavna organizacija subotičke mladeži između dva svjetska rata. Na izložbi su, osim fotografija i dokumenata, izloženi i predmeti te barjaci koji svjedoče o radu toga Društva.

VJERSKO I KULTURNO OSNAŽIVANJE

Bunjevačko momačko kolo osnovano je nakon Prvoga svjetskoga rata kao pandan

Katoličkom divojačkom društvu. Prva skupština Društva održana je 24. listopada 1920. godine.

»Iz sačuvanih dokumenata vidljive su osnovne smjernice

djelovanja Društva koje je radilo na vjerskom i kulturnom osnaživanju bunjevačkih mladića. Društvo je vremenom stvaralo svoje sekcije kao i podružnice. Tako su stvorene prosvjetna,

tamburaška (u četiri navrata), dramska, književna te šahovska sekcija. Osim gradske 'centrale', odnosno glavne jezgre Društva, postojale su i podružnice: u župi sv. Jurja koja je vremenom zapravo postala nositelj svih aktivnosti Društva, te u župi sv. Roka i kratkotrajno u Žedniku. Bunjevačko momačko kolo je organiziralo i različite zabave, najčešće prigodom vjerskih blagdana. Tako su, primjerice, obilježavane poklade, održavana kola (igranke) i prela, izvođene amaterske kazališne predstave, a povremeno su organizirane i duhovne vježbe, kao i predavanja namijenjena članovima«, kazao je prigodom otvorenja izložbe jedan od njezinih autora, povjesničar umjetnosti **Branimir Kopilović**.

VEZA S DUŽIJANCOM

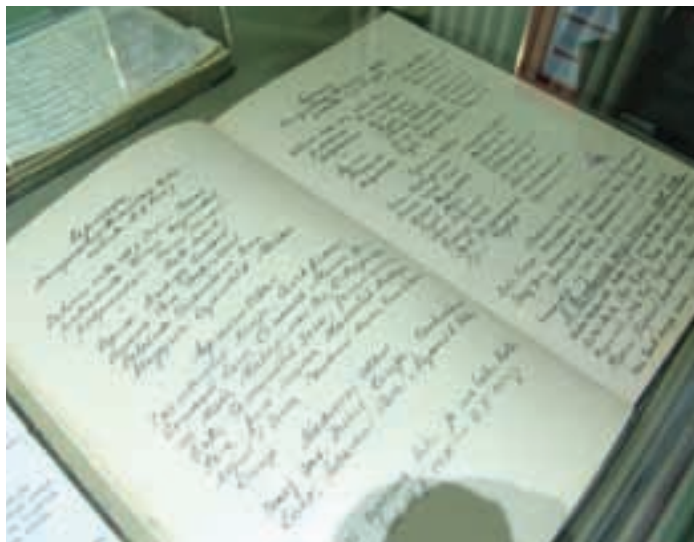
Sjedište Društva nalazilo se u Katoličkom krugu iza katedrale sve do 1935. kada je preseljeno u Dom Katoličkih udruženja u Harambašićevoj ulici. Društvo je imalo svoje duhovnike – **Blaška Rajića, Stjepana Prčića, Pavla Bešlića i Ivana Beneša.**

Rad udruge vezan je i za organiziranje Dužijance.

»Bunjevačko momačko kolo surađivalo je u pripremama za žetvenu svečanost, počevši od druge polovine 1920-ih godina. Do tada je Katoličko divojačko društvo imalo vodeću ulogu u organiziranju Dužijance, a potom im se priključuje i Bunjevačko momačko kolo. U narednom razdoblju, sve do Drugog svjetskog rata, Dužijancu su zajednički organizirali i priređivali. Momci su za

Barjak Društva

TRIBINA O BMK-U

Bunjevačko momačko kolo bit će tema tribine, koja će u okviru Dužijance, biti održana u iduću nedjelju, 24. srpnja, u Katoličkom krugu (iza katedrale).

proslavu Dužijance birali bandaša među sobom, osiguravali konjanike za povorku i sudjelovali u zajedničkoj procesiji. Nadalje, pridonosili su masovnosti manifestacije i pomagali prilikom organizacijskih poslova za proslavu Dužijance«, rekao je Branimir Kopilović.

Bunjevačko momačko kolo 1936. sudjeluje na velikoj proslavi 250. godišnjice doseljavanja bunjevačkih Hrvata u Suboticu. Tijekom Drugog svjetskog rata Društvo je smanjilo opseg rada, ali je iz sačuvanih dokumenata vidljiv podatak da je i tada postojalo. Nakon rata Društvo je nastavilo rad i organiziralo Momačko prelo 1946. godine, ali je sljedeće godine ukinuto odlukom vlasti.

Osim Branimira Kopilovića, u realizaciji izložbe *Bunjevačko momačko kolo i Dužijanca* sudjelovali su i **Ljudevit Vujković Lamić, Jelena Piuković, Klara Dulić, Marinko Piuković i Petar Skenderović.** Organizatori izložbe su Udruga bunjevačkih Hrvata *Dužjanca* i Katoličko društvo *Ivan Antunović* iz Subotice u suradnji s Gradskim muzejom Subotica.

D. B. P.

Jubilarni godišnji sastanak iz 1936.

JOSIP CVENIĆ, TAJNIK OGRANKA MH OSIJEK I KNJIŽEVNIK

Most povezivanja

Najveća donacija knjiga iz Hrvatske

»Puno. Tridesetak ljudi aktivno sudjeluje u radu našeg ogranka *Matice hrvatske*. To su vrijedni stvaraoci koji primaju državne nagrade. Poslije Zagreba, Osijek je drugi po brojnosti pisaca koji žive i djeluju u svom gradu, jer Splitsani više gravitiraju prema glavnom gradu i tamo se odsele«.

KNJIŽEVNOST

S obzirom na to da se Josip Cvenić ovoga puta u Subotici našao u dvostrukoj ulozi: profesionalnoj i umjetničkoj, nametnulo se pitanje kako se kao književnik osjeća u pogledu činjenice da se i njegova djela nalaze na popisu školske lektire.

»Drago mi je što se i moja knjiga *Čvrsto drži joystick* nalazi na popisu školske lektire, konkretno za uzrast šestog razreda. Kada sljedeći puta budemo došli, nastojat ću donijeti tu knjigu, kao i knjige mojih osječkih kolega čija su djela također uvrštena na popis školske lektire. Djeca su dobri i iskreni čitatelji, oni odmah kažu jel' im se sviđa ili ne. A to se onda najbolje vidi po knjižnicama, koliko se određena knjiga traži ili ne«.

Na koncu, kakav je Vaš aktualni literarni trenutak? Radite li na nekom novom djelu?

»Završavam novi roman koji bih trebao predati tijekom ovoga ljeta. Dobio sam stipendiju za stvaralaštvo od Ministarstva kulture i cijeli taj projekt bi trebao biti dovršen do jeseni, pa ću nakon tri godine imati novu knjigu«.

Dražen Prčić

Početkom prošloga mjeseca ogranak Matice hrvatske iz Osijeka darivao je vrijednu donaciju u brojnim knjigama namijenjenim učenicima hrvatskih odjela u Srbiji. Dio osječke delegacije koja ih je osobno donijela u prostorije Hrvatskog nacionalnog vijeća bio je i **Josip Cvenić**, tajnik ove institucije i poznati hrvatski književnik. U kraćem razgovoru za naš tjednik dotakli smo se ove hvale vrijedne donacije, ali i njegovog trenutačnog književnog angažmana.

»Izuzetno mi je draga spoznaja zbog činjenice kako nitko prije našeg ogranka *Matice hrvatske* na dar nije donio toliku količinu knjiga. Knjige uopće ne bi trebale biti problem, jer knjiga kod nas ima, i ajmo reći kako je ovo tek početak«, kaže nam na početku Josip Cvenić.

DOSTAVA

Zanimljiva priča prati dio ovoga kontingenta knjiga koji su osječki darivatelji namijenili školarcima hrvatskih odjela.

»Prije nekoliko mjeseci grad Osijek je izdvojio sredstva za kupovinu knjiga i udžbenika za učenike hrvatskih odjela, dogradonačelnik je sjeo u automobil i zaputio se prema Subotici. No, na granici je vraćen jer je na popisu knjiga pisalo udžbenici za Hrvate u Vojvodini i carina Srbije je stopirala mogućnost njihovog unošenja kao vid ulaska u sustav srpskog školstva. Ovoga puta je popis knjiga sadržavao naslove lijepe književnosti, proze i poezije i nije bilo problema prilikom njihovog prelaska granice. U budućnosti planiramo dostavu naslova lektire za osnovne škole, jer primjerice upravo nekoliko Osječana ima svoje književne naslove na tom popisu«.

Na naše pitanje kako osobno gleda na ovaj knjiški most kojim se povezuje čitalaštvo s obje strane granice, osmijehujući se odgovara:

»Opće je poznato kako su knjige svojevrsan most povezivanja ljudi, ali i književnosti između naroda. To je jako dobra stvar, s obzirom na to da govori-

mo gotovo istim jezikom i zašto se ne bi pomiješali, razmijenili iskustva između srpske i hrvatske književnosti. Jer to je mnogo lakše nego kada je u pitanju, primjerice, drugi nam susjedni jezik – mađarski«.

OGRANAK MATICE HRVATSKE OSIJEK

Za darivatelje ove vrijedne donacije ova godina ima posebnu važnost, jer je njihov dugogodišnji rad nagrađen vrijednim priznanjem.

»Dobili smo županijsku nagradu za kulturu i stvarno se trudimo u svim segmentima našeg djelovanja, kako u nakladničkoj djelatnosti tako i u odjelima za hrvatski jezik, biti što uspješniji i produktivniji. A nastojimo biti i inventniji, pa je, primjerice prošle godine, osnovan i odjel za arhitekturu koji je uspješno zaživio, pa Matica hrvatska ne mora biti isključivo vezana za društvene djelatnosti i hrvatski jezik«.

Koliko je poslenika književne riječi angažirano u radu osječkog ogranka MH?

SEDMI BROJ GODIŠNJAKA ZA ZNANSTVENA ISTRAŽIVANJA ZKVH-A

Znanstveni prinos zajednici vojvođanskih Hrvata

Nedavno je objavljen sedmi broj *Godišnjaka za znanstvena istraživanja* Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Na 397 stranica, *Godišnjak* donosi 14 znanstvenih i stručnih radova, koje tematiziraju neki aspekt društvenog života Hrvata u Vojvodini, bilo u povijesti bilo u sadašnjosti. I u ovom se *Godišnjaku* svi radovi po prvi put objavljuju. Sadržaj *Godišnjaka* podijeljen je u četiri tematske cjeline, u kojima su radnje iz društvenih i humanističkih znanosti, a čija objava ima značaj znanstvenog prinosa za sve subetničke skupine Hrvata u Vojvodini.

U prvoj cjelini *Povijesne znanosti – prostor, procesi, događaji* nalaze se četiri radnje, od kojih je prva *Pisac Emerik Pavić iz Budima Od Oca Slovinskoga* (str. 9.-35.) stalnog suradnika **Franje Emanuela Hoška**, dobro uklopljena u ovogodišnji jubilej 300. obljetnice rođenja ovog franjevačkog pisca. Slijedi radnja *Bunjevci u kontekstu plemenske i zadružne kulture Dinka Tomašića* (str. 37.-52.) koju potpisuje dr. sc. **Mario Bara**. **Vladimir Čavrak** napisao je rad *Predijalci Topuske opatije u Banatu* (str. 53.-73.), a povjesni-

čar iz Zagreba **Ivan Armanda** *Dolazak i prvo desetljeće sestara dominikanki u Subotici (1947.-1957.)* (str. 75.-93.).

PRAVO I POLITOLOGIJA

U drugom se odjeljku, pod naslovom *Pravo i politologija* nalaze dva rada, čija se važnost ogleda u inače relativno skromnim prilogima ovakve vrste u znanosti čija su tema Hrvati u Vojvodini. Prvi se put kao autor pojavljuje mladi **Darko Baštovanović** kao autor radnje s veoma aktualnom temom *Prava nacionalnih manjina u Srbiji u procesu EU integracija – Srbija u svjetlu europskih iskustava s posebnim ukazom na hrvatsku nacionalnu manjinu u Republici Srbiji i AP Vojvodini* (str. 95.-135.). **Slaven Bačić** objavljuje radnju *Parlamentarno predstavništvo nacionalnih manjina i njihova zastupljenost u drugim tijelima državne i javne vlasti u Republici Srbiji* (str. 137.-156.) što svjedoči o važnosti praćenja političkih procesa.

Književne znanosti donose radnju *Priljubljena uz zemlju. Egzil kao pjesnička i životna sudbina Ljubice Kolarić-Dumić* (str. 159.-190.) koju potpisuje **Vjekoslava Jurdana**, a tematizira pjesništvo Sremice, rođene u Kukujevcima koja svoju životnu priču zbog poznatih nedavnih ratnih zbivanja nastavlja u Republici Hrvatskoj, u Rijeci.

SOCIOKULTURNA ANTROPOLOGIJA I ETNOLOGIJA

Četvrta cjelina ima najviše, sedam radnji, a naslovom *Sociokulturna antropologija i etnologija* ukazuje kako su teren-

ska istraživanja studenata zagrebačkog Filozofskog fakulteta, odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju, uz mentorsko vodstvo dr. sc. **Milane Černelić**, urodila radnjama važnim za šokačke Hrvate u Vojvodini, ali i za Hrvate u Banatu. **Dalibor Mergel** objavljuje radnju o banatskim Hrvatima *Etnički identitet Hrvata u Starčevu* (str. 193.-230.) tematizirajući i povijesni kontekst postepenog gubitka nacionalnog određenja. Slijede radnje studentica koje su istraživale hrvatsko šokačko stanovništvo u sjevernoj Bačkoj. **Katarina Dimšić** autorica je radnje *Običaj prošnje u Monoštoru i Bregu* (str. 231.-251.), a radnju *Posmrtni običaji Hrvata Šokaca u Monoštoru i Bregu kroz XX. stoljeće* (str. 253.-287.) potpisuju **Gabriela Paradžik**, **Sonja Periškić** i **Andrea Višak**. Slijede radovi: *Primjena narodne medicine među hrvatskim šokačkim stanovništvom u sjevernoj Bačkoj* (str. 289.-309.) **Sare Mikelić**, *Uloga tradicijskih zanata na području Monoštora i Brega* (str. 311.-336.) **Martine Novosel**, *Slobodno vrijeme djece u Monoštoru sredinom XX. stoljeća* (str. 337.-368.) **Sonje Periškić** i *Suvremena primjena tradicijske nošnje u Monoštoru i Bregu* (str. 369.-380.) **Lucije Halužan**. Ovo je iznimno važna cjelina za etnografiju, jer sadrži važne zapise koji doista u zadnjem trenutku čuvaju tradicijsku baštinu od zaborava.

Peta je cjelina sastavljena od *Prikaza knjiga* (str. 383-399) u kojima se predstavljaju znanstvena i publicistička djela o vojvođanskim Hrvatima objavljena tijekom 2014. godine. **Goran Pavel Šantek** predstavlja knjigu

Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu čiji su urednici **Milana Černelić**, **Jadranka Grbić Jakopović**, **Tihana Rubić**, **Marijeta Rajković Iveta**, **Matija Dronjić**, **Mihovil Gotal**, dok **Jelka Vince Pallua** prikazuje djelo *Tradicijska baština i etnokulturni identitet podunavskih Hrvata Bunjevaca*, urednice **Milane Černelić**. **Dominik Deman** piše o knjizi *Evgenije Savojski i njegovo doba* **Branka Bešlića**, a **Klara Dulić** o zborniku *Dani Balinta Vujkova: dani hrvatske knjige i riječi: zbornik radova sa znanstvenih skupova 2013.-2014.* koji je uredila **Katarina Čeliković**. Vjerni suradnik *Godišnjaka* **Zvonimir Pelajić**, iznenada je preminuo i nije dočekaio objavu svog prikaza zbornika *Urbani Šokci 8/9* urednica **Helene Sablić Tomić** i **Vere Erl**. Slijede još dva prikaza: **Slaven Bačić** piše o knjizi *Dužijanica je zahvala Bogu i pohvala čovjeku* **Laze Vojnića Hajduka**, a **Tomislav Žigmanov** o monografskoj publikaciji *Tragovima predaka – Povijest loze Perušić* autora **Lajče Perušića**.

Godišnjak br. 7 završava *Dodacima* (str. I-XXVII) u kojem su *Upute suradnicima Godišnjaka za znanstvena istraživanja*, informacija *O Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata* te popis svih knjiga u (su)nakladi Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Godišnjak se objavljuje u nakladi od 300 primjeraka, a može se nabaviti u prostorijama Zavoda (**Laze Mamužića** 22, Subotica) ili naručiti putem elektroničke pošte ili telefonom. Cijena primjerka je 900 dinara.

(www.zkvh.org.rs)

Dužijanca u Lemešu

Radost završetka žetve i proslava *Dužijance* u Lemešu i ove sedamnaeste godine trajala je tri dana, a sve zahvaljujući organizatoru HBKUD-u Lemeš, inače manifestaciji odanim, upornim, istrajnim, požrtvovanim članovima i vječitim entuzijastima. Tijekom trodnevice u čast žitu i poslu vršidbe zahvalilo se za dar novog kruha na obiteljskom stolu, ali i onom u prilici darovanog kruha s nebesa.

Literarni odjel imao je prvenstvo, pa je tako u petak, 8. srpnja, u Mjesnoj zajednici upriličio predstavljanje knjige *Garavi salaši* Somborke **Katarine Firanj**, inače lemeške unuke. Program po ideji **Lucie Knezi** otvorila je **Kristina Kemenj**, lemeška solistica na tamburi, polaznica pete godine glazbene škole u Somboru dok je domaćin večeri i narator bio **Željko Zelić**. Prisutnima se u ime nakladnika ZKVH-a i kao urednica knjige obratila **Katarina Čeliković**, koja je u više navrata podcrtala koliko je važno bilježiti elemente iz ne tako davne prošlosti i otrgnuti ih zaboravu a koje će neminovno nova povijest pregaziti, predstavljajući knjigu u svjetlu poglavlja i tematskih cjelina, dodavši koliko je izričaj i pisanje na bunjevačkoj ikavici važno za očuvanje

entiteta Hrvata Bunjevaca. Sama autorica obrazložila je naslov knjige, obrazložila što je nagnalo

na pisanje i tok nastanka knjige a u svom emotivnom izlaganju otvorila se pred publikom.

Predstavljanje je teklo spontano tijekom kojega je svoje minute između govora predavača i naratora zajedno s Kristinom Kemenj imala i **Melinda Batalo Balaž** iz Čonoplje na klavijaturama.

Večer je završena mini koncertom lemeškog soprana **Aleksandre Pletikosić**, koju su na klaviru i klarinetu pratili **Stefan Jančić** i **Nebojša Đurić** iz Sombora.

Folklorni program, *U avliji kod baće i nane* u subotu navečer, 9. srpnja, počeo je također laganim notama pjesme *Hej salaši na severu Bačke* u izvedbi Kristine

Kemenj. Domaćini su ugostili lokalne MME *Németh László* i VA *Musica Viva*, te GKUD *Sombor* i HKUD *Vladimir Nazor* iz Sombora. Između koreografija Banat, Posavina, Srbija, Bunjevac, klapskih i obrednih pjesama čuli su se tekstovi o koscima, stavama i krstinama, težini, žeđi i umoru kosidbe, dozrijevanju žita, risarima, bandašima i bandašicama. Pred kraj programa obavljena je primopredaja bandaštva. Naime, ovogodišnje centralne ličnosti *Dužijance* predstavljane su na literarnoj večeri u petak, a dužnost su preuzeli tik prije *Naninog* blagoslova mekinjama i vodom. Ove godine ulogu *Nane* preuzela je **Tamara Kanjo – Brkić**. Mala bandašica je **Magdalena Kopunović**, dok je mali bandaš **Matija Barić**. Velika bandašica je **Ivka Brkić**, a veliki bandaš **Josip Knezi**. Jednoiposatni program je završen *Velikim bačkim kolom*.

U nedjelju, 10. srpnja, prijedopodne organiziran je ophod sela karucama i fijakerima. Išlo se po stajalištima pokupiti bandaše i bandašice. Svečana sveta misa zahvalnica za *Dužijancu* služena je u mjesnoj crkvi Rođenja BDM koju je prikazao vlč. **Jozef Vogrinc** iz Subotice dok je suslavio lemeški župnik vlč. **Antal Egedi**.

Iza svete mise i molitve kod križa uz crkvu uslijedio je prijem kod dopredsjednice Savjeta Mjesne zajednice **Marije Bagi**, koja je primila krunu i novi kruh u ime seoskog rukovodstva čime je završen službeni dio proslave. U nedjelju su u Lemešu gostovali ravnatelj ZKVH-a **Tomislav Žigmanov** i ravnatelj tjednika *Hrvatska riječ* **Ivan Karan**, predstavnici HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice kao i predstavnici HKUD-a *Vladimir Nazor* sa somborskim bandašem **Davidom Antunićem** i bandašicom **Katarinom Budimčević**. Najmlađa sudionica ovogodišnje *Dužijance* bila je mala lemešanka **Teodora Ivanković**, s nepunih godinu dana.

Željko Zelić

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

Čovjek se često pita što je u životu bitno i oko čega se više treba truditi u strahu da mu, dok brine za nebitno, ne promakne ono važno. Zato se svatko trudi sebi odrediti prioritete i time se voditi kroz život. Međutim, koliko je različitih ljudi, toliko je i prioriteta, pa ostaje pitanje tko je ispravno odredio što je važno u životu, a tko nije. Odgovor na takvo pitanje daje Isus na primjeru sestara Marte i Marije (Lk 10,38-42)

MARTA I MARIJA

U Crkvi se kroz povijest često javljalo pitanje kako biti bolji vjernik: puno moleći i meditirajući ili pak djelujući. To se vidi i po tome što postoje i različiti redovi. Neki su isključivo kontemplativni, bez velikog kontakta sa svijetom, dok su drugi angažirani u društvu koliko god mogu. Stoga ostaje pitanje što Isus želi, kakav treba biti naš vjernički angažman.

Evangelje u kojem se krije odgovor na ovu vjersku nedoumicu govori o Isusovom posjetu dvjema sestrama: Marti i Mariji. I dok je Isus u njihovoj kući kao gost, one se različito ponašaju, ali na prvi pogled ne možemo reći ni za jednu da griješi. Naime, Marta ga je željela što bolje ugostiti, te se potpuno oko toga angažirala. Htjela se pokazati kao dobra kućanica kod koje u kući gostu ništa ne može usfaliti. Njena želja da Isusa što bolje ugosti bila je

Imati vremena za Boga

sigurno još veća nego da joj je došao neki drugi gost, jer je on Učitelj. S druge strane, njena sestra Marija nije se mnogo obazirala kako će ugostiti Učitelja i čime će ga poslužiti. Ona je postupila kao učenica, a ne kao kućanica, pa je sjela do njegovih nogu i slušala što on govori. Dakle, koja je postupila ispravno?

Učitelja treba što bolje ugostiti, ali treba i slušati što poučava. I mi bismo vjerojatno postupili poput Marte da nas Isus posjeti. Željeli bismo ga ugostiti najbolje što možemo i tako mu pokazati koliko nam je važan. No, želi li Isus to? Na Martin prigovor kako njena sestra ne čini ništa da bi joj pomogla Isus odgovara: »Marta, Marta! Brineš se i uznemiruješ za mnogo, a jedno je potrebno. Marija je uistinu izabrala bolji dio, koji joj se neće oduzeti« (Lk 10,41s). Marija je postupila poput prave učenice, sjela je do njegovih nogu i slušala ga. Kada je Isus u pitanju to je ono najvažnije – slušati ga. Sve drugo u usporedbi s tim je nevažno. Martina briga je za ovozemaljsko, materijalno, a Isus je više puta naglasio da tu brigu ne treba brinuti, nego brigu za vječno, kao što je učinila Marija.

Isus na drugom mjestu kaže »Ne tražite što ćete jesti, što piti. Ne uznemirujte se! Ta sve to traže pogani ovoga svijeta. Otac vaš zna da vam je sve to potrebno. Nego, tražite kraljevstvo njegovo, a to će vam se nadodati« (Lk 12,29-31). Sada postaje jasno kakve učenike Isus želi – one koji će ga slušati, a neće to slušanje zanemariti zbog ovozemaljskih stvari. On nije želio obezvrijediti Martin trud, znamo i da je često prihvaćao pozive na gozbe, ali sve je to bilo u svrhu naviještanja Božjeg kraljevstva. On želi pod-

sjetiti ovu kućanicu da u svojoj pretjeranoj brizi za ovozemaljsko propušta ono što je uistinu vrijedno i potrebno.

AKTIVAN VJERNIK

U današnjem svijetu užurbanosti, kada čovjek sebi postavlja velike poslovne ciljeve, pa mu treba strašno mnogo truda i napora da ih dostigne, kada društvo pred njega stavlja teško dostižna mjerila uspjeha, modernom vjerniku ostaje malo vremena da sjedne do nogu Učiteljevih i sluša što mu on ima reći. Veliko materijalno bogatstvo, luksuz i blagostanje od čovjeka zahtijevaju veliki angažman, a i veliku brigu kako sve to postići. Roditelji se utrukuju tko će svojoj djeci pružiti više i bolje, ne žele da im bilo što manjka. A u toj utrci, čak i iz najbolje namjere, zaboravljaju bitno i za to nemaju vremena. Zaboravljaju da treba odvojiti vrijeme za Boga, da djecu treba u vjeri odgojiti, da nije u vječnosti važno je li obitelj zajedno išla na more, nego je li se zajedno molila. To nas Isus želi poučiti na primjeru Marte i Marije.

Potrebno je brinuti za obitelj i raditi, ali ne smijemo dopustiti da nemamo vremena za Boga. Na ovom svijetu se ništa ne događa da on ne zna, stoga zna i što je nama potrebno. Zato treba svoju brigu predati s povjerenjem njegovoj Providnosti. Iz tog razloga nam je ostavio nedjelju, dan Gospodnji, da, i ako nekad dopustimo da nas u ove dane preokupiraju ovozemaljske brige, taj dan posvetimo njemu.

Tako na kraju nije pitanje biti više okrenut molitvi ili djelovanju nego: imam li vremena za Boga? Kada se vrijeme posveti Bogu, iz njega proizlazi plodno djelovanje u svijetu.

MINI INTERVJU: GORAN FRANCIŠKOVIĆ, MAJSTOR KUHANJA TARANE

Specijalitet na laganoj vatri

Sastavni dio manifestacije *Takmičenje risara* već nekoliko godina je i natjecanje su kuhanju tarane, koje okuplja znalce tradicionalne kuhinje ovdašnjih bačkih Hrvata. Subotičanin **Goran Francišković**, rodom iz Male Bosne, je svoju vještinu pokazao i dokazao, osvojivši drugo mjesto po ocjeni stručnog žirija.

Kao je došlo do odluke da sudjelujete u natjecanju kuhanja tarane?

Godinama se dobro poznajem sa svima iz Organizacijskog odbora *Dužijance*, pa sam prihvatio njihovu ideju oko organiziranja ovog natjecanja koje promovira tradicionalnu kuhinju ovdašnjeg življa i aktivno se uključio kao jedan od natjecatelja u kuhanju tarane.

Kakve su bile pripreme?

Oko šest sati izjutra smo se krenuli prema Đurđinu, sa svim potrebnim stvarima za natjecanje. Ovdje nas je dočekao sav potrebni materijal i onda smo lagano počeli s kuhanjem.

Što je sve potrebno za dobru taranu?

Domaća tarana, divenica i krumpir, a začine koristi već svatko po svom ukusu. U biti, treba voljeti ono što se radi i kuhati na laganoj vatri. Na štednjaku je to mnogo lakše, a ovako na kotlu je zbog svega zanimljivije. Nakon otprilike dva sata kuhanja poznat je rezultat.

Koliko ste količinski skuhali tarane?

Prošle godine smo imali mali kotlić, pa nije bilo dosta za sve koji su htjeli kušati. Zato smo se ovoga puta odlučili za nešto veću količinu, za otprilike tridesetak porcija.

Kako doživljavate ovaj događaj očuvanja tradicije?

Lijepo je što se običaji čuvaju, organizacija je odlična i svi se zbilja trude da sve bude u najboljem redu. Svi se dobro poznajemo, družimo se i što nas više bude, bit će još ljepše. Ovu lijepu manifestaciju koja se brine o očuvanju brojnih tradicijskih vrijednosti treba njegovati i čuvati, jer sve je to dio naše obiteljske prošlosti.

D. P.

IGRA

Halli Galli

Igrači: 2 - 6

Dob: 6 +

Trajanje: 15 minuta

Kratak opis igre

Svaki od igrača redom okreće po jednu kartu. Čim okrenute karte, prikažu točno 5 jednakih vočki. Prvi igrač koji zazvoni zvoncem dobiva sve otkrivene karte. Cilj igre je pridobiti što veći broj karata.

Sadržaj: 56 karata

1 zvonce

1 upute

Priprema: Postavite zvonce na sredinu stola na komad tkanine, odnosno neku podlogu koja će zaštititi stol. Izaberite djelatelja. On promiješa karte i podijeli ih igračima, jednu po jednu sve dok se sve ne razdijele. Svaki igrač svoje karte bez gledanja ostavlja na svom skupu ispred sebe okrenute licem nadolje.

Igra: Igrač lijevo od djelatelja započinje igru. Svaki igrač okreće kartu s vrha svog skupa i postavlja je okrenutu na stol. Te su karte njihovi pojedinačni skupovi za odbacivanje. Svaka se karta na taj skup postavlja tako da prekriva prethodno odbačenu kartu i biva jedinom vidljivom na skupu.

Okretanje karte: Kartu okrećete suprotno od sebe tako da bude sigurno da je nećete ugledati prije suigrača. Što je brže okrenete, brže ćete vidjeti o kojoj se karti radi.

Kada zazvoniti zvoncem?

Svaki igrač mora pokušati biti prvi koji će zazvoniti zvoncem čim se otkriju karte s točno 5 jednakih vočki.

Kraj kruga: Igra završava kada u krugu preostanu samo 2 igrača. Oni nastavljaju igru sve dok jedan od njih ne osvoji otvorene skupove. Postoji posebno pravilo za ovu situaciju: ako igrač greškom zazvoni »Sorry!«, njegov suigrač dobiva sve otkrivene skupove i igra završava. No igrači mogu, ako žele, nastaviti igru sve dok jedan od njih ne dobije sve karte.

Pobjednik: Pobjednik je onaj igrač koji ima najveći broj karata.

NEDJELJA, 17. SRPNJA, HTV 2 18:42

50. Đakovački vezovi

snimka otvorenja

Poznata manifestacija izvornog narodnog folklora *Đakovački vezovi* ove godine obilježava 50. obljetnicu. Prvi *Đakovački vezovi* održani su 1967. godine kao prigodna turističko-kulturna manifestacija u povodu Međunarodne godine turizma i već to prvo izdanje doživjelo je veliki uspjeh u Slavoniji i izvan nje. *Đakovački vezovi* održavaju se svake godine u srpnju, a izvodi se izvorni folklor prije svega Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema te drugih krajeva Hrvatske uz prateće priredbe – otvorenje izložbi, konjička natjecanja te druga kulturna i turistička zbivanja. Manifestacija ima i međunarodni karakter jer okuplja izvorne folklorne skupine iz svih dijelova svijeta. Svakog ljeta na *Đakovačkim vezovima* okuplja se na desetke tisuća sudionika. Održavaju se razne folklorne priredbe kao što su *Mali vezovi*, pučko crkveno pjevanje, svečano otvorenje, *Đakovština u pjesmi i plesu*, gosti u pjesmi i plesu, svečana povorka ulicama Đakova, Međunarodna smotra folklora, Smotra folklora Hrvatske, Smotra folklora Slavonije i Baranje, te program zatvaranja *Slavonijo, zemljo plemenita* uz izbor najbolje nošenog narodnog ruha. Središnji događaji su svečano otvorenje, nastupi folklornih skupina, svečana povorka ulicama grada te ceremonija zatvaranja manifestacije pod nazivom *Slavonijo, zemljo plemenita*.

Pogledajte snimku svečanosti otvaranja 50. *Đakovačkih vezova*, održanu na Strossmayerovom trgu ispred katedrale. U glazbenom dijelu nastupili su: ŽVS *Đakovčanke*, MVS *Bečarine*, Zrinka Posavec, STD Pajo Kolarić, Vera Svoboda, Krunoslav Kićo Slabinac, KUD Gorjanac, KUD Tena - Đakovo, Sanja Hajduković, TS Kadenca, TS Zvona, Stjepan Jeršek Štef, Šima Jovanovac, TS Izvor, Slavonia band i Slavonske lole.

Scenarist priredbe: Mirko Ćurić

Redatelj i koscenarist: Darko Milas

Glazbeni urednik: Tomislav Radičević

Voditeljica: Sandra Lončarić Tankosić

Producent: Zdravko Sandrin

TV redatelj: Vladimir Košćević

Urednik: Branko Uvodić

KNJIGA

NEDJELJKO FABRIO

Berenikina kosa

U ovoj partituri za veliku povijest i slabe junake, kako neki nazivaju *Bereniku*, od rađanja, ženidbi, smrti i nesretnih ljubavi što pogađaju pojedine članove jedne obitelji puno je bitniji njihov zajednički odnos prema povijesti, njihova upletenost u klupko iz kojega se nitko od njih ne uspijeva izmotati, jer je ono jednako zamršeno za sve, a onaj tko ga je namatao ne prepoznaje pisma kojima su na ovim prostorima ispisivane godine naših rođenja i porodična prezimena. Stoga današnji čitatelj prepoznaje na stranica *Berenikine kose* i vlastiti nemir, nagomilan u pukotinama međuvremena u kojemu jaki traže signale vremena od povijesnog značenja.

PJESMA ZA DUŠU:

Kad mi dođeš ti Oliver Dragojević

Pada noć puna strepnje
nema te tu kraj mene
a trebam te
kao pjesnik svoju bol

i samo čekam dan
da dođeš mi

Ref.

Na srcu mi studen zime
na usnama tvoje ime

A kad mi dođeš ti
i osmijeh vratiš mi
sva patnja i bol
života mog će proć

U noćima bez sna
ja tebe dozivam
da dođeš mi ti
i kao svi počnemo mi
mirno živjeti

Moj dan nema kraja
a noću tebe sanjam
i samo čekam dan
da dođeš mi

IDEMO LI VEČERAS U KAZALIŠTE? (16)

Piše: Milovan Miković

U susret novom razdoblju

Kazališna kronologija Subotice, između dva svjetska rata nije tako bogata i raznovrsna, kao što je bila u prethodnom razdoblju, a promijenila se i većina protagonista. Nakon stvaranja nove državne zajednice Srba, Hrvata i Slovenaca, 1918. godine, u subotičkom listu *Neven*, u tekstu *Slavensko kazalište u Subotici*, među ostalim može se pročitati i ovo: »Mađarsko kazališno društvo neće započeti sezonu ove godine. Glumci i glumice su se već razišli, a ravnateljstvo je izjavilo, da nije u tome stanju da može makar i nešto pomoć. Većina glumaca i glumica su već otputovali. Pošto poslije ovoga nema više poteškoća pred tim da imamo slavensku kazališnu sezonu, mislimo da bi lakim načinom mogli za najkraće vrijeme uživati u našoj kazališnoj umjetnosti... Znamo da svaki jedva čeka to, da čuje ponovno našu riječ, naše tragedije, naše pjesme i naše šale s pozornice, koja je prije četiri i pol godine na strogu i zlobnu zapovijed zanimala. Da pozovemo jedno kazališno društvo naše, koje bi nas podarilo divnim uživljajima i koje bi dokumentiralo da imamo visoke kazališne kulture«.

GOSTOVANJE PREDSTAVA

Tako je, dakle, osjećao i mislio člankopisac lista *Neven*, a mjesec dana kasnije, 22. prosinca 1918., započet će gostovanje kazališne trupe *Bosansko-hercegovačkoga kazališta*, kada u istom glasilu čitamo: »Osoblje ovog zavoda sastavljeno je iz članova nar. kazališta u Osijeku i Varaždinu, Srpskog narodnog pozorišta u Novom Sadu i Beogradske opere... Upravu vodi tajnik **Radivoj Dinulović**,

artistički redatelj je **Nikola Hajdušković**... Kao prvaci ističu se gospođe: **Katica Hajdušković** od Osječkog kazališta, **Micika**

Subotica između dva svjetska rata

Hrvojić od Srpskog narodnog pozorišta, **Milica Bandić** od Beogradskog pozorišta, **Desa** i **Danica Marković** od Varaždinskog kazališta, **Milica Pany** od Slovenskog kazališta u Trstu. Od gospođe: Nikola Hajdušković, redatelj Osječkog kazališta, **Fran Neubauer** od Kraljevskog srp. narodnog pozorišta u Beogradu, **Rad. Dinulović**, od Varaždinskog kazališta, **Svetislav Čurkić** od Narodnog srpskog pozorišta u Novom Sadu, **Rudolf Pany** od Slovenskog gledališta u Trstu, **Dragutin Levak** sa Zemaljskog kazališta u Zagrebu«.

Među ostalim, subotički list *Neven* navodi i repertoar, koji sačinjavaju uglavnom domaći autori. Sudeći prema recenzijama i bilješkama objavljenim u istom listu »znatna je, međutim, razlika između najavljenih i stvarno izvedenih predstava«, a tijekom gostovanja do 2. veljače 1919. na repertoaru su se našla sljedeća djela domaćih autora: **Branislav Nušić**: *Svijet i Običan čovjek*; – **Petar**

Petrović Pecija: *Mrak*, *Duše* i *Pljusak*; – **Milan Ogrizović**: *Hasanaginica*; – **Ilija Okrugić** **Srijemac**: *Šokica*; – **Janko**

Veselinović-Dragomir Brzak: *Didlo*; – **Borisav Stanković**: *Koštana*; – **Ljubomir Petrović** **Ljubinko**: *Djevojačka kletva*, a od inozemnih autora: – **Ede Tóth-Stevan Deskašev**: *Seoski lola*; – **Ede Sigligeti**: *Ciganin i vojnički bjegunac*; – **Ferenc Molnár**: *Đavo*; – **Viktor Hugo-Birn Pfajfer**: *Zvonar Bogorodičine crkve*; – **J. B. Mollier**: *Georges Dandin*; – **Aleksandar Bison**: *Dupla punica*; – **Moris Henekin**: *Radosti svoga doma*; – **Ernest Blum-Raul Toše**: – *Madam Mongoden*; – **Ivan Mjasnicki**: *Kuća dobrog ujaka*; – drama-tizacija romana **Lava Tolstoja**: *Ana Karenjina*.

ISTROŠENI POLET

Potrebno je, međutim, istaknuti kako se početni, naglašeni polet, kojim je bilo obilježeno prvih godinu-dvije, u novostvorenoj državi brzo potrošio. Tomu će presudni žig biti od početka neriješeni društveni odnosi. Subotička scena, koja

je slovila za važno kazališno središte južne Ugarske između dva svjetska rata, nije uspijevala dosegnuti značaj čak ni banovinskih kazališta, mada su neka od njih ovdje nastupala. Ali zato su se u tisku, primjerice, tijekom 1928./29. godine pojavili napisi o veoma neredovitoj isporuci električne energije, a također i o pritužbama zbog vrlo slabog napona, koji je iznosio svega 83 do 85 volti. Novinski su tekstopisci iznosili tvrdnje kako subotičko kazalište i kino baš zbog toga slaboga i neredovitoga napona imaju znatnih smetnji i opravdanih prigovora od posjetitelja, pa se sve češće postavljalo pitanje kupovine i postavljanja vlastitih agregata za proizvodnju struje.

NASTANAK BANOVINSKIH KAZALIŠTA

U pokušaju zauzdavanja sve izraženijih socijalnih i nacionalnih napetosti i sprječavanja raspada Jugoslavije, kojoj ova prijetnja od osnutka visi nad glavom, vlastodršci su 3. listopada 1929. izveli geografsku raspodjelu zemlje. Uspostavlja se banovinsko teritorijalno i upravno ustrojstvo, čime su, zapravo, učvršćene karike i do tada odveć krute administrativno-centralistički postavljene monarhističke države. Tako su nastale: Dravska, Savska, Primorska, Vrbaška, Drinska, Zetska, Dunavska, Moravska i Vardarska banovina, a da bi se stvorio dojam kako će one odigrati značajnu ulogu u brzem i učinkovitijem rješavanju sve oštrijih nacionalnih i socijalnih nezadovoljstava, te uspostaviti kakav-takav društveni i kulturni milje, napose nakon šestosiječanjske diktature – u novoformiranim regionalnim jedinicama osnivaju se banovinska kazališta.

Pod penđerom

Na fotografiji su četiri prijateljice, *druge* iz Sonte. Nama s lijeva na desno su **Janja Andrašić, Andršćeva** (1928. – 2014.), udana **Barun, Jobrina, Ana Miloš, Mežina** (1929. – 1945.), **Kata Jakšić, Pečićova** (1929. – 2000.), udana **Bačić, Sikina i Marica Klapčić, Zmajova** (1929. – 2014.) udana **Jakšić, Mišina**. Sve su stanovale u blizini u Trećemu sokaku, osim Ane Miloš, koja je stanovala paralelno u sokačiću Miloša Obilića. Zahvaljujući blizini stanovanja vidale su se skoro svakoga dana. Igrale su se kao djeca, išle zajedno u školu i tako dočekale i doba djevojaštva.

U TREĆEMU SOKAKU

One su tinejdžerice, *švigerice*, što se vidi po njihovim frizurama. Naime, kada se djevojka *zadivojči* više nije plela kosu u pletenice (kao što su one), već u *kukulj od uva do uva*. To je vrsta punđe na potiljku elipsoidnog oblika koja je dosegala skoro od uha do uha. Kosa se prvo uplitala u dvije pletenice koje su se oblikovale u punđu. Obučene su u svakidašnju, *svagdanju* odjeću za u selo. Snimljene su najvjerojatnije u rano proljeće ili jesen 1944. godine, što se da zaključiti po vunanim maramama koje nose. Snimljene su u Trećemu sokaku, *pod penđerom*, tj. ispred kuće **Palike Rajtera** (sada Abelova kuća).

Majstor Palika je bio svestran čovjek. Imao je pecaru za rakiju, *rakidžinicu* i dućan široke potrošnje. Uz to se bavio bravarijom, limarijom, zidarstvom i fotografijom, pa je tako snimio i ovu fotografiju. Cure su četvrtkom, subotom i nedjeljom prolazile pored njegove kuće bilo da su išle u crkvu, kao učenice u školu, a u ovim godinama u korzo, *korzu* ili da su bile posla-

ne u apoteku, poštu ili u dućan. Mlade su i tek su počele izlaziti u selo da bi vidjele i bile viđene, onako iz prikrajka. To je bio početak njihovog djevojaštva. Dan u koji su snimljene sigurno nije nedjelja, jer nisu u *posvećanom ruvu*. Fotograf ih je *naslikovao pod penđerom*.

U selu su se u svim sokacima *pod penđerom* odvijale mnoge aktivnosti. Buljuci djece su se svakodnevno igrali na ulici *piljaka, skakuce, ganje i žmure*, topova od blata, kuća, *mame i dade*, lutaka... Ako mati ili bilo koji član, tada mnogobrojne obitelji, traži dijete tražila ga je *na s'kaku, pod penđerom*.

Uvečer, svakim danom kao i za blagdane mladež se okupljala po uglovima ulica, *na čošu pod penđerom*. Tu se razgovaralo, šalilo, pjevalo, sviralo i igralo uz obvezno *ljuskanje cuncukreta i simena od bundiva*. Tu su se razmjenjivali značajni pogledi, tu se zaljubljujvalo, *kortešovalo*, prosilo i ostavljalo, pa tako sončanski

sokaci pamte mnoge radosti i tuge.

NE GUBEĆI VRIJEME ZALUDU

Žene koje su iz bilo kog razloga za vrijeme ljetnjih dana ostajale doma, kao i starice, *bake i majke*, su preko dana redovito izlazile *pod penđer* s obveznim ručnim radom u rukama. Na ulicu su iznosile čak i preslice, *prelje*, kojima se prela vuna ili konopljinu vlakno. Bilo je tu još puno raznih poslova kao što je opšivanje tek izatkanih vreća za žito i kukuruz, popravljavanje i stavljanje zakrpa na dotrajaloj odjeći, namatanje vune u klupka za pletenje i namatanje *cvrtaka* vune za tkanje, finih radova kao što je vezenje i *pulanje* narodnih nošnji, heklanje i nercovanje čipaka i *upleta na ponjave*. *Ispod penđera*, sa sokaka žene su ulazile u kuću samo uspavati stariju djecu, običu eventualnog bolesnika, namazati *komat kruva* za sebe i djecu, izvući hladne vode

iz bunara ili nahraniti i napojiti marvu i živinu. Uvečer, kad se porade svi poslovi i nakon večere, ako je bilo lijepo vrijeme, žene su znale *prest i po misečine*.

Često se tu našla i po koja niska kolijevka s odojčetom. Kada beba zaplače, mati ili baka koja ga čuva, nogom je dotakla zipku, *kolivku*, i *zakolišala* je ne ispuštajući ručni rad iz ruku. Ako je bilo vrijeme djetetu za obrok, *za sisanje*, mati ga je podojila tu, *pod penđerom*, ne gubeći vrijeme *zaludu*. Starija djeca kad ogladne obično su tu bila s komadom kruha. Onako umazani od ljetnje prašine s tekom su jela u društvu. Padne komad kruha, ko u inat na namažanu stranu, samo malo otpuhnu prašinu i u slast pojedu, *jel grijota je bacit 'no zašto ti otac i mater krv propišu dok do njega ne dođu*.

Pod penđer, u vrijeme ovih djevojaka, dogod tama ne padne, ljubavnici nisu smjeli dolaziti, *jel šta će bit ako ti momak ostavi, a svi su ti ispod penđera vidili*.

Ruža Silađev

RUŽE BL. MARIJE PETKOVIĆ

Proslavili smo blagdan Blažene Marije Petković

Blažena Marija Petković je jako voljela svu djecu i posebice se brinula o njima. Zato smo se mi maleni i okupili proslaviti njen blagdan, 50. rođendan za nebo, u subotu, 9. srpnja u crkvi svetog Roka u Subotici. Blažena Marija Petković je utemeljiteljica i zaštitnica sestara Družbe Kćeri Milosrđa, zaštitnica dječjih vrtića

Blažena Marija Petković – Sunčica i Biser, te suzaštitnica župe sv. Roka. Svi ju volimo i štujemo i svi joj se utječemo svojim molitvama. Mnogima je i isprosilu kod Boga razne milosti, te se nadamo da će se po njezinom zagovoru uskoro dogoditi i čudo koje će posvjedočiti njenu svetost. Devet dana uoči njezina blagdana okupljali smo se na molitvi i misi u devetnici Blažene Marije Petković. Na sam blagdan slavlje je započelo igrokazom *Ruže bl. Marije Petković* koji su izvela djeca iz vrtića *Marija Petković* i djeca župe sv. Roka pod vodstvom s. **Silvane Milan**, te uz pomoć vjeroučiteljice **Vesne Huska** i odgojiteljice **Marine Piuković**. Kako su prekrasni bili naši glumci pogledajte na slikama.

ISPRIKA

U prošlom broju našeg tjednika, u tekstu pod nazivom *Djeca u Dužijanci*, objavljenom na stanicama 40. i 41., pogrešno je navedeno ime malog bandaša. Umjesto **Andrija Matković** treba stajati **Andrija Mandić**.

Uredništvo HR

Literarni kutak

Kako četrnaestogodišnjakinje vide svijet, plaši li ih i čemu se nadaju... doznajte u prekrasnom tekstu koji je napisala Martina Buljovčić, bivša učenica VIII.h razreda OŠ *Matko Vuković* Subotica, sada već upisana gimnazijalka.

Narast ću i postati kao ostali

„Narast ću i postati kao ostali.” Hoću li? Hoću. Mogu li protiv toga?

Kao dijete, promatrajući odrasle, pitala sam se mnogo toga. Promatrajući njihove živote i navike ostala sam zbunjena. Često sam se pitala da li ću ikada saznati kako je živjeti njihove živote i jesu li i oni nekada bili djeca kao mi. Sad znam – jesu. Svi su nekada bili djeca, ali kako su se tako brzo pretvorili u robote koji svakodnevno imaju istu rutinu? Hoću li i ja postati takva? Hoću li se i ja ponašati kao da se nalazim u začaranom krugu svakodnevice? Vjerujem da su i odrasli zbunjeni i uplašeni pred budućnosti. Niti jedan razgovor s mamom ne može proći bez spominjanja, bar jednom, te magične, a istovremeno i strašne, riječi »posao«. Je li on odgovoran za ljude kakve poznajem? Jeste. Znao je on što radi. Polako, ali sigurno vukao ih je sa svih strana i sada su rastrgani. Ljudi rade posao na radnom mjestu, u kafiću tijekom svoje popodnevne kave, kod kuće. To je taj začarani krug iz kojeg se ne može. Posao, zatim posao, a nakon toga još posla. Vjerujem da odraslima ne prođe dan, a da ne požele se vratiti u bezbrižno djetinjstvo. Kroz samo nekoliko godina osoba koju smo donedavno zvali djetetom postaje čovjekom. Bezbrižno igranje autićima ili lutkicama pretvara se u svakodnevnu obvezu odlaska na posao.

Sada, kao četrnaestogodišnjakinja koja zna što želi postati, bojim se budućnosti. Voljela bih postati uspješna. »Uspješan« za mene ne znači biti bogat ili imati što poželješ, već biti dobar čovjek koji je ostvario obitelj kakvu želi, bavi se poslom koji želi i ima slobodnog vremena za sebe i svoju obitelj. Hoću li uspjeti u svojim željama ili će me opaka ruka budućnosti uhvatiti i odvući u začarani krug?

Mogu li protiv budućnosti – ne znam. Pokušat ću svom snagom, pokušat ću izdvojiti se iz mase začaranih robota. Pokušat ću!

Dopuna informacije iz prošlog broja

U okviru manifestacije Djeca u Dužijanci u nedjelju, 3. srpnja, je u katedrali Svete Terezije Avilske održana sveta misa

zahvalnica na kojoj su pored domaćina HKC *Bunjevačko kolo* iz Subotice i njihovog ogranka u Žedniku, sudjelovala i djeca iz HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta, HBKUD *Lemeš* iz Lemeša, HKUD *Vladimir Nazor* iz Sombora, *Kraljice* iz Žednika te mali bandaši i bandašice iz okolnih mjesta.

PETAK
15.7.2016.

06:35 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:07 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:07 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:08 Gorski liječnik, serija
 09:54 Ljudi s rijeke: Zambezi (1. dio), dokumentarna serija (R)
 10:50 Čudnovate zgode iz prirode, dokumentarna serija
 12:00 Dnevnik 1
 12:26 Talijanska mlada
 13:15 Dr. Oz, talk-show
 14:03 McLeodove kćeri, serija
 14:48 Jelovnici izgubljenog vremena: Velu Luku mala ne zaboravi
 15:13 Najbolje iz Lijepom našom
 15:46 U registraturi, serija
 17:00 Vijesti u 17
 18:16 Odmori se, zaslužio si - serija
 19:00 Dnevnik 2
 19:57 Vrijeme
 20:03 Kulturni Kolodvor
 20:37 Izenadni udar, američki film - Ciklus Clint Eastwooda
 22:33 I to je Hrvatska (R)
 22:50 Eurojackpot
 23:00 Dnevnik 3
 23:36 Domovina, serija
 00:23 Večer na 8. katu
 01:08 Rekonstrukcija: Hladno pivo
 01:38 Šušur
 02:21 Izenadni udar, američki film - Ciklus Clint Eastwooda
 04:13 Jelovnici izgubljenog vremena: Miješanje sastojaka, slaganje namirnica (R)
 04:33 Najbolje iz Lijepom našom
 05:03 Skica za portret (R)
 05:07 Hrvatska uživo
 05:49 Kulturni Kolodvor
 06:19 Talijanska mlada

05:55 Pad leta 29, serija
 06:30 Juhuhu
 08:57 Juhuhu junior
 09:40 Plesni izazov, serija
 10:05 Svaki dan dobar dan: Alkohol i mladi
 10:35 Kirstie preuređuje: Vintage domovi (R)
 11:22 Capri, telenovela

12:15 Sretna obitelj, serija
 13:57 Coffin Rock, australsko-novozelandsko-britanski film
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:35 Odbrojanje do Rija, dokumentarna serija
 17:00 Bitange i princeze, humoristična serija
 17:35 U uredu, humoristična serija
 18:05 Pobjednica, dokumentarni film
 18:55 Kratki dok. film
 19:10 Luda kuća, serija
 19:50 Australija sa Simonom Reevesom, dokumentarna serija (R)
 20:51 Vrijeme na Drugom
 21:00 Davis Cup: SAD - Hrvatska, prijenos
 23:00 Europske sveučilišne igre, emisija
 23:15 Davis Cup: SAD - Hrvatska, prijenos
 01:15 Magazin Noć velikih borbi
 01:40 Noć velikih borbi, snimka
 03:10 Sretna obitelj, serija (R)
 04:50 Odbrojanje do Rija
 05:15 Noćni glazbeni program

05:40 RTL Danas, (R)
 06:20 Sve u šest, magazin (R)
 06:45 Lego Friends, (R)
 07:10 Svemoguća Kim
 08:00 Pet na pet, kviz (R)
 08:55 TV prodaja
 09:10 Kolo sreće - nove epizode, kviz (R)
 10:10 TV prodaja
 10:25 Ruža vjetrova, serija (R)
 11:20 TV prodaja
 11:35 Bibin svijet, serija
 12:10 Bibin svijet, serija
 12:45 Budva na pjeni od mora, humoristična dramska serija (R)
 13:50 Kriza, serija (R)
 14:25 Andrija i Anđelka, (R)
 15:00 Andrija i Anđelka, (R)
 15:35 Wipeout, game show (R)
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 17:00 Ruža vjetrova, serija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Kolo sreće - nove epizode, kviz
 21:00 Transformeri 2: Osveta poraženih, igrani film, znanstveno-fantastični/ akcijski
 23:45 Točno u podne, film, western
 01:30 Isporuka, film, akcijski
 03:20 RTL Danas, (R)
 04:00 Kraj programa

SUBOTA
16.7.2016.

07:02 TV kalendar
 07:15 Klasika mundi: Waldbuhne 2014 - Berlinska filharmonija pod ravnanjem Gustava Dudamela (1. dio)
 08:03 Indijanski masakr, američki film - Kinoteka, ciklus klasičnog vesterna (R)
 09:24 Mijenjam dom, dokumentarna serija
 10:10 Kućni ljubimci
 10:45 Hrvatsko vodeno blago: Kopački rit, dokumentarna serija
 12:00 Dnevnik 1
 12:26 Prizma
 13:13 I to je Hrvatska (R)
 13:32 Žena iz Hitne pomoći, američki film
 14:59 Jelovnici izgubljenog vremena: Triplice s pašnjaka i podmorja
 15:22 Downton Abbey, serija
 17:00 Vijesti u 17
 17:24 Skica za portret (R)
 17:39 Loza, serija
 18:25 Prvi, s glazbom - Parni valjak (2. dio)
 19:00 Dnevnik 2
 19:55 Loto 7/39
 20:03 Dobri momci, američki film
 22:27 Dnevnik 3
 22:58 Preljub, serija
 23:52 Domovina, serija
 00:36 Indijanski masakr, američki film - Kinoteka, ciklus klasičnog vesterna (R)
 01:53 Večer na 8. katu
 02:41 Damin gambit
 03:23 Šlep šou
 04:09 Jelovnici izgubljenog vremena: Velu Luku mala ne zaboravi
 04:29 I to je Hrvatska (R)
 04:42 Skica za portret (R)
 04:54 Žena iz Hitne pomoći, američki film
 06:18 Prizma

05:55 Pad leta 29, serija
 06:30 Juhuhu
 09:30 Kućni ljubimci Marca Morronea, dokumentarna serija
 09:55 Umorstva u Midsomeru, serija
 11:30 Vrtlarica: Oblikovanje vrta
 12:00 Prsten do proljeća,

američki film
 13:25 Jednostavni slatkiši, dokumentarna serija
 13:55 Sasvim posebni domovi, dokumentarna serija
 14:22 Čarobni gradski otoci: Istanbul, dokumentarni film
 15:08 TV vremeplov - Školski program (2.)
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:35 Davis Cup: SAD - Hrvatska, sažetak
 17:15 Bitange i princeze, humoristična serija
 17:50 U uredu, serija
 18:15 Svlačionica: Braća Navojec (2014.)
 19:09 Luda kuća, serija
 19:50 Indijski ocean sa Simonom Reevesom: Od Južne Afrike do Zanzibara, dokumentarna serija
 20:47 Vrijeme na Drugom
 20:55 Europske sveučilišne igre, emisija
 21:10 Umag: Ivanišević - Agassi, emisija
 21:30 Umag: Ivanišević - Agassi, prijenos
 23:00 Davis Cup: SAD - Hrvatska, prijenos parova
 00:30 Prsten do proljeća, američki film
 01:55 Noćni glazbeni program

06:40 RTL Danas, (R)
 07:20 Jezikova juha, reality show
 08:10 Legenda o Tarzanu
 08:35 Lego Friends,
 09:30 Svemoguća Kim
 10:15 TV prodaja
 11:20 Mađioničari, zabavna emisija
 13:10 TV prodaja
 13:25 Točno u podne, igrani film, western (R)
 15:15 Transformeri 2: Osveta poraženih, igrani film, znanstveno-fantastični/ akcijski (R)
 16:30 RTL Vijesti
 16:40 Transformeri 2: Osveta poraženih, igrani film, znanstveno-fantastični/ akcijski (R)
 18:30 RTL Danas
 19:15 Galileo, emisija
 20:00 10 najsmješnijih internet-videa Hrvatske, zabavna emisija
 21:00 Sumrak saga: Praskozorje - 2.dio, igrani film, romantični/ fantazija/ avanturistički
 23:10 Susjedi treće vrste, igrani

NEDJELJA
17.7.2016.

film, komedija
 01:05 Izdaja, igrani film, kriminalistička drama
 02:55 Astro show, emisija uživo
 03:55 RTL Danas
 04:35 Kraj programa

07:20 Halo, halo, gledate Radio Zagreb! Ivo Tijardović o »Maloj Floramye«
 07:28 Prvi, s glazbom - Parni Valjak (2.dio)
 07:59 Neprilagođeni, američki film - Zlatna kinoteka
 10:00 Prugovac: Misa, prijenos
 11:00 Biblija
 11:10 Pozitivno
 12:00 Dnevnik 1
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Split: More
 14:00 Mir i dobro
 14:30 Osvjetljivač zvuka, dokumentarni film
 15:19 Jelovnici izgubljenog vremena: Patlidžani iz pakla i raja
 15:39 Prvi, s glazbom: Tamburaši Runjiću
 16:03 Mapp i Lucia, serija
 17:00 Vijesti u 17
 17:24 Bajkovita Hrvatska: Palača obitelji Vukasović, Senj - Gradski muzej Senj
 17:40 Lijepom našom: Široki Brijeg, 1.dio
 19:00 Dnevnik 2
 19:55 Loto 6/45
 20:05 Hrvatski kraljevi: Usponi i padovi, dokumentarna serija
 20:50 Prosjaci i sinovi, serija
 21:50 Dnevnik 3
 22:23 Domovina, serija
 23:20 George Harrison - život u materijalnom svijetu, glazbeno-dokumentarni film
 01:05 Večer na 8. katu
 01:50 Damin gambit
 02:35 Neprilagođeni, američki film - Zlatna kinoteka
 04:36 Skica za portret
 04:49 Plodovi zemlje
 05:39 Mir i dobro
 06:04 Split: More

05:55 Pad leta 29, serija
 06:30 Juhuhu
 09:22 Juhuhu junior
 09:53 Umorstva u Midsomeru
 11:35 Vrtlarica: Strast prema biljkama
 12:04 Nećemo reći mlađenki
 13:05 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar
 14:07 Abelov teren, američki

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1300 dinara
☐ 1 godina = 2600 dinara

* INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 75 eura
☐ 1 godina = 150 eura

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

Uz popust od 20%

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
* Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUHRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

*Zbog povećanja troškova dostave novina primorani smo povišiti cijenu pretplate.
Hvala na razumijevanju.

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

film
15:48 Davis Cup: SAD - Hrvatska, snimka
17:27 Foyleov rat (9), serija
19:00 Svlačionica: Poduzetnici (2014.)
19:52 Čuda svijeta, kratki dokumentarni film
19:58 Grenland - domovina ledenjaka, dokumentarni film (R)
20:51 Vrijeme na Drugom
21:00 Davis Cup: SAD - Hrvatska, prijenos
23:00 Europske sveučilišne igre, emisija
23:15 Sestra Jackie, serija
23:45 Kalifornikacija, serija
00:15 Kuća laži, serija
00:45 Noćni glazbeni

07.10 RTL Danas, (R)
07.50 Jezikova juha, reality show
08.45 Lego Friends
09.35 Svemoguća Kim
10.00 Sportske igre mladih, emisija za mlade
10.15 TV prodaja
10.30 10 najsmešnijih internet-videa Hrvatske, zabavna emisija (R)
11.40 TV prodaja
11.55 Oproštaj, igrani film, drama
13.50 TV prodaja
14.05 Povratak kući, igrani film, drama
16.05 Sumrak saga: Praskozorje - 2.dio, igrani film, romantični/ fantazija/ avanturistički (R)
16.30 RTL Vijesti
16.40 Sumrak saga: Praskozorje - 2.dio, igrani film, romantični/ fantazija/ avanturistički (R)
18.30 RTL Danas
19.15 Galileo, zabavno-obrazovna emisija
20.00 10 najbolje odjevenih Hrvatica, zabavna emisija
21.00 Rio, igrani film, animirana komedija
22.50 Večera s idiotom, igrani film, komedija
01.05 Susjedi treće vrste, igrani film, komedija (R)
03.00 Astro show, emisija uživo
04.00 RTL Danas, (R)
04.40 Kraj programa

PONEDJELJAK 18.7.2016.

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:08 Gorski liječnik, serija
09:56 Plodovi zemlje
10:49 Čudnovate zgode iz prirode, dok serija
12:00 Dnevnik 1
12:26 Talijanska mlada
13:14 Dr. Oz, talk-show
14:02 McLeodove kćeri, serija
14:49 Jelovnici izgubljenog vremena: Paštete iz kuhinje, postelje i lova

15:13 Najbolje iz Lijepom našom
15:56 U registraturi, serija
17:00 Vijesti u 17
18:22 Odmori se, zaslužio si - serija
19:00 Dnevnik 2
20:00 TV Bingo
20:45 Cedar Cove, serija
21:35 Turistička klasa
22:10 Otvoreno
22:45 Dnevnik 3
23:21 Domovina, serija
00:12 Pjevaj moju pjesmu
01:37 Rekonstrukcija
02:07 Satirikon (R)
02:52 Dr. Oz, talk-show (R)
03:34 Jelovnici izgubljenog vremena: Paštete iz kuhinje, postelje i lova
03:54 Skica za portret
04:10 Turistička klasa
04:40 Hrvatska uživo
05:22 Otvoreno
05:52 Talijanska mlada

05:55 Pad leta 29, serija
06:30 Juhuhu
08:57 Juhuhu junior
09:32 Plesni izazov, serija
09:54 Riječ i život: Između navike i spoznaje
10:24 Kirstie preuređuje: Vintage domovi (R)
11:14 Capri, telenovela
12:04 Sretna obitelj, serija
13:44 Slučaj vjenčanje, američki film
15:10 Rijeka: Europske sveučilišne igre: Rukomet (Ž), prijenos
16:45 Davis Cup: SAD - Hrvatska, snimka nedjeljnog meča
17:15 ATP Umag, tenis - prijenos 1. meča
19:20 Luda kuća, serija
20:00 Indijski ocean sa Simonom Reevom: Od Madagaskara do Sejšela, dokserija

21:01 Vrijeme na Drugom
21:10 Vikinzi, serija
22:00 Tiger Woods - The Rise and Fall, dok.film
22:50 Europske sveučilišne igre, emisija
23:05 Crna lista, serija
23:50 Crna lista, serija
00:35 ATP Umag, tenis - snimka 1. meča
02:05 Sretna obitelj, serija
03:45 Noćni glazbeni program

06.35 RTL Danas, (R)
07.15 Sve u šest, magazin (R)
07.40 Legenda o Tarzanu
08.05 Svemoguća Kim
09.10 Pet na pet, kviz (R)
10.05 TV prodaja
10.20 Kolo sreće - (R)
11.20 TV prodaja
11.35 Ruža vjetrova, serija (R)
12.40 Bibin svijet, serija
13.15 Bibin svijet, serija
13.45 Rio, igrani film, (R)
15.35 Wipeout, game show (R)
16.30 RTL Vijesti
17.00 Ruža vjetrova, serija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Kolo sreće
21.00 Andrija i Anđelka, serija
21.40 Andrija i Anđelka, serija
22.15 RTL Direkt
22.50 Budva na pjeni od mora
00.00 Kriza, serija
00.35 CSI, serija
01.30 CSI, serija
02.20 Astro show, emisija uživo
03.20 RTL Danas, (R)
04.00 Kraj programa

UTORAK 19.7.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:09 Gorski liječnik, serija
09:56 Ljudi s rijeke: Zambezi (2. dio), dokumentarna serija (R)
10:51 Čudnovate zgode iz prirode
12:00 Dnevnik 1
12:25 Talijanska mlada
13:13 Dr. Oz, talk-show
14:00 McLeodove kćeri, serija
14:45 Jelovnici izgubljenog vremena: Škarpun i škarpina

15:10 Najbolje iz Lijepom našom
15:50 U registraturi, serija
17:00 Vijesti u 17
18:23 Odmori se, zaslužio si - serija
19:00 Dnevnik 2
20:00 Cedar Cove, serija
20:46 Moj tjedan s Marilyn, američko-britanski film
22:28 Otvoreno
23:03 Dnevnik 3
23:36 Ljudi iz sjene, serija
00:30 Pjevaj moju pjesmu
01:55 Rekonstrukcija
02:25 Moj tjedan s Marilyn, američko-britanski film
04:00 Dr. Oz, talk-show (R)
04:42 Hrvatska uživo
05:24 Otvoreno
05:54 Talijanska mlada

05:55 Pad leta 29, serija
06:30 Juhuhu
08:57 Juhuhu junior
09:40 Plesni izazov, serija
10:05 Svaki dan dobar dan: Prerano odrasli
10:35 Kirstie preuređuje: Vintage domovi (R)
11:25 Capri, telenovela
12:20 Sretna obitelj, serija
14:00 Bračna kapelica, kanadski film
15:30 Vrhunska hrana iz puba: Kajgana s tartufima i slaninom, dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Bitange i princeze, humoristična serija
17:15 ATP Umag, tenis - prijenos 1. meča
19:20 Luda kuća, serija
20:00 Indijski ocean sa Simonom Reevom: Od Kenije do Somalilanda, dokumentarna serija
21:01 Vrijeme na Drugom
21:10 Vikinzi, serija
22:00 Graham Norton i gosti - talk-show
22:50 Europske sveučilišne igre, emisija
23:05 Crna lista, serija
23:50 Crna lista, serija
00:35 ATP Umag, tenis - snimka 1. meča
02:05 Sretna obitelj, serija
03:45 Noćni glazbeni program

05.40 RTL Danas, (R)
06.20 Sve u šest, magazin (R)
06.45 Lego Friends, (R)
07.10 Svemoguća Kim

08.00 Pet na pet, kviz (R)
08.55 TV prodaja
09.10 Kolo sreće - (R)
10.10 TV prodaja
10.25 Ruža vjetrova, serija (R)
11.20 TV prodaja
11.35 Bibin svijet, serija
12.10 Bibin svijet, serija
12.45 Budva na pjeni od mora
13.50 Kriza, serija (R)
14.25 Andrija i Anđelka, (R)
15.00 Andrija i Anđelka, (R)
15.35 Wipeout, game show (R)
16.30 RTL Vijesti
17.00 Ruža vjetrova, serija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Kolo sreće - nove epizode, kviz
21.00 Andrija i Anđelka, serija
21.40 Andrija i Anđelka, serija
22.15 RTL Direkt
22.50 Budva na pjeni od mora
00.00 Kriza, serija
00.35 CSI, serija
01.30 CSI, serija
02.20 Astro show, emisija uživo
03.20 RTL Danas, (R)
04.00 Kraj programa

SRIJEDA 20.7.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:08 Gorski liječnik, serija
09:58 Ljudi s rijeke: Ganges (1. dio), dokumentarna serija (R)
10:53 Čudnovate zgode iz prirode
12:00 Dnevnik 1
12:25 Talijanska mlada
13:13 Dr. Oz, talk-show
14:00 McLeodove kćeri, serija
14:45 Jelovnici izgubljenog vremena: Jela starih barda
15:10 Najbolje iz Lijepom našom
15:55 U registraturi, serija
17:00 Vijesti u 17
18:20 Odmori se, zaslužio si - serija
19:00 Dnevnik 2
19:55 Loto 7/39
20:00 Cedar Cove, serija
20:46 Dječak s biciklom, belgijsko-francusko-talijanski film
22:20 Otvoreno
22:55 Dnevnik 3
23:28 Ljudi iz sjene, serija
00:17 Večer na 8. katu
01:02 Rekonstrukcija

01:32 Šušur
02:17 Dječak s biciklom, belgijsko-francusko-talijanski film
03:41 Dr. Oz, talk-show (R)
04:24 Skica za portret
04:40 Hrvatska uživo
05:22 Otvoreno
05:52 Talijanska mlada

05:55 Pad leta 29, serija
06:30 Juhuhu
08:57 Juhuhu junior
09:40 Plesni izazov, serija
10:05 Svaki dan dobar dan: Pas - najbolji prijatelj
10:35 Kirstie preuređuje: Vintage domovi (R)
11:25 Capri, telenovela
12:20 Sretna obitelj, serija
14:00 Knjižara krimića: Vrijeme za igru, američki film
15:30 Vrhunska hrana iz puba: Omlet s dimljenom bakalarkom, dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Bitange i princeze
17:15 ATP Umag, tenis - prijenos 1. meča
19:20 Luda kuća, serija
20:00 Indijski ocean sa Simonom Reevom: Od Omana do Maldiva, dokumentarna serija
21:01 Vrijeme na Drugom
21:10 Vikinzi, serija
22:00 Graham Norton i gosti - talk-show

22:50 Europske sveučilišne igre, emisija
23:05 Crna lista, serija
23:50 Crna lista, serija
00:35 ATP Umag, tenis - snimka 1. meča
02:05 Sretna obitelj, serija
03:45 Noćni glazbeni program

05.40 RTL Danas, (R)
06.20 Sve u šest, magazin (R)
06.45 Lego Friends, (R)
07.10 Svemoguća Kim
08.00 Pet na pet, kviz (R)
09.10 Kolo sreće - (R)
10.25 Ruža vjetrova, serija (R)
11.20 TV prodaja
11.35 Bibin svijet, serija
12.10 Bibin svijet, serija
12.45 Budva na pjenu od mora
13.50 Kriza, serija (R)
14.25 Andrija i Anđelka, (R)
15.00 Andrija i Anđelka, (R)
15.35 Wipeout, game show (R)
16.30 RTL Vijest
17.00 Ruža vjetrova, serija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet
20.00 Kolo sreće
21.00 Andrija i Anđelka, serija
21.40 Andrija i Anđelka, serija
22.15 RTL Direkt
22.50 Budva na pjenu od mora
00.00 Kriza, serija
00.35 CSI, serija
01.30 CSI, serija
02.20 Astro show, emisija uživo
03.20 RTL Danas, (R)
04.00 Kraj programa

ČETVRTAK 21.7.2016.

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:08 Gorski liječnik, serija
09:55 Ljudi s rijeke: Ganges (2. dio), dokumentarna serija (R)
10:50 Čudnovate zgode iz prirode
12:00 Dnevnik 1
12:25 Talijanska mlada
13:13 Dr. Oz, talk-show
14:00 McLeodove kćeri, serija
14:45 Jelovnici izgubljenog vremena: Novi život prastare žitarice
15:10 Najbolje iz Lijepom našom
15:55 U registraturi, serija (R)
17:00 Vijesti u 17
18:22 Odmori se, zaslužio si - serija
19:00 Dnevnik 2
20:00 Cedar Cove, serija
20:46 Gnjavator, francuski film (R)
22:20 Otvoreno
22:55 Dnevnik 3
23:28 Ljudi iz sjene, serija
00:16 Večer na 8. katu
01:01 Rekonstrukcija
01:31 Šušur

02:16 Gnjavator, francuski film (R)
03:40 Dr. Oz, talk-show (R)
04:23 Skica za portret
05:22 Otvoreno
05:52 Talijanska mlada

05:55 Pad leta 29, serija
06:30 Juhuhu
08:57 Juhuhu junior
09:45 Plesni izazov, serija
10:10 Svaki dan dobar dan: Recikliramo - dizajniramo
10:40 George Clark: Čudesne zamisli
11:25 Capri, telenovela
12:20 Sretna obitelj, serija
14:00 The City Slacker, britanski film
15:27 Vrhunska hrana iz puba: Slanina pečena u medu, dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Bitange i princeze
17:15 ATP Umag, tenis - prijenos 1. meča
19:20 Luda kuća, serija
20:00 Indijski ocean sa Simonom Reevom: Od Šri Lanke do Bangladeša, dokumentarna serija
21:01 Vrijeme na Drugom
21:10 Vikinzi, serija
22:00 Graham Norton i gosti - talk-show
22:50 Europske sveučilišne igre, emisija
23:05 Crna lista, serija

23:50 Crna lista, serija
00:35 ATP Umag, tenis - snimka 1. meča
02:05 Sretna obitelj, serija
03:45 Noćni glazbeni program

05.40 RTL Danas, (R)
06.25 Sve u šest, magazin (R)
06.45 Lego Friends, (R)
07.10 Svemoguća Kim
08.00 Pet na pet, kviz (R)
08.55 TV prodaja
09.10 Kolo sreće - (R)
10.10 TV prodaja
10.25 Ruža vjetrova, serija (R)
11.20 TV prodaja
11.35 Bibin svijet, serija
12.10 Bibin svijet, serija
12.45 Budva na pjenu od mora
13.50 Kriza, serija (R)
14.25 Andrija i Anđelka, (R)
15.00 Andrija i Anđelka, (R)
15.35 Wipeout, game show (R)
16.30 RTL Vijesti
17.00 Ruža vjetrova, serija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Kolo sreće
21.00 Andrija i Anđelka, serija
21.40 Andrija i Anđelka, serija
22.15 RTL Direkt
22.50 Budva na pjenu od mora
00.00 Kriza, serija
00.35 CSI, serija
01.30 CSI, serija
02.20 Astro show, emisija uživo
03.20 RTL Danas, informativna emisija (R)
04.00 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetionik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD *Vladimir Nazor* iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekvenciji 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 Mhz).

HRVATSKA PANORAMA NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro info vijesti*, koja se prikazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijernom i tri reprizna termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Motrišta* emitira se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. Kolaž emisija s pregledom tjedna iza nas pod nazivom *Hrvatska panorama* emitira se subotom od 11 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00
Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glazbene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom) • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 *Vojvođanski tjedan*
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 *Vjerska emisija*, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 *Putnici kroz vrijeme* emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20.00 *Hrvatima izvan domovine* - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20.55 Odjava programa

104,4 Mhz

U NEKO LIKO SLIKA

Pletenje uža

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Ide, valjda..

Piše: Branko Ivković

Faljnīs, čeljadi. Eto, ide nama opet Dužijančan. Av, kako vrime leti pa to je da čovik ne poviruje. Nisam se ni obazro oko sebe a već proletila godina. Nije meni krivo, Bože sačuvaj, al što sam matoriji i matoriji to mi krivo. Tako sam eto rišio se malkoc modernizovat,

da ne mislite da sam baš tušta zaostanut i da samo divanim o žitu i kuruzima i rondzam o cinama. Al, božem prosti, izio i ko i izgato, stvarno su male. Pa ova čeljad što nije vridna radit sama i mora izdat u arendu kad plati ovoj nezajažljivoj vlasti porez, i pravi i izmišljeni, njima neće ostat ni na kruv. Ovaj siromaški pun kojikaki praškova da lipo naraste i da izgleda velik a kad ga čovik metne na mažu u njim ni po kile. I tako ja da se modernizujem lipo očo kad sam dobio arendu u dućan, tamo di prodaju tehniku i kupio meni jedan kompjutor. Ta neće meni svaka šuša doć na salaš pa divanit »vidio sam na internitu ovo te ono«. Sad će se i Braniša malo kulturno i teknički uzdizavat... Al oš očin! Kad ja raspakovo ti desetak škatulja sa svim tim drangulijama, imam šta i vidit: bar desetak kojikaki žinora, s jednog kraja vaki s drugog naki, te ovo vamo ono namo. Fala Bogu da nisu tu ni jedan od ove moje dvojce, sad bi cilo selo znalo kaki sam glupav... Ne razvlačio ko razvlačio, vamo-tamo, pa opet vamo-tamo i na kraju moro zvat majstor Novicu da on to posastavlja. Al sad sam već pravi kompjutoraš, čeljadi. Znam ić već i na kojikake oglase, vidim svega i svačega, a i zove me svit na kojikake priredbe i manifestacije. Eto, na priliku, još niki dan me zvali na kosidbu u Đurđin. Kažu radiće se ris kugod kadgod da ovi mladi nauče, jel bar vide kako se kadgod svit patio so tim. Borme se tribalo dobro oznojiti da se pokosi jutro žita i nakosit i narukovetat, a zorom ustat, plest i bacat uža, a ne kugod sad: brrrrr i ode lanac, sad već i više na sat. Al borme rasipaju ovi novi kombaji, ne žale sirotog čovika. Ta vidim ja kad prođem pored njiva, tako se zeleni na strnjiki, pa sve sjašim s bicigle kod nas u Ivković šoru. Ne virujem sam sebi: ta žito je nije trava. A ono kugod da si ga posijo, i to gazdački s dupli lulama. Eeee, kadgod se borme paštrilo da se sačuva svako zrnce, pa i sitna pliva a kamoli slama. Neg, bio sam, čeljadi, i gledat bioskop u Tavankutu, na salašu »Balažević«. Zdravo lipo bilo i tamo, samo sam susto, čeljadi moja. Ta fajin je tribalo verglat biciglu za ti dva dana, a noge, borme, nisu od juče. Ni mi žao, lipo kažu di god čovik dospije i svašta vidi tim je pametniji. Tako kažu priko kumpjutora. No, ne triba zaboravit ni onu mojeg dida Grge, a on je uvik divanio »što manje znaš, imaš se manje s čim sekirat«. Ni to nije rđav divan, jel sam sebe uvatim posli kaki visti da sam bisan. A da nisam vidio, ne bi se opšte jidio. Al kad čovik, kažu, mora imat informaciju u ovim brzim životu, makar ni ne zna šta će s njom. Ajd zbogom, čeljadi moja.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Nika nova vrimena

Noć već dobro odmakla, bać Ive san nikako neće na oči. Vrtoši se po krevetu, pa već malo i bisan na njegovu što blago krca. Popijmo i nikaku medecinu za spavat, al ništa ne vridi. Svašta mu prolazi kroz glavu, a što više štodira, sve budniji. Eto, juče mu bijo njegov dobri stari paj-taš Pava, dugo se već nisu vidli. Dovejo š njim i dite, veli došli malo na divan. Ka ji vidijo na vraci obradovo se, znade da se i š jednim i š drugim uvik mož lipo ispriopovidat. Eto, Pavin deran jeste mlad, nema ni devetnajs, al

Piše: Ivan Andrašić

mu u divanu, baram sa starijima, nikada na pameti nisu ludorije ko što su danas većine mladi. Volji konje, volji paoršag, a bome i tamburu. U nikoliko svatova di su bili zajdno, bać Iva vidijo da zna lipo zacigrat, a bome i glasno fićnit i podviknit. Znade i nako obešenjački najerit šešir i namigit, pa ga bome i cure pogledu. I dosta izdišu za njim. Sve to bać Ive za dram proletilo kroz glavu, al bome, ka su sili u prisunje, istom onda opazijo da su obadva ko pokisniti. Nisu tili ništa ni popit, veli mu Pava da su se došli samo posvitovat š njim. Pri neg što su se počeli divanit, zadigo košulju deranu. Bać Iva se prisiko ka je vidijo, leđa mu ko da su ga kerovi izgrizli. A ka se malo bolje zapiljijo, vidi da mu i livo oko namodrito. Veli mu Pava da su derana natukli jedni iz komšijckoga sela. I on i oni bili u varoši na nikake priredbe, pa se krenijo u nužnik i tu ga zaskočili. Bijo sam, a nji nikoliko, pa mogli. Jedni ga držali, a taj najdrčniji mu izgrizo leđa. I to jim ni bilo prvi put. Natukli ga ti isti i za Božić i za kirbaj i to u njegovomu selu. Moro it i ko doktora. Žandari ništa radi reda pribiližili, pa se to kanda i zaboravilo. I eto, dok se ne situ, to će se i ponavljat. Tako to ide. I ker se lako navadi na jajca, pa ji se neće okanit dok ne dobije po njuške. Džaba mu divanite da se to ne smije. Pava se jako uznemirijo, veli imo i on kadgoda okapanja š njevima očevima, a sad, eto, tako štogoda imadu i dica. Njemu sve to izgleda ko da je nikako njevo razračunavanje š našima. Svi znadu brog čega, al niko to ne smije glasno iskazat. Bać Iva se sitijo i stari, njegovi i Pavini momački dana. Još kako su se znali potuč, najviše ka dojdou kakigod iz okolni sela, pa počmu oko njevi cura. Onda bi fasovali, al bome i ka su njegovi išli u njeva sela, ne bi se lipo proveli. Al sve bi se to brzo zaboravilo, niko ni ni sapijo da je batina bilo zoto što su jedni o vi, a drugi o ni. A reda u selu držo samo jedan žandar, pa ka bi naišo, a naišo bi uvik ka počme gužva, niko ni ni smijo bižat, svi bi njerovali jednako. Sve se to prominjilo zovoga poslidnjega rata. Bać Ivini uvik za sve u ve države bili krivi. Krivi i danas. Jedni što se odselili, drugi što su ostali. Jedni što dižu glas, drugi što ćutu. Jedni što ne dadu na se, drugi što ćutu i gledu. A drugači i žandari. Više ni dosta jedan za držat reda u selu. Imade ji nikoliko, al džaba, ka kažu da po zakonu ne smiju radit no što kadgoda radijo naj jedan. Došla nika nova vrimena, pa ko i u cile države, što više žandara, manje reda.

15. srpnja 2016.

MISLI POZNATIH

- **Ford:** Ne postoji osoba koja nije sposobna da uradi više od onoga što misli da može.
- **Namath:** Ako nećeš ići cijelim putem, zašto bi išao.
- **Mader:** U rječniku ljubavi riječ nemoguće ne postoji.

KVIZ

Đuro Deželić

Koje godine i gdje se rodio **Đuro Deželić** hrvatski književnik i publicist?
 Što je bila njegova akademska naobrazba?
 Gdje je radio u gradskoj službi?
 Što je njegovom zaslugom urađeno u Zagrebu?
 Po čemu će ostati posebno upamćen?
 Koje je novine uređivao?
 Što je pisao u svom literarnom opusu?
 Koja su neka od njegovih najpoznatijih djela?
 Kada i gdje je umro Đuro Deželić?

Rodio se 25. ožujka 1838. godine u Ivančić Gradu
 Završio je studij prava
 U Zagrebu kao gradski vijećnik i zamjenik gradonačelnika
 Podignuti su pojedini dijelovi grada, posade i parkovi i napravljen vodovod
 1868. osnovao je vatrogasnu službu u Hrvatskoj
 Narodne novine, Danicu, Vianac
 Poesiju, pripovijesti, romane, životopise...
 Životopis Mirka Bogovića, Surka, Medvedgradski kruh
 Umro je 28. listopada 1907. godine u Zagrebu

FOTO KUTAK

Tužni panji!

VICEVI

Idu dva pijanca doma:

- Koliko imam kvrga na čelu? - upita jedan
- Tri – odgovori drugi
- Onda imam još dvije bandere do kuće!

- Molim vas možete mi dati šibicu?
- Nemam šibice, izvolite upaljač.
- Hvala, ali toliko rijetke zube nemam!

POGLED S TRIBINA

Košarkaši

Pomalo u sjeni završnice Europskog nogometnog prvenstva odjeknula je senzacionalna vijest o plasmanu hrvatske muške košarkaške reprezentacije na Olimpijske igre u Rio de Janeiru. U finalnom susretu kvalifikacijskog turnira u Torinu, nakon produžetaka, izabranici **Aleksandra Petrovića** svladali su domaćina Italiju i izborili olimpijsku vizu.

Iskreno govoreći košarkaši su s dosta skepse ispraćeni na put u Italiju, jer je sustav natjecanja garantirao samo jedno

mjesto za Rio. Ono na pobjedničkom postolju. Nakon poraza u prvom susretu skupine upravo protiv domaćina, kao da je nevjerica bila još veća. Ali, onda se momčad konsolidirala i počela igrati pobjedničku košarku. Za zagrijavanje svladan je s dvadeset poena razlike objektivno mnogo slabiji Tunis i izborni nastup u polufinalu protiv Grčke.

U teškoj utakmici s malo pogodaka, svladani su Grci i s dozom velikog optimizma momčad je stigla do novog pogleda, ovog puta finalnog, protiv Italije.

Veliki pobjeđuju kada je to najpotrebnije. I bilo je tako u subotu, 9. srpnja.

Luka Babić, Filip Krušlin, Rok Stipčević, Krunoslav Simon, Mario Hezonja, Dario Šarić, Roko Ukić, Darko Planinić, Miro Bilan, Željko Šakić, Marko Arapović, Bojan Bogdanović odigrali su jedan od onih susreta koji će zasigurno doživotno pamtiti.

Pobijedili su Italiju pred 15.000 domaćih navijača i posve zaslužno izborili nastup na Olimpijskim igrama. Unatoč svemu.

Lošem nastupu na Europskom prvenstvu, odlasku izbornika **Velimira Perasovića**, otkazima pojedinih igrača i drugim otežavajućim okolnostima.

Ova generacija je pokazala kako ima veliki potencijal i veliku priliku pokazati svoju stvarnu kvalitetu.

Olimpijski turnir je san svakog košarkaša, a hrvatski košarkaši su ga prošle subote u Torinu pretvorili u stvarnost.

Ždrijeb olimpijskog turnira Hrvatsku je svrstao u skupinu B gdje će se za prolazak u nastavak natjecanja boriti protiv Španjolske, Litve, Argentine, Brazila i Nigerije.

D. P.

ATLETIKA

Perković zlatna, Kolak brončana

Hicem od 69,97 m u petom pokušaju finalne serije EP u Amsterdamu **Sandra Perković** je četvrti puta osvojila naslov europske prvakinja u bacanju diska. Pored ovog očekivanog uspjeha, ugodno je iznenadila kopljašica **Sara Kolak** koja je s novim hrvatskim rekordom od 63,50 m osvojila brončanu medalju.

TENIS

SAD – HRVATSKA

Ovoga vikenda (15. – 17. srpnja) igraju se četvrtfinalni susreti Svjetske skupine Davisova kupa. Hrvatska gostuje reprezentaciji SAD u Portlandu, a izbornik **Željko Krajan** ima na raspolaganju kompletnu momčad koju će predvoditi **Marin Čilić**. Uz njega će prolaz u polufinale pokušati izboriti **Borna Ćorić, Ivan Dodig, Franko Škugor** i **Marin Draganja**.

ATP Konzum Croatia Open

Jedini hrvatski ATP turnir, *Konzum Croatia Open* igrat će se idućeg tjedna, 27. puta, u Umagu na terenima u Stella Marisu. Ove godine u glavnom turniru neće biti najboljih hrvatskih tenisača, ali su zato pozivnice organizatora dobili mladi i talentirani igrači **Nikola Mektić** i **Nino Serdarušić**, te **Franko Škugor**. Centralni stadion u Stella Marisu, odlukom organizatora turnira *Istraturista*, ponijet će ime **Gorana Ivaniševića**, a svečanost imenovanja obaviti će se na prigodnoj svečanosti u subotu, 16. srpnja, kada će se obilježiti 15 godina od njegovog osvajanja Wimbledona. Specijalni gosti su **Andre Agassi** i **Juan Carlos Ferrero**.

MALI NOGOMET

Nacional obranio naslov

Pobjedom u četvrtom susretu finalne serije protiv momčadi *Split Tommy*, malonogometaši *Nacionala* obranili su naslov prvaka Hrvatske u malom nogometu. U regularnom dijelu susret je završio 1:1, ali su poslije boljeg izvođenja penala gosti iz Zagreba stigli do svog šestog šampionskog naslova.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Izdajem apartmane u Novom Vinodolskom.
www.apartmani-karasic.com

Prodaje se trosoban stan od 73 m², dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 50.000 eura. Tel.: 069 2052608.

Izdajem u najam 20 ari placa u progonu u centru Tavankuta, pogodno za plastenik ili organsku proizvodnju – ima bunar. Tel.: 064 5259245.

Prodajem kuću u Subotici, Beogradski put 30. Visoka prizemnica sa suhim ulazom. Građena početkom XX. stoljeća za veleposjednike. 4 sobe 114 m², dvorište 5 ari, pomoćne zgrade. Kišni i kopani bunar, štala za konje, podrum, tavan. Za tvrtke, atelje, umjetničke radionice i drugo. Cijena 80 tisuća eura. Tel.: 063 8765 071.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, muške čakšire s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke, muške košulje, sanduk za posteljinu, mesnate svinje 100-150 kg i 5,5 t soje (upotrebljiva i za sjeme). Tel.: 024 532570 ili 060 0532570.

Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marame, pregače, ponjave, čaršavi, muške čakšire i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.

Prodaje se dvosoban stan (51 m² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Proizivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.

Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.

Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.

Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369

Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.

Prodaje se apartman od 36 m² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.

Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.

Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetskom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.

Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.

Prodajem stroj šivanje marke *Bagat* s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.

Prodajem ručno štrikaći stroj *Empisal* skoro nov – stolni. Katarina Turkal. 025 5742 136.

Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.

Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.

Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Starija kuća (4 sobe, ručao, 2 kupaone, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupaona) se prodaje ili mijenja za Zagreb (stan ili kuća) – centar. Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.

Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m², topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.

Izdajem apartman *Silver* u Zadru za 2 (+1) osobe s opremljenom kuhinjom i kupaonicom, klimatiziran, TV, Wi-fi. Na raspolaganju je vrt sa sjedećom garniturom i roštiljem. Osiguran parking. Mogućnost dodatnog ležaja ili kuniće. Udaljeno 5 min autom od plaže (Borik) te 10 min od centra grada. U neposrednoj blizini nalazi se nekoliko većih shopping centara. Cijena apartmana iznosi 40 eura/dan. Kontakt HR: Juraj 00385955110573, e-mail: phohnjec.ph@gmail.com, Kontakt SRB: Andrej 0641583637

Uzimam zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 metara po jutru. Tel.: 064 305 14 88

MAKARSKA: Iznajmljujem sobe s balkonom, kupaonom, hladnjakom, kao i upotreba kuhinje za ljetno 2016. god. Cijena povoljna. Tel.: 060 6331910.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz *Hrvatske riječi* VAŽI DO 22. 7. 2016.

- Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.
- Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

AKCIJA!

SG

intarnat

već od

649 din

TIPPNET
SUBOTICA TEL: 024/555765
KARAOGEV PUT 2 WWW.TIPPNET.RS

JELENA ADEMI, TRIATLONKA

Ponosna na svoj premijerni

Triatlon predstavlja izuzetno napornu kombinaciju plivanja, vožnje bicikla i trčanja, i sve to u kontinuitetu od nekoliko sati. Ovom sportskom disciplinom, poznatijom i po imenu *Ironman* (željezni čovjek) mogu se baviti samo najspremniji sportaši i sportašice, sposobni izdržati sve napore koje nosi objedinjavanje svake od tri navedene aktivnosti. Početkom

ovoga mjeseca u Dunaújvárosu (Mađarska) subotička triatlonka **Jelena Ademi** sudjelovala je na svom prvom *Half Ironmanu* (kraće dionice u sve tri discipline), a svoje dojmove otkrila nam je u kraćem razgovoru za naš tjednik.

»Mislim da još uvijek ne mogu vjerovati da sam odradila svoj prvi *Half Ironman*, ali itekako jesam, i jako sam zadovoljna onim što sam tamo uradila!« skromno je Jelena, na početku priče o triatlonu, komentirala svoj premijerni nastup.

HALF IRONMAN

Kraća verzija *Ironmana*, popularno nazvana *Half Ironman*, od prijavljenih natjecatelja zahtijeva plivanje na dionici od 1,9 km, potom biciklističku vožnju na ruti od 90

km i konačno 21 pretrčani kilometar za plasman u konačnom poretku. Kako je sve to izgledalo iz njenog kuta prepričava nam naša sugovornica:

»Tog jutra osvanuo je osvježavajući dan, oko 25 stupnjeva, uz dosta jak vjetar. Plivanje, kao prva disciplina, odvijalo se u rukavcu Dunava, 2 kruga, uz valove i nagutavanje vode. Nije bilo lako, ali izašla sam iz vode s vremenom od oko 48-49 minuta, sasvim zadovoljna. S obzirom na to da smo prethodni dan istražili dio staze kuda se vozi biciklistička ruta, i to onaj najteži dio s oko 8-9 posto uspona, znala sam da me čeka težak dio utrke. Prema zadanoj stazi trebalo je odvoziti 12 x 7,4 km, što znači i 12 puta prijeći spomenuti uspon, uz već spomenuti jak vjetar. Stvarno nije bilo lako prijeći 90 km uz ovakve uvjete, ako još

dodam da mi se u oba koljena počela u 30-om kilometru javljati intenzivnija bol. Tijekom vožnje vremena za razmišljanje ima na pretek, pa se javljaju brojne nedoumice: što mi je sve ovo trebalo, da se nisam puno ni pripremala za ovako nešto. Istina, toga sam bila svjesna još i kod same prijave. Ipak, pred svaki uspon ohrabrivala sam sebe i svoja koljena da to možemo izgurati. Padalo mi je na pamet da siđem s bicikla i trčanjem prijedem uspon, ali ipak si to nisam mogla dopustiti. A pomisao da me poslije ovoga čeka dionica trčanja od 21 km, dodatno mi je narušavala voljni moment i podsvjesno ponavljala što mi je sve ovo trebalo! Ali u posljednja dva kruga me sustiže **Aleksandar Malagurski**, kojem je također ovo bio prvi *Half*, i zajedno prelazimo ostatak krugova, što mi

Plivačku, biciklističku i trkačku dionicu završila je nakon 7 sati i 14 minuta

Half Ironman

je pomoglo da malo odgodim mučne misli i ovu dionicu završim koju minutu prije 4 sata vožnje. Ostavljam bicikl u depo i krećem na trkački dio staze. Već nakon par koraka shvatila sam kako mi trčanje možda i neće tako teško pasti kao što sam se plašila, a kako se utrka odvijala u fazi od 6 krugova po 3,4 km, brojala sam krugove umjesto pređene kilometre i to mi je olakšavalo situaciju u glavi. Kriza mi se dogodila poslije trećeg kruga, ali prevladala sam i to i nastavila dalje. Početkom posljednjeg kruga timski kolega **György Teleki** se pojavljuje pored staze (on je već odavno završio svoju utrku) i počeo me bodriti riječima 'Imaš ga, Jeco, imaš ga', i mislim da sam tek tada

doista shvatila da imam još svega 3,4 km do cilja, do svog prvog *Half Ironmana*. Krenule su mi suze na oči i nastavila sam s osmijehom i suzama u očima istrčavati posljednji krug. Pretrčala sam još troje natjecatelja, noge su mi letjele do cilja i osmijeh mi je bio sve veći i veći, srce sve punije. I tako, nakon 7 sati i 14 minuta, prošla sam kroz cilj punim srcem, i podignutim rukama. Hvala svima koji su bili uz mene, mnogo mi je značilo imati ovakav tim uz sebe».

TRIATLONSKA BUDUĆNOST

Nakon svog prvog, uspješno odrađenog *Half Ironmana*, nameće se pitanje hoće li se Jelena

u skorijoj budućnosti okušati i na punoj stazi *Ironmana*?

Svakako planiram jednoga dana u skorijoj budućnosti oprobati se na punoj stazi *Ironmana* (3,8 km plivanja, 180 km na biciklu i 42 km trčanja), ali to ipak iziskuje ozbiljnije i dugotrajnije pripreme. Sljedeće natjecanje, ovog puta kompletni *Ironman* je ponovno u Mađarskoj, kon-

cem srpnja u Nagyatádu, gdje ću sudjelovati u štafeti (po dio od svake dionice). Potom u kolovozu slijedi sudjelovanje na Hvarskom polumaratonu čime se za mene završava ljetni dio natjecateljske sezone. Vjerujem kako će moji rezultati biti sve bolji i bolji», poželjela je subotička triatlonka Jelena Ademi.

Dražen Prčić

EKIPA SUBOTICE I SOMBORA

Prvi put na *Half Ironmanu* sudjelovali su: **Ildikó Fabó**, članica kluba »Triogy Racing«, zatim članovi kluba »ARK Tron«,

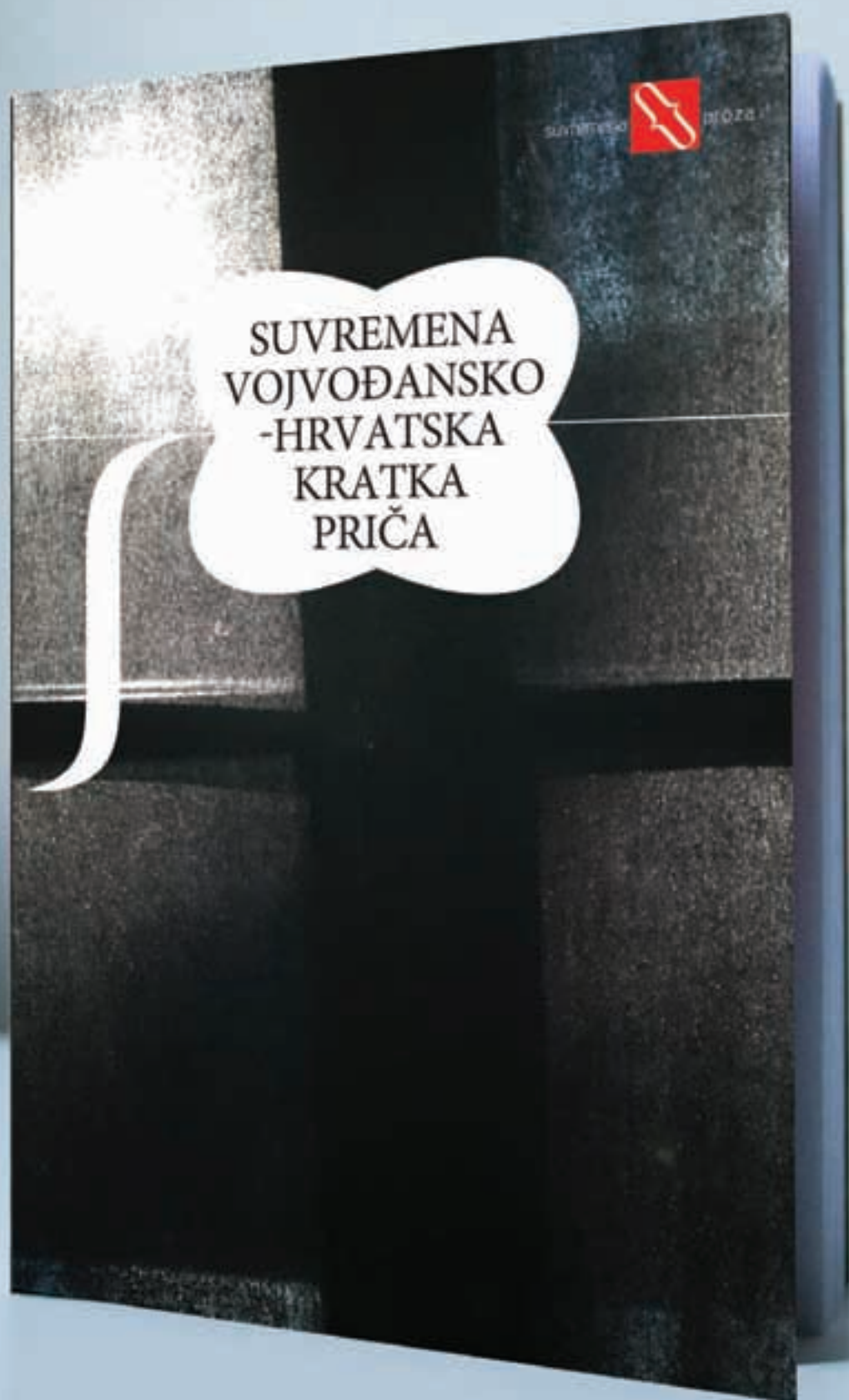

Ildikó Fabó, Jelena Ademi, György Teleki, Aleksandar Malagurski, Gašpar Matarić, Alfred Skenderović

Aleksandar Malagurski, Alfred Skenderović i već iskusni ironman-ovac **György Teleki** iz Subotice. Sombor je predstavljao triatlonac **Gašpar Matarić**.

***Lijepa lica dobre književnosti!
Nova knjiga u nakladi NIU »Hrvatska riječ«.***

Knjiga se može nabaviti u NIU »Hrvatska riječ« po cijeni od 400 dinara.